

# تکنیک های عملیات روانی در حوزه رسانه و خبر



احمد قدیری ایبانه

# تکنیک‌های عملیات روانی در حوزه رسانه و خبر

نویسنده:

احمد قدیری ابیانه

- سرشناسه : قدیری ایبانه، احمد، ۱۳۶۷
- عنوان و نام پدیدآور : تکنیک‌های عملیات روانی در حوزه رسانه و خبر / احمد قدیری ایبانه.
- مشخصات نشر : ری: دانشیاران ایران، ۱۳۹۲
- مشخصات ظاهری : ۱۶۲ص. مصور (رنگی)
- شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۶۵۱۷-۱۳-۱
- وضعیت فهرست نویسی : فیپا
- موضوع : رسانه‌های گروهی -- جنبه‌های اجتماعی
- موضوع : رسانه‌های گروهی -- جنبه‌های روان‌شناسی
- رده بندی کنگره : HM ۱۳۹۲ ت ۸ / ۴ / ۱۲۰۶
- رده بندی دیویی : ۳۰۲/۲۳
- شماره کتابشناسی ملی : ۳۲۱۷۴۲۷



قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

چاپ پنجم / فروردین ۱۳۹۵

تیراژ: ۵۰۰۰ نسخه

ویراستار: مریم الیاسی

تماس با مؤلف:

تلفن: ۰۹۱۲۴۲۶۶۵۷۰

Telegram: @GhadiriNetwork

Email: EmailGhadiri@gmail.com

«حق چاپ اختصاصاً برای مؤلف محفوظ است»



# بِسْمِ رَبِّ الْقَلَمِ

تقدیم بہ مادر م



◀ مقدمه

◀ فصل اول: رسانه و خبر

- ۱۵..... اهمیت رسانه
- ۱۶..... انواع رسانه
- ۱۶..... تبار شناسی رسانه‌ها
- ۱۸..... خبر و تحلیل خبر

◀ فصل دوم: ترندها و تکنیک‌ها

- ۲۱..... عنوان‌گذاری برای عناصر خبری
- ۲۳..... واژه‌های همسنخ
- ۴۲..... انتخاب عکس

انتخاب تیتیر .....	۴۴
صوت و صحنه‌ی گزارش .....	۴۸
آهنگ و ضرب آهنگ گزارش .....	۴۹
شبه خبر .....	۴۹
پیام خبر .....	۵۲
همنشینی .....	۵۳
مفروض انگاری .....	۵۴
سوالات القایی .....	۵۶
همسو نمایی .....	۵۸
تعمیم .....	۵۸
تسری .....	۶۰
منحصر کردن مفهوم در مصداق .....	۶۰
تقدیس مفهوم و تخریب مصداق .....	۶۰
مطابقت اصول با مثال .....	۶۱
اختفا و گرا .....	۶۱
نفی مدعا با رد دلیل .....	۶۲
اثبات مدعا با تحقق دلیل بی‌ربط .....	۶۲
رد کل با نقض جزء .....	۶۳
تخصیص و تخریب .....	۶۳
دفاع بد برای تخریب .....	۶۴
حمله‌ی بد برای تطهیر .....	۶۴
دگرگونی دعوا .....	۶۴
عبارات و علامات وصفی .....	۶۶
حلقه‌ی مقفوده .....	۶۷
ابهام عددی .....	۶۸
ارجاع محال .....	۶۹
درخواست محال .....	۶۹
واگذاری نتیجه به مخاطب .....	۷۰
علت جعلی .....	۷۰
سانسور و بایکوت .....	۷۲

۷۳	..... مفهوم مخالف
۷۴	..... جمله‌ی مجهول
۷۵	..... عطش و آب
۷۵	..... استفاده از خبر سوخته
۷۵	..... کارکرد ثانوی
۷۶	..... توهین و تحقیر و تمسخر
۷۷	..... بار عاطفی
۷۹	..... متضاد نمایی
۷۹	..... چینش تصاویر و عبارات
۸۲	..... حصر ثنوی
۸۳	..... تله گذاری
۸۳	..... مصادره
۸۴	..... بیان نیت و منویات
۸۵	..... پاسخ با پرسش
۸۶	..... ابهام
۸۷	..... ایهام
۸۸	..... مخاطب سازی
۸۹	..... برچسب زنی
۸۹	..... برند سازی
۸۹	..... خود اعترافی
۹۰	..... یک گام به عقب دو گام به جلو
۹۰	..... فرار به جلو
۹۱	..... استتار
۹۳	..... تکرار
۹۵	..... توانر
۹۷	..... تعدی
۹۸	..... تمسک به عامل اول
۹۹	..... خبر از خبر
۱۰۰	..... حرکت از حاشیه‌ی تاریک
۱۰۱	..... تلفیق اعتبار



بیان از زبان ثالث .....	۱۰۱
چالش مثبت .....	۱۰۳
خبرشویی .....	۱۰۳
نقل قول .....	۱۰۴
پاسخ از جانب مقابل .....	۱۰۶
لفظ و لحن کلام .....	۱۰۷
تحریف برای تکذیب .....	۱۰۷
تکذیب وصف .....	۱۰۷
ظرف آماری .....	۱۰۹
نظرسنجی اینترنتی .....	۱۰۹
نظرسنجی با پاسخ‌های محدود .....	۱۱۰
قیاس مع الفارق .....	۱۱۱
تفارق مع الشبهه .....	۱۱۲
وسط‌گیری .....	۱۱۲
بی‌طرف‌نمایی .....	۱۱۲
کسب اعتماد با تأکید بر مسلمات .....	۱۱۳
اصل و استثناء در روایت .....	۱۱۵
تخریب با تمسک به هزینه‌ی فرصت .....	۱۱۵
تمرکز بر وجه مثبت یا منفی واقعه .....	۱۱۸
مقصر‌نمایی .....	۱۲۱
نتیجه‌ی معکوس .....	۱۲۲
حرکت از پله‌ی دوم .....	۱۲۲
دروغ بزرگ .....	۱۲۳
دروغ اساسی .....	۱۲۵
دروغ گفته‌ها و دروغ ناگفته‌ها .....	۱۲۶

## ◀ فصل سوم: راهکارهای مصونیت و مقابله

- ۱۳۱ شناخت ترندها و تکنیک‌های عملیات روانی
- ۱۳۲ شناخت هویت منبع .....
- ۱۳۳ توجه به سابقه‌ی یک منبع .....
- ۱۳۵ سندیت شناسی .....
- ۱۳۷ مطابقت سند با مستند .....
- ۱۳۷ عدم اکتفا به تیتراخبار .....
- ۱۳۷ رجوع به منابع مقابل .....
- توجه به پیامدهای مثبت و منفی اقدامات
- ۱۴۱ جایگزین در بررسی تحلیل‌ها .....
- ۱۴۱ بررسی موردی .....
- ۱۴۱ اصل برائت و مسئله‌ی بار اثبات .....
- ۱۴۲ زدودن شبهات با یقینیات .....
- ۱۴۳ مطابقت پاسخ با موضوع .....
- ۱۴۳ توجه به ملزومات خبر .....
- ۱۴۴ تفکیک خبر به اقرار و ادعا .....
- ۱۴۵ توجه به منفعت واقعه .....

## ◀ اسناد و ارجاعات

- ۱۴۹ فارسی .....
- ۱۶۲ لاتین .....



## مقدمه

مباحث جنگ نرم در دو حوزه‌ی ذهنی (مهندسی پندار) و عینی (مهندسی رفتار) و در سه سطح استراتژی (مسیر)، تاکتیک (راه) و تکنیک (روش) قابل بررسی است. توضیح آنکه کارکرد رسانه و خبر این است که ابتدا با تأثیرگذاری بر ذهن افراد و انگاره سازی، تفکر را شکل داده و در حوادثی که قابلیت به فعلیت رساندن آن و تبدیل ذهنیت (نظر) به عینیت (عمل) را دارد، رفتار را سازماندهی می‌کند؛ همچنان که انتخابات‌های مختلف در کشورهای هدف را باید محمل اصلی این ظرفیت سازی دانست.<sup>۱</sup>

---

۱. انتخابات ریاست جمهوری و پارلمانی صربستان در سال ۲۰۰۰، انتخابات پارلمانی گرجستان در سال ۲۰۰۳، انتخابات ریاست جمهوری اوکراین در سال ۲۰۰۴، انتخابات دو مرحله‌ای پارلمان قرقیزستان در سال ۲۰۰۵، انتخابات ریاست جمهوری بلاروس در سال ۲۰۰۶ و انتخابات ریاست جمهوری ایران در سال ۲۰۰۹ (۱۳۸۸) تماماً محمل‌های براندازی نرم (انقلاب مخملین) در کشورهای هدف بوده است.



▲ جنگ نرم مبتنی بر «کاشت، داشت، برداشت» است. در این روش ابتدا بذر شبهه در ذهن مخاطب کاشته و پرورانده می‌شود و پس از آن در موعد مقرر به بهره‌برداری می‌رسد. این تصویر نمونه‌ای گویا از پروسه‌ی القای تقلب در انتخابات است.<sup>۱</sup>

چنانچه ۱۹۸ فرمول «کنش خشونت پرهیز» جین شارپ<sup>۲</sup> معطوف به این حوزه

۱. نمایی از روند سم پاشی و تردید افکنی روزنامه‌ی اعتماد ملی از ۷ ماه قبل از انتخابات ۸۸ تا به خیابان کشاندن بخشی از پایتخت نشینان:

«شبهه در رأی اعتماد محصولی؛ مجلس و دولت معطل نیم نمره» ← «تشکیل کمیته‌ی مشترک کروناویروس موسوی» ← «نامه‌ی مشترک کروناویروس و موسوی به جنتی» ← «هشدار درباره‌ی ورود بسیج در انتخابات» ← «هر ایرانی ماهانه ۷۰ هزار تومان» ← «هشدار کروناویروس درباره‌ی توزیع پول در انتخابات» ← «فردا شب همه بیداریم» ← «وزارت کشور کروناویروس را پنجم اعلام کرد» ← «حماسه‌ی خش و خاشاک».

۲. جین شارپ (Gene Sharp) متولد ۱۹۲۸، مؤسس و مدیر بنیاد مطالعاتی «آلبرت اینشتین» و نظریه پرداز آمریکایی حوزه‌ی براندازی نرم در سه سطح استراتژی، تاکتیک و تکنیک است. از شارپ تألیفات بسیاری در خصوص مبارزات خشونت پرهیز به چاپ رسیده که یکی از معروف‌ترین آن «از دیکتاتوری تا دموکراسی» است. وی در این کتابچه، دستورالعمل‌های عملیات براندازی را احصاء و در قالب ۱۹۸ تکنیک ارائه نموده که مواردی از آن به شرح زیر است:



(سازماندهی رفتار) است و جالب آنکه هم‌اکنون در حوزه‌ی جنگ نرم، اغلب کتب، جزوات و سخنرانی‌ها اگر معطوف به صرف فعل بصیرت و امور کلی و غیر کاربردی نباشد، تنها ناظر به رویکرد عینی (تکنیک‌های براندازی) است و در رویکرد ذهنی (تکنیک‌های عملیات روانی) بیشتر به مسائلی چون سینما پرداخته می‌شود تا مبحث رسانه و خیر.

در این خصوص همان طور که می‌دانیم هرچند سینما نقشی اساسی در مقوله‌ی جنگ نرم دارد اما کارکرد آن - به دلایلی چون پروسه‌ی طولانی ساخت و عدم پرداخت مستقیم به مسائل روز- تنها معطوف به زیر ساخت‌های فکری است و در «عملیات» براندازی، به دلیل عدم توان ایجاد کنش واکنش‌های سریع، کاربرد چندانی ندارد.

از این روی در این نوشتار ۸۸ تکنیک عملیات روانی مورد استفاده در حوزه‌ی رسانه و خبر ارائه و تشریح شده که نام‌گذاری آن با رعایت اصل تبادر صورت گرفته است؛ به نحوی که با سنجش چپستی یک تکنیک، بدون التزام به استعمال اسامی انتخابی اندیشمندان غربی، آنچه بیش از همه مخاطب را از یک کلمه به مفهوم آن می‌رساند، انتخاب گشته و از این روست که از استفاده از عباراتی چون «سیب زمینی داغ»<sup>۱</sup> پرهیز شده و این به جز مواردی است که اساساً از دید متخصصین داخلی و خارجی این حوزه مغفول مانده که نگارنده بر اساس واقعیت‌های موجود، آن تعداد را نیز - که بیش از ۷۰٪ تکنیک‌های ارائه شده را در بر

سخنرانی‌های عمومی، استفاده از شعارها، کاریکاتورها و نمادها، اعطای جایزه‌های غیر واقعی و ظاهری، استفاده از پرچم‌ها و رنگ‌های نمادین، اجرای نماز و دعا، ایجاد صداها، نمادین، تمسخر و اهانت به شخصیت‌ها، راهپیمایی و تظاهرات مذهبی، انجام مراسم سوگواری سیاسی، تشییع جنازه‌های غیر واقعی و ظاهری، تلاش برای زندانی شدن و ...

۱. عبارت «Hot potato» ناظر به ترفندی است که در آن تقصیر همه چیز از جمله داغی سیب زمینی به یک فرد نسبت داده می‌شود (مغالطات، علی اصغر خندان) که در اینجا نگارنده از واژه‌ی جایگزین «مقصر نمایی» استفاده کرده است.

می‌گیرد<sup>۱</sup> - احصاء و تئوریزه نموده است.

با این توضیح آنچه محتوای این کتاب را تشکیل داده، برآیند همان موضوعی است که در دنیا از آن با عنوان پروپاگاندا<sup>۲</sup> نام برده می‌شود که در اینجا علاوه بر بیان ترفندهای خبری، پانزده راهکار عینی و عملی مقابله و مصونیت در برابر آن نیز ذکر شده تا مطلب، فراتر از بحث‌های نظری، ابزار برای استفاده و به کارگیری اصول را برای مخاطب فراهم آورده باشد.

در پایان، این مهم تذکر داده می‌شود که تمام تکنیک‌های مذکور الزاماً مصداق «فریب» یا «دروغ» نیست؛ چراکه به جز محدود مواردی که فریب یا دروغ در کنه آن است، سایر موارد در واقع قالب‌های ارائه‌ی هدفمند اطلاعات است که برای تأثیرگذاری بر ذهن مخاطب و جهت دهی به او استفاده می‌شود و با توجه به محتوا و نسبت آن با واقعیت، می‌تواند مصداق فریب و دروغ باشد یا خیر.<sup>۳</sup>

۱. منابع ناظر به بخش اقتباسی: «مغالطات، علی اصغر خندان، بوستان کتاب» + «دیپلماسی عمومی آمریکا در قبال ایران، فؤاد ایزدی، دانشگاه امام صادق(ع)» + «روان شناسی و تبلیغات، محمد کاویانی، دانشگاه باقر العلوم(ع)» + «از دیکتاتوری تا دموکراسی، جین شارپ، نسخه‌ی اینترنتی» + «قدرت نرم و عدم خشونت، جین شارپ، دانشگاه امام صادق(ع)» + «جنگ نرم ویژه‌ی جنگ رسانه‌ای، ابرار معاصر» + «عملیات روانی، بهرام رضایی، شهید صیاد شیرازی» + «بایسته‌های حقوق اساسی، سید ابوالفضل قاضی، میزان» + «جرائم علیه امنیت و آسایش عمومی، حسین میر محمد صادقی، میزان».
۲. اصطلاح «Propaganda» ناظر به فرایندی ارتباطی است که با «ترغیب» رابطه‌ی تنگاتنگ دارد. دقیق‌ترین معنای لفظی پروپاگاندا عبارت است از «منتشر ساختن» یا «ترویج کردن» پاره‌ای از افکار و دیدگاه‌ها که هدف از آن تقویت، جایگزین کردن یا تعدیل گرایش‌ها و رفتارهای گروهی از مخاطبان است. (دیپلماسی عمومی آمریکا در قبال ایران، فؤاد ایزدی)
۳. در تفاوت دروغ و فریب باید گفت که اگرچه هر دروغی تلاشی برای فریب است، اما هر طرح فریبی الزاماً در حیطه‌ی دروغ نمی‌گنجد. چنانکه اگر کسی به جای ذکر ارائه‌ی آمار کشته شدگان و زخمی‌های یک حادثه به صورت مجزا (۲ کشته و ۸ زخمی)، عمداً حاصل جمع افراد کشته و زخمی را یکجا ارائه دهد (۱۰ کشته و زخمی)، هر چند رقم مذکور تلاشی برای فریب خواهد بود اما مسلماً غلط و دروغ نیست.

## فصل اول

### رسانه و خبر

◀ **اهمیت رسانه:** امروزه رسانه‌های خبری شکل دهنده‌ی آراء و نظرات مردم و حتی مسئولان و نخبگان سیاسی یک کشور، و یکی از ارکان قدرت نرم هستند. چنان‌که همواره از روبرت مرداک<sup>۱</sup> به عنوان یکی از تأثیرگذارترین افراد در عرصه‌ی سیاست‌گذاری و جریان‌سازی جهانی یاد می‌شود<sup>۲</sup> همچنان‌که شبکه‌ی الجزیره در کنار منابع سرشار نفت و گاز قطر، در پیشبرد اهداف راهبردی این کشور نقش آفرینی می‌کند. از این روست که افراد، احزاب، بنگاه‌های اقتصادی و کشورها با ایجاد و یا خرید رسانه‌های گروهی، درصدد پیشبرد مقاصد خود از طریق تأثیرگذاری بر افکار عمومی جامعه‌ی هدف می‌باشند که موارد ذیل به عنوان مثتی از خروار، گواهی بر این ادعا است:

دولت ایران (العالم - Hispan tv - Press tv)، دولت چین (شینخوا - سرویس خبری چین - CCTV)، دولت روسیه (Sputnik - RT)، دولت آمریکا (VOA - رادیو فردا)، دولت فرانسه (AFP - FRANCE 24)، دولت انگلیس (BBC)، دولت عربستان (العریبه)، حزب الله لبنان (المنار)، جنرال موتور (NBC)،

---

۱. روبرت مرداک (Rupert Murdoch). یهودی زاده‌ی مادری، متولد ۱۹۳۱، آمریکایی استرالیایی تبار و مالک «شرکت اخبار» (News Corporation) است که به واسطه‌ی متعلقات این هولدینگ بزرگ رسانه‌ای، تمام یا بخشی از سهام بیش از ۳۰۰ شرکت انتشاراتی، شبکه‌های ماهواره‌ای، تلویزیونی و رادیویی، شرکت‌های فیلم‌سازی، مجلات، روزنامه‌ها و ... را تحت تملک دارد که از معروف‌ترین رسانه‌های خبری آن می‌توان به این موارد اشاره کرد: شبکه‌های تلویزیونی فاکس نیوز و اسکای نیوز، روزنامه‌های وال استریت ژورنال، نیویورک پست، سان، تایمز، دیلی تلگراف و ...

۲. مرداک تاکنون چند مرتبه از سوی نشریه‌ی آمریکایی تایم در لیست ۱۰۰ شخصیت تأثیرگذار جهانی قرار گرفته است و نشریه‌ی فوربس نیز از وی به عنوان ۲۶مین فرد قدرتمند در جهان یاد کرده است.



مایکروسافت و NBC (MSNBC)، والت دیزنی (abc news)، مایکل بلومبرگ (خبرگزاری بلومبرگ)، سلمان بن عبدالعزيز (روزنامه‌ی الشرق الاوسط).

◀ **انواع رسانه:** در تقسیم بندی رسانه‌های خبری، مقسم‌های مختلف و به تبع آن شاخه‌های گوناگونی وجود دارد که عبارت است از: فراگیری (محلی، ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی)، اعتبار (سفید، خاکستری، سیاه) و وسیله‌ی ارتباطی (مطبوعات، سایت‌ها، رادیو و تلویزیون).

لازم به ذکر است برد خبری یک رسانه الزاماً محدود به گستره‌ی توزیع و تنوع زبانی آن نیست، چه بسا رسانه‌هایی که تنها در یک محدوده‌ی جغرافیایی خاص منتشر می‌شوند اما بردی جهانی دارند؛ چنانچه روزنامه‌ی واشنگتن پست تنها در پایتخت آمریکا به چاپ می‌رسد اما محتویات آن مورد توجه تمام کشورها است.

◀ **تبار شناسی رسانه‌ها:** تبار شناسی به معنای لزوم شناخت سابقه و سمت و سوی رسانه‌ها می‌باشد و این که یک رسانه به چه فرد، حزب، جناح و ایدئولوژی نزدیکی یا وابستگی دارد. در این رویکرد لازم است تا مخاطب با احتیاط و تأمل بیشتری با اخبار «مثبت» رسانه‌های «همسو با موضوع» و نیز اخبار «منفی» رسانه‌های «مخالف موضوع»، مواجه گردد. از آن طرف نیز نقدهای رسانه‌های «همسو با موضوع» و تعاریف رسانه‌های جریان مخالف نیز قابل اعتنا تر است؛ همچنان که «الفضل ما شهدت به الاعداء» (فضل آن است که دشمن بر آن گواهی دهد) در محکمه‌ی عقل مورد تأیید می‌باشد.

با این توضیح رسانه‌های خبری متعلق و یا نزدیک به اشخاص حقیقی و حقوقی به این شرح ارائه می‌گردد:

محسن رضایی (سایت تابناک)، علیرضا زاکانی (سایت جهان و هفته‌نامه‌ی پنجره)، احمد توکلی (سایت الف)، محمد باقر قالیباف (سایت‌های فردا، شفاف، ضد فساد، پارسینه، نیمروز، فرارو، هشدار، همسنگر، خبر فوری، شنیده‌ها،

دانشگاهیان، زندگی، سروش، شبکه‌ی مردم، امروزی‌ها، تهران امروز، امید، جهادی آنلاین، دکه آنلاین و روزنامه‌ی تهران امروز، علی لاریجانی (سایت خبرآنلاین و روزنامه‌های خبر جنوب و خبر ورزشی)، محمود احمدی‌نژاد (سایت‌های دولت بهار، میدان ۷۲، مهر مردم، رئیس‌جمهور ما، هزاره سوم و نکات پرس)، انجمن اسلامی دانشجویان مستقل (خبرنامه‌ی دانشجویان)، سازمان تبلیغات اسلامی (خبرگزاری مهر و روزنامه‌ی تهران تایمز)، دولت (خبرگزاری ایرنا، روزنامه‌های ایران، الوفاق، ایران دیلی، ایران ورزشی و سایت شبکه‌ی ایران)، شهرداری تهران (مجموعه نشریات و روزنامه‌ی همشهری)، صدا و سیما (العالم، Hispan tv، Press tv)، واحد مرکزی خبر، شبکه‌ی خبر، باشگاه خبرنگاران جوان، مجموعه نشریات سروش و روزنامه‌ی جام‌جم)، جهاد دانشگاهی (خبرگزاری‌های ایسنا، ایکنا و سینا پرس)، جبهه‌ی پایداری انقلاب اسلامی (سایت رجا)، سازمان ملی جوانان (سایت برنا)، خانه‌ی کارگر (خبرگزاری ایلنا و روزنامه‌ی کار و کارگر)، وزارت نفت (خبرگزاری شانا)، محمد رضا باهنر (سایت‌های تعامل و تابش)، محمد باقر خرازی (روزنامه‌ی حزب الله)، محمد رضا عارف (روزنامه‌ی رویش ملت)، محمد صادق خرازی (سایت دیپلماسی ایرانی و روزنامه‌ی وقایع اتفاقیه)، معصومه ابتکار (روزنامه‌ی ابتکار)، مهرداد بذرپاش (روزنامه‌ی وطن امروز)، مرتضی نبوی (روزنامه‌ی رسالت)، حسن خمینی (سایت جماران)، حسن روحانی (سایت‌های آفتاب‌نیوز و تیک)، اکبر هاشمی رفسنجانی (روزنامه‌های آرمان، جمهوری اسلامی، سایت‌های انتخاب و آینده آنلاین و هفته‌نامه‌ی طلوع صبح)، مجمع جهانی اهل بیت (خبرگزاری ابنا)، رهبری (روزنامه‌های کیهان، اطلاعات، خراسان و هفته‌نامه‌ی خط حزب الله)، وزارت آموزش و پرورش (خبرگزاری پانا)، دانشگاه آزاد (خبرگزاری‌های آنا و ایسکا و روزنامه‌ی فرهیختگان)، عبد الله جاسبی (روزنامه‌ی آفرینش)، سازمان تأمین اجتماعی (روزنامه‌ی خورشید)، کانون اسلامی مهندسين (روزنامه‌ی حسابان)، جمعیت هلال احمر (روزنامه‌ی

شهروند)، سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور (روزنامه‌ی حمایت)، آستان قدس رضوی (روزنامه‌ی قدس)، بیژن نوباوه (روزنامه‌ی عصر ایرانیان)، حمید رسایی (هفته‌نامه‌ی ۹ دی)، مصطفی آجرلو (هفته‌نامه‌ی مثلث)، سپاه (خبرگزاری‌های فارس، تسنیم، نسیم، دانشجو، سایت‌های مشرق، ندای انقلاب، برهان و روزنامه‌ی جوان)، مؤسسه‌ی آموزشی و پژوهشی امام خمینی (هفته‌نامه‌ی پرتو و سایت خبری بی‌باک)، سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری (خبرگزاری میراث آریا)، ستاد عالی کانون‌های فرهنگی هنری مساجد کشور (خبرگزاری شبستان)، انصار حزب الله (هفته‌نامه‌ی یالشارات و دو هفته‌نامه‌ی عبرت‌های عاشورا)، حزب مردم سالاری (روزنامه‌ی مردم سالاری)، حزب همبستگی (روزنامه‌ی همبستگی)، حزب مؤتلفه‌ی اسلامی (هفته‌نامه‌ی شما)، نیروی انتظامی (هفته‌نامه‌ی امین جامعه)، ستاد نماز جمعه‌ی تهران (هفته‌نامه‌ی آدینه تهران).

بیان این نکته ضروری است که نباید الزاماً «نقد» جریان موافق و «تعریف» جریان مخالف را در حکم اقراری «علیه» خود و یا «لّه» دیگری دانست؛ چراکه آنچه مورد تأیید عقل و شرع است «اقرار العاقل علی نفسه جائز» (اعتراف عاقل علیه خودش، مسموع است) می‌باشد که در موارد مذکور، شمول «نفسه» مورد تردید است؛ چنانچه تمرکز رسانه‌های مخالف دولت احمدی نژاد بر اظهارات «اصولگرایان منتقد دولت» در حقیقت تجاهل نسبت به دایره‌ی شمول «نفسه» است.

◀ **خبر و تحلیل خبر:** در توضیح ماهیت خبر و تحلیل، و معرفی عناصر خبر و نقش آن در تحلیل‌های عیان و نهان باید گفت که «خبر» در یک کلام عبارت است از «انعکاس رویداد» و ماهیت اصلی این رویداد در عناصر اصلی خبر (چه؟ - چگونه؟ - کی؟ - کجا؟ - چه کسی؟) همان «چه؟» است که این «چه؟» می‌تواند حاوی دیگر عناصر و اطلاعات خبری باشد یا خیر؛ درحالی‌که «تحلیل» پرداخت به «چرایی و علت» و یا «نتیجه و پیامد» یک رویداد است.

بنابراین، تحلیل همواره مبتنی بر خبر بوده و بدون آن، فاقد اعتبار و غیر قابل تصور است.

در مواردی که در تحلیل، بی‌پرده از علیت دو مقوله و یا ارتباط دو واقعه سخن بگوییم، در عرصه‌ی «تحلیل عیان» گام نهاده‌ایم؛ اما اگر بدون بیان «چرایی» وقوع یک رویداد، تنها با عنوان‌گذاری عبارات مورد نظر برای عناصر خبری، مفهوم مد نظر را جاری سازیم، به عرصه‌ی «تحلیل نهان» با رویکرد «القایی» ورود کرده‌ایم. بنابراین در تحلیل نهان و القای مطلب، کافی است عبارت مورد نظر در عناصر خبری جاگذاری شود.



رئیس جمهور برای تأثیر گذاری بر آراء بازنشستگان، در یک ماهه‌ی منتهی به انتخابات، قانون خدمات کشور را ابلاغ کرد

English

یکشنبه ۲۳ مهر ۱۳۹۱

کتاب به سلامت - ۲۵۵ هزاره ما تماس با ما

خبرگزاری فارس - چهارشنبه ۳۰ اردیبهشت ۱۳۸۸

سه هفته مانده به انتخابات

### پخش پول نفت در فیش حقوقی کارمندان

خودتان بنویسید

در حالی که تنها سه هفته با زمان انتخابات فرصت باقی مانده، مقامات و دیگر کارمندان دولت، احکام و فیش‌های حقوقی جدید خود را دریافت کردند که در آن، رقم دریافتی کارکنان دولت بین ۱۰۰ تا ۳۰۰ هزار تومان بیشتر از ماه قبل تنفس شده است. برخی منابع خبری فاش کرده‌اند که جرم این افزایش حقوقی‌ها برخلاف قانون صورت گرفته، احتمالاً در ماههای بعد به وضع سابق باز خواهد گشت.

خبرهای رسیده به «روزنامه» شهر حاکی از این است که توزیع فیش‌های حقوقی مقامات شهر تهران که هفته قبل بر اساس قانون فعلی و بدون افزایش صادر شده بود، به دستور مستقیم معاون برنامه‌ریزی اقتصاد، براد مؤلف و بازگرداننده سنده و پرداخت حقوق کارکنان آموزش و پرورش نیز چند روز به تعویق افتاده تا فیش‌های جدید با نرخ مبلغ اضافه حقوق دو ماهه، صادر و بین مقامات توزیع شود.

بعضی از مقامات و دیگر کارکنان دولت نیز به جمع دانشجوان، روسایمان و عساکر، مددجویان کمینه امداد و بورسیه‌ی و دیگر اقشاری بویسته‌اند که دولت در هفته‌های منتهی به انتخابات، برای خرید رای بین آنها به صورت غیرقانونی پول توزیع می‌کند.



▲ در این تحلیل به صورت صریح و عریان، اجرای قانون خدمات کشوری فریب انتخاباتی («برای خرید رای») ذکر شده.

لازم به ذکر است که اولین خبر یا تحلیل، تأثیرگذارترین آن است و لوح سفید ذهن را رنگ می‌بخشد. چنانچه تلاش و هزینه‌ی خبرگزاری‌ها برای تأسیس و گسترش دفاتر خود در سراسر جهان و پیش دستی در اعزام خبرنگار و ارسال اخبار، تماماً با این رویکرد (مخبره‌ی اولین خبر و به تبع آن ارائه‌ی تحلیل مد نظر به مخاطب) صورت می‌گیرد.

## فصل دوم

### ترفندها و تکنیک‌ها

تکنیک‌های عملیات روانی در حوزه‌ی رسانه و خبر، قالب‌های ارائه‌ی هدفمند اطلاعات است که با هدف‌گیری ضمیر ناخودآگاه، ذهن مخاطب را به مسیر دلخواه سردمداران یک رسانه سوق می‌دهد. در این فصل ۸۸ تکنیک احصاء و ارائه شده که شرح و توضیح آن به قرار ذیل است:

◀ **عنوان‌گذاری برای عناصر خبری:** در این ترفند که پر کاربردترین تکنیک در میان تمام تکنیک‌های مورد استفاده است، یک رسانه با عنوان‌گذاری برای عناصر خبری، به صورت هدفمند مفهوم مورد نظر را جاری ساخته و ذهن مخاطب را جهت می‌بخشد.



▲ در این سه خبر به ترتیب عبارات «هدایت کردن»، «تیروها»، «وارد شدن» و «متوقف کردن» جایگزین «بردن»، «کماندوها»، «حمله کردن» و «توقیف کردن» شده است.



▲ تمهیدات دولت در خصوص ورود بیشتر گردشگران چین به کشور با استفاده از عبارت «وارد کردن گردشگر» تخته شده است.



▲ درحالی که فاطمه چهل امیرانی (همسر سابق شهید حمید باکری) به عنوان همسر دوم در زوجیت علی یونسی، وزیر اطلاعات دولت آقای خاتمی است، سایت کلمه و دیگر رسانه‌های همسو و همچنین شخص خانم چهل امیرانی به استعمال عنوان «همسر شهید باکری» اصرار دارند.

◀ **واژه‌های همسنخ:** کلماتی است با مفاهیم نزدیک به هم اما متفاوت در معنا، و یا هم‌معنا اما با بار معنایی متفاوت که در «عنوان‌گذاری برای عناصر خبری» و القای مطلب مؤثر و بسیار پر کاربرد می‌باشد. البته در این بخش کلماتی که سهواً و به دلیل بی‌اطلاعی، توسط عوامل خبری جای یکدیگر به کار می‌رود نیز برای روشن ساختن مفهوم آن و تکمیل بحث آورده شده است.

بدین توضیح پر کاربردترین واژه‌های همسنخ و شرح تفاوتشان به قرار زیر است:

«اجرایی شده/ اجرا شده»، «کاهش/ کاهش رشد»، «بسیجی/ لباس شخصی»، «افزایش اشتغال/ کاهش بیکاری»، «مرجع/ مجتهد»، «حجت الاسلام/ حجت الاسلام و المسلمین»، «رزمنده/ جنگجو»، «مبارز/ تروریست»، «تغلب/ تخلف»، «کودتا/ انقلاب»، «دولت/ هیأت دولت»، «حکومت/ حاکمیت»، «کشور/ رژیم»، «دولت/ نظام»، «رژیم/ حکومت/ نظام»، «مردم/ ملت»، «خواهش/ خواسته»، «راه‌اندازی/ بهره‌برداری/ افتتاح»، «صبر/ تحمل»، «واکنش، تلافی و دفاع/ اقدام، حمله و جنگ»، «تأسیس/ استقلال»، «طالبان/ القاعده»، «عربستان/ شبه جزیره‌ی عربستان»، «آمریکای لاتین/ آمریکای



جنوبی»، «اروپا/ اتحادیه‌ی اروپا»، «فلسطین/ فلسطین اشغالی»، «شهر غزه/ نوار غزه»، «شورشی/ انقلابی»، «روحانی/ آخوند»، «سلاح نامتعارف/ سلاح کشتار جمعی»، «رئیس دولت/ رئیس جمهور»، «طرح/ لایحه»، «کمسیون/ فراکسیون»، «جایز/ واجب»، «تصویب/ تنفیذ»، «تأیید/ تأکید»، «عدم احراز صلاحیت/ رد صلاحیت»، «اجبار/ اکراه»، «فرار/ عقب نشینی»، «تاکتیک/ تکنیک»، «ترغیب/ تطمیع»، «آتش بس/ صلح»، «پایداری/ پافشاری»، «تلاش/ تقلا»، «سایت خبری/ خبرگزاری»، «مردمی/ عوام‌گرا/ عوام فریب»، «تبانی/ همکاری»، «رشد/ توسعه»، «خارجی/ بین‌المللی»، «نقش/ تکلیف»، «شهر/ شهرستان»، «آیین نامه/ تصویب نامه/ بخش نامه»، «غیر دولتی/ خصوصی»، «خصوصی/ محرمانه»، «سهام/ سهام»، «تشبیه/ مقایسه»، «تویخ/ تنبیه»، «سانسور/ تحریف»، «تبعه/ مقیم»، «آراء سفید/ آراء باطله»، «مثال/ مصداق»، «اجماع/ اکثریت»، «دفع خطر/ رفع خطر»، «سکولار/ لائیک»، «تغییر/ اصلاح»، «استشهادی/ انتحاری»، «تکذیب کردن/ تأیید نکردن»، «کشف/ اشغال/ تصرف/ فتح»، «نیروی نظامی/ نیروی انتظامی»، «نظامی/ شبه نظامی»، «مظلوم/ بی‌گناه»، «اعتصاب/ تحصن/ تجمع/ راهپیمایی/ تظاهرات»، «چند درصد چنین است (ناظر به کمیت و یا کیفیت)/ چند درصدش چنین است (ناظر به محتوا و ماهیت)»، «تسلیم/ دستگیر»، «اشتباه/ خطا»، «تعریف (شناساندن)/ تعریف (مدح گویی)»، «مذاکره/ مناظره»، «حتماً ممکن است/ حتماً هست»، «خراج/ استعفا/ بازنشستگی»، «تذکر/ اخطار»، «تضاد/ تناقض»، «نمی‌دانم که هست/ می‌دانم که نیست»، «احتیاط/ ترس»، «دروغ/ توریه»، «معترض/ آشوبگر»، «قاصر/ مقصر»، «ابراز همدردی/ ابراز تأسف/ عذر خواهی»، «اکثریت مطلق/ اکثریت نسبی»، «هلاکت/ مرگ/ وفات/ شهادت»، «متهم/ مجرم»، «دادسرا/ دادگاه»، «قرار/ حکم/ رأی»، «احضار/ بازداشت»، «بازجو/ بازپرس»، «دادیار/ دادرس/ دادستان»، «اصل/ ماده/ بند/ تبصره»، «مباشر/ شریک/ معاون»، «سیمت/

شغل»، «ادعا/ اعلام/ افشا/ اذعان/ اعتراف»، «حزب/ جبهه»، «گرفتن/ پس گرفتن»، «علت/ دلیل»، «نقد/ اعتراض/ تخریب/ حمله/ توهین/ فحاشی»، «مذهب/ فرقه»، «گروه/ باند»، «حرف‌ها/ اظهارت/ سخنان/ بیانات/ فرمایشات»، «خرد جمعی/ دموکراسی/ دیکتاتوری عوام»، «استقلال خواهی/ تجزیه طلبی»، «عدالت/ مساوات»، «عدالت/ اعتدال»، «عموم/ عوام»، «مقید/ متعصب»، «توجیه/ دلیل»، «تورم/ گرانی»، «اسیر/ گروگان»، «چالش/ تهدید»، «نظام‌مندی/ بروکراسی»، «فضای امن/ فضای امنیتی»، «کمونیسم/ سوسیالیسم»، «پیکر/ بدن/ جسد/ نعش/ لاشه»، «بارگاه/ مزار/ مرقد/ قبر/ گور»، «برآیند/ فرآیند»، «لغو/ تعلیق/ توقف».



◀ **«اجرائی شده/ اجرا شده»:** «اجرائی شده» ناظر به آغاز یک پروژه، و «اجرا شده» ناظر به اتمام آن است.

◀ **«کاهش/ کاهش رشد»:** کاهش یعنی قرارگیری «شاخص» در سیر نزولی، درحالی که کاهش رشد یعنی کند شدن شیب «صعود».

◀ **«بسیجی/ لباس شخصی»:** در یک کشور مواجهه با ناآرامی‌ها به سه شکل می‌تواند صورت گیرد که عبارت است از: مقابله‌ی «نظامی، انتظامی و مردمی». طبیعی است که حالت اول بدترین نوع برخورد و حالت سوم برترین آن است. با این توضیح باید گفت اصرار برخی رسانه‌ها بر استفاده از واژه‌ی «لباس شخصی» (نیروی نظامی یا انتظامی با لباس مبدل) به جای «بسیجی» (نیروی مردمی)، معطوف به تخطئه‌ی پشتوانه‌ی مردمی یک حکومت و «حقوق بگیر» خواندن آنان می‌باشد. چراکه مواجهه‌ی نیروهای مردمی با ناآرامی‌ها الزاماً و صرفاً ایدئولوژیک است اما حضور نیروهای نظامی و انتظامی می‌تواند چنین نباشد.

- ◀ «افزایش اشتغال / کاهش بیکاری»: از آنجایی که با افزایش جمعیت، همواره بر متقاضیان بازار کار در کشور افزوده می‌شود، میزان افزایش اشتغال برابر با کاهش بیکاری نیست. چنانچه با ۱۰٪ افزایش اشتغال، ۱۰٪ از میزان بیکاری کاسته نمی‌شود.
- ◀ «مرجع / مجتهد»: «مجتهد» فرد دارای قوه‌ی استنباط فقهی، و «مرجع» مجتهد دارای مقلد است. خلاف تصور رایج، این دو مفهوم الزاماً دلالتی بر تفاوت سطح علمی ندارد.
- ◀ «حجت الاسلام / حجت الاسلام و المسلمین»: در عرف حوزه‌های علمیه، «حجت الاسلام و المسلمین» از نظر علمی ناظر به مرتبه‌ای بالاتر از «حجت الاسلام» است.
- ◀ «رزمنده / جنگجو»: «رزمنده» عبارتی مثبت و حداقل خنثی است درحالی که «جنگجو» (جویای جنگ) بار منفی دارد.
- ◀ «مبارز / تروریست»: بار معنایی «مبارز» مثبت، و «تروریست» منفی است.
- ◀ «تقلب / تخلف»: «تقلب» در انتخابات یعنی دست بردن در آراء، درحالی که «تخلف» یعنی عدم پایبندی به اخلاق و قوانین انتخاباتی نظیر شایعه سازی علیه رقیب. عمدتاً تخلف مربوط به پیش از انتخابات، و تقلب بعد از آن و در مرحله‌ی شمارش آراء است.
- ◀ «کودتا / انقلاب»: «کودتا» عبارت است از دگرگونی و سرنگونی رأس یک حکومت توسط بخش دیگری از سران، درحالی که «انقلاب» معطوف به سرنگونی حکومت توسط اکثریت مردم می‌باشد. از این روی نام کودتا با قانون شکنی و خیانت آمیخته است درحالی که عقبه‌ی مردمی انقلاب، پشتوانه‌ی مشروعیت آن می‌باشد.

- ◀ **«دولت / هیأت دولت»:** «دولت» می‌تواند دلالت بر معنای عام (قوه‌ی مجریه) یا خاص خود (هیأت دولت) داشته باشد.
- ◀ **«حکومت / حاکمیت»:** به یک تعبیر و در قرارگیری این دو واژه در کنار هم، «حکومت» ناظر به «افراد» است درحالی‌که «حاکمیت» به جریان و بستر حکومت اطلاق می‌شود.
- ◀ **«کشور / رژیم»:** یک کشور برای کشور شدن نیازمند سه رکن «سرزمین، تبعه و حاکمیت» است و چنانچه کشوری فاقد یکی از این ارکان باشد، در عرف سیاسی آن را «رژیم» می‌نامند. چنانچه ایران، دولت اسرائیل را به دلیل غصب فلسطین (فقدان رکن سرزمینی)، رژیم خطاب می‌کند و دشمن نیز با هدف غیر مردمی نشان دادن حکومت ایران (فقدان رکن حاکمیت مشروع) متقابلاً از این لفظ استفاده می‌کند.
- ◀ **«دولت / نظام»:** «نظام» به‌سان ظرف و «دولت» مظهر آن است. از این روی استعمال عبارت «دولت جمهوری اسلامی ایران» نادرست می‌باشد و صحیح آن است که بگوییم «دولت احمدی نژاد» و «نظام جمهوری اسلامی ایران».
- ◀ **«رژیم / حکومت / نظام»:** در یک مفهوم، این سه واژه مترادف اما با بار معنایی متفاوت، به ترتیب از منفی به خنثی است.
- ◀ **«مردم / ملت»:** «مردم» دلالت بر افراد یک جامعه دارد، و «ملت» دلالت بر تابعان یک کشور. در واقع تفاوت این دو واژه ریشه در تفاوت معنایی «جامعه و کشور» داشته و نسبت این دو نیز عموم (کشور) و خصوص (جامعه) مطلق است؛ چنانچه یک ملت الزاماً مفهوم یک جامعه را نیز به خود می‌گیرند -مانند «جامعه‌ی ایرانی»- اما افراد یک جامعه الزاماً مفهوم ملت را به خود نمی‌گیرند؛ مانند جامعه‌ی شهری،

جامعه‌ی روستایی، جامعه‌ی مهندسان و ... .

◀ «خواهش / خواسته»: در «خواهش» مفهوم تضرع نهان است درحالی که خواسته فاقد چنین مفهومی است.

◀ «راه‌اندازی / بهره‌برداری / افتتاح»: در مثال یک کارخانه، «راه‌اندازی» به معنای به مرحله‌ی شروع کار رساندن کارخانه، «بهره‌برداری» به معنای به تولید رسیدن کارخانه و «افتتاح» ناظر به مراسمی نمادین در بازدید از راه‌اندازی یا بهره‌برداری کارخانه است.

◀ «صبر / تحمل»: «تحمل»، ناظر به صبر تحت فشار است.

◀ «واکنش، تلافی و دفاع / اقدام، حمله و جنگ»: مفهوم «واکنش، تلافی و دفاع»، مسبوق به سابقه‌ی آغاز درگیری از جانب طرف مقابل است، درحالی که در «اقدام، حمله و جنگ» چنین مفهومی وجود ندارد.

◀ «تأسیس / استقلال»: «تأسیس» کشور به وجود آمدن آن است؛ به‌عکس «استقلال» که وجود کشور، مسبوق به سابقه بوده است اما تحت سلطه‌ی کشوری دیگر.

◀ «طالبان / القاعده»: «طالبان» اسلام‌گرایان تندرو و میهنی افغانستان به سردمداری ملا عمر است، درحالی که «القاعده» جریانی فرا مرزی به سردستگی سابق بن لادن و کنونی ایمن الظواهری می‌باشد.

◀ «عربستان / شبه جزیره‌ی عربستان»: «عربستان» به کشور عربستان سعودی اطلاق می‌شود، درحالی که «شبه جزیره‌ی عربستان» گسترده‌ای جغرافیایی است که در محدوده‌ی دریای سرخ، دریای عرب و خلیج فارس و شامل کشورهای عربستان سعودی، یمن، عمان، قطر و امارات می‌باشد.

- ◀ «**آمریکای لاتین / آمریکای جنوبی**»: تمام کشورهای آمریکای جنوبی، لاتین نیز هستند اما به دلیل موقعیت کشور لاتین زبان مکزیکی و قرار داشتن آن در نیمه‌ی شمالی قاره‌ی آمریکا، آمریکای لاتین اعم از جنوبی بوده و مکزیکی را نیز شامل می‌شود.
- ◀ «**اروپا / اتحادیه‌ی اروپا**»: اروپا قاره‌ای شامل ۵۰ کشور است، درحالی‌که اتحادیه‌ی اروپا کنفدراسیونی سیاسی اقتصادی با ۲۷ عضو اروپایی می‌باشد.
- ◀ «**فلسطین / فلسطین اشغالی**»: در عرف و ادبیات سیاسی کنونی، منظور از فلسطین، بخش‌های فلسطینی نشین خارج از حاکمیت صهیونیست‌ها (کرانه‌ی باختری رود اردن و نوار غزه)، و منظور از فلسطین اشغالی، سرزمین تحت سیطره‌ی دولت اسرائیل است.
- ◀ «**شهر غزه / نوار غزه**»: شهر غزه درون نوار غزه قرار داد.
- ◀ «**شورشی / انقلابی**»: «شورشی» دارای بار منفی، و «انقلابی» دارای بار مثبت است.
- ◀ «**روحانی / آخوند**»: «روحانی» لفظی محترمانه، و «آخوند» نسبتاً غیر محترمانه است.
- ◀ «**سلاح نامتعارف / سلاح کشتار جمعی**»: هر سلاحی که کشتار جمعی باشد نامتعارف نیز هست، مانند بمب اتم؛ اما هر سلاح نامتعارفی الزاماً کشتار جمعی نیست، مانند تسلیحات شیمیایی.
- ◀ «**رئیس دولت / رئیس جمهور**»: در کشورهای دارای دو رکن اجرایی (رئیس جمهور و نخست وزیر)، رئیس جمهور رئیس کشور، و نخست وزیر رئیس دولت است.

- ◀ «**طرح / لایحه**»: آنچه از جانب نمایندگان برای تصویب به مجلس ارائه می‌شود طرح، و آنچه توسط وزرا یا رئیس جمهور تحویل داده می‌شود لایحه نام دارد.
- ◀ «**کمیسیون / فراکسیون**»: کمیسیون بر مبنای وظایف و کارکرد، و فراکسیون مبتنی بر افراد شکل می‌گیرد؛ مانند کمیسیون «فرهنگی» و «اقتصادی»، و فراکسیون «اصولگرایان» و «زنان».
- ◀ «**جایز / واجب**»: «جواز» به معنای حرام نبودن است و از این روی واجبات، مستحبات، مباحات و مکروهات را شامل می‌شود.
- ◀ «**تصویب / تنفيذ**»: تعیین نمودن امری به آراء «تصویب»، و صدور جواز آن «تنفيذ» نام دارد.
- ◀ «**تأیید / تأکید**»: «تأیید» موافقت بر موضوعی است، و «تأکید» صحه گذاردن بر آن.
- ◀ «**عدم احراز صلاحیت / رد صلاحیت**»: در «عدم احراز»، وجود صلاحیت محرز نمی‌شود درحالی که در «رد صلاحیت»، ناصالح بودن احراز می‌گردد.
- ◀ «**اجبار / اکراه**»: در اکراه، «رضایت» وجود ندارد درحالی که در اجبار علاوه بر رضایت، «اراده و اختیار» هم نیست.
- ◀ «**فرار / عقب نشینی**»: در «فرار» مفهوم شکست نهفته است درحالی که عقب نشینی می‌تواند تاکتیکی باشد.
- ◀ «**تاکتیک / تکنیک**»: «تاکتیک» ناظر به راه رسیدن به هدف، و «تکنیک» ناظر به روش آن است.
- ◀ «**ترغیب / تطمیع**»: «ترغیب» ناظر بر امری درونی و معنوی، و «تطمیع» معطوف به مسائل مادی است.

- ◀ **«آتش بس / صلح»:** «صلح» مرتبه‌ای فراتر از «آتش بس» است همانطور که آنچه پس از جنگ، میان ایران و عراق جریان داشت، تنها آتش بس بود، نه صلح.
- ◀ **«پایداری / پافشاری»:** بار معنایی «پایداری» مثبت، و «پافشاری» منفی است.
- ◀ **«تلاش / تقلا»:** تلاش مذبحخانه و از سر ضعف را تقلا گویند.
- ◀ **«سایت خبری / خبرگزاری»:** هرچند مفهوم «سایت خبری» فراگیر و عام است، اما مطابق آنچه میان اهالی رسانه مطرح می‌باشد، سایت‌هایی که محور فعالیت‌شان بر «تولید» خبر نبوده و بیشتر به تحلیل مسائل و گلچین اخبار جاری می‌پردازند «سایت خبری» گویند، درحالی که رویکرد خبرگزاری‌ها، بیشتر معطوف به تولید خبر است.
- ◀ **«مردمی / عوام گرا / عوام فریب»:** سه وصف با بار معنایی متفاوت از یک مفهوم و رویکرد است.
- ◀ **«تبانی / همکاری»:** بار معنایی «تبانی» منفی، و «همکاری» مثبت و حداقل خنثی است.
- ◀ **«رشد / توسعه»:** «رشد» ناظر به افزایش کمی، و «توسعه» ناظر به افزایش کمی و کیفی است.
- ◀ **«خارجی / بین‌المللی»:** خارجی بودن یک نهاد یا مؤسسه تنها ناظر به داخلی نبودن آن است، درحالی که بین‌المللی بودن، دلالت بر ارتباط میان چند کشور دارد.
- ◀ **«نقش / تکلیف»:** نقش، حاصل جمع حق و تکلیف است.



- ◀ «شهر/شهرستان»: معمولاً هر شهرستان، چند شهر و روستا را در بر می‌گیرد.
- ◀ «آیین نامه/ تصویب نامه/ بخش نامه»: آیین نامه دولتی در حکم قانون و برای عملیاتی کردن قوانین است. تصویب نامه، مصوبات اجرایی هیأت دولت برای ساماندهی امور می‌باشد. بخش نامه نیز دستورالعمل‌های اداری مقام مافوق به نهاد تحت امر است برای تعیین ساز و کارهای اجرای مسئولیت.
- ◀ «غیر دولتی/ خصوصی»: غیر دولتی بودن الزاماً به معنای خصوصی بودن نیست و چه بسا یک کارخانه، نهاد یا مؤسسه‌ی غیر دولتی، تعاونی یا نیمه دولتی باشد.
- ◀ «خصوصی/ محرمانه»: نسبت «عموم و خصوص من وجه» میان مصادیق این دو مفهوم برقرار است. چه بسا نامه‌هایی خصوصی که در رده‌ی محرمانه قرار نمی‌گیرد؛ و از آن طرف نیز نامه‌های محرمانه‌ای که برای جمعی از افراد ارسال می‌شود.
- ◀ «سهام/ سهام»: سهام سندی است که مؤید سهم مشخصی از مالکیت بر شرکتی می‌باشد. بنابراین هر سهامی سهم است اما هر سهمی سهام نیست.
- ◀ «تشبیه/ مقایسه»: در تشبیه به بیان وجوه شباهت میان چند چیز می‌پردازیم درحالی که در مقایسه، تشابه یا تفارق می‌تواند مورد بررسی قرار گیرد.
- ◀ «توییح/ تنبیه»: «توییح» به معنای بازخواست است و «تنبیه» در معنای مجازات.

- ◀ **«سانسور / تحریف»:** «سانسور» عدم پوشش تمام یا بخشی از یک واقعه است، و «تحریف» افزودن غیر واقعی بر آن.
- ◀ **«تبعه / مقیم»:** «اقامت» بر حضور مستمر در یک کشور دلالت دارد، و «تابعیت» بر نسبت شهروندی میان فرد و کشور. نسبت «عموم و خصوص من وجه» میان مصادیق این دو مفهوم برقرار است یعنی چه بسا تابعانی که در خارج از یک کشور زندگی می‌کنند، و از آن طرف مقیمانی که شهروند یک کشور نیستند.
- ◀ **«آراء سفید / آراء باطله»:** هر رأیی که سفید (فاقد نوشته) باشد، باطل است اما آراء باطله اعم است از رأی سفید، مخدوش یا بی‌ارتباط به موضوع انتخابات.
- ◀ **«مثال / مصداق»:** در یک مفهوم، «مثال» نمونه‌ای ذهنی و فرضی است و «مصداق» نمونه‌ای عینی و واقعی.
- ◀ **«اجماع / اکثریت»:** در اجماع، تمام اعضای انتخاب کننده هم‌نظر هستند درحالی که در اکثریت یکدستی در آراء وجود ندارد.
- ◀ **«دفع خطر / رفع خطر»:** در اصطلاح نظامی، «دفع خطر» ناظر به دور کردن یک تهدید است درحالی که «رفع خطر» ناظر به از بین بردن آن.
- ◀ **«سکولار / لائیک»:** سکولاریسم اعتقاد به جدایی دین از عرصه‌ی سیاست و اجتماع دارد، و لائیسزم اعتقاد به حذف آن.
- ◀ **«تغییر / اصلاح»:** به تغییر رو به صلاح و تعالی «اصلاح» می‌گویند، درحالی که «تغییر» می‌تواند رو به افول و فساد نیز باشد که در این صورت «افساد» است.
- ◀ **«استشهادی / انتحاری»:** «استشهادی» مفهومی مثبت، و «انتحاری»

مفهومی منفی دارد.

- ◀ «تکذیب کردن / تأیید نکردن»: «تکذیب کردن» رد مطلب است، و «تأیید نکردن» صرفاً عدم پذیرش آن. از این روی هر آنچه تکذیب شود، عدم تأیید آن نیز محرز است؛ اما هر آنچه تأیید نشود الزاماً ناظر بر تکذیب نیست (نسبت عموم و خصوص مطلق).
- ◀ «کشف / اشغال / تصرف / فتح»: «کشف» ناظر به ورود به منطقه‌ی جغرافیایی خالی از سکنه است. «اشغال، تصرف و فتح» نیز به ترتیب دارای بار منفی، خنثی و مثبت در ورود به قلمرو دیگران می‌باشد.
- ◀ «استعمار / استثمار»: استعمار به معنای آباد سازی، و استثمار به معنای بهره‌کشی است.
- ◀ «نیروی نظامی / نیروی انتظامی»: نیروی نظامی شامل ارتش و سپاه است و نیروی انتظامی مترادف پلیس.
- ◀ «نظامی / شبه نظامی»: نیروهای مسلح رسمی (ارتش) یک کشور را نیروهای نظامی، و نیروهای مسلح غیر رسمی را شبه نظامی می‌نامند؛ فارغ از این که فعالیت‌شان قانونی یا غیر قانونی باشد.
- ◀ «مظلوم / بی‌گناه»: نسبت «عموم و خصوص من وجه» میان مصادیق این دو مفهوم برقرار است؛ چنانچه وقتی از عنوان «مردم مظلوم بحرین» استفاده می‌کنیم، منظور بی‌گناه و معصوم بودن آنان نیست.
- ◀ «اعتصاب / تحصن / تجمع / راهپیمایی / تظاهرات»: «اعتصاب» از عملی دست کشیدن، «تحصن» در جایی بست نشستن، «تجمع» در جایی حضور یافتن، «راهپیمایی» مسیری را پیمودن، و «تظاهرات» اظهار مواضع است به صورت تجمع یا راهپیمایی.

- ◀ «چند درصد چنین است (ناظر به کمیت و یا کیفیت) / چند درصدش چنین است (ناظر به محتوا و ماهیت)»: گاهی درصدی که بیان می‌شود، ناظر به کمیت و یا کیفیت چیزی است مانند وقتی که گفته می‌شود «او ۵۰٪ اموالش را بدهکار است»؛ و گاهی نیز درصد ذکر شده ناظر به ماهیت یک چیز است همچون زمانی که گفته می‌شود «او به احتمال ۵۰٪ بدهکار است».
- ◀ «تسلیم / دستگیر»: دستگیری‌ای که به اختیار خود فرد باشد، تسلیم شدن است.
- ◀ «اشتباه / خطا»: در خطا «تعمد»، و در اشتباه «عدم عمد» مفروض است.
- ◀ «تعریف (شناساندن) / تعریف (مدح گویی)»: تعریف می‌تواند در معنای «شناساندن» یا «مدح گویی» به کار رود.
- ◀ «مذاکره / مناظره»: هدف مذاکره رسیدن به تفاهم، و هدف مناظره مغلوب کردن حریف است.
- ◀ «حتماً ممکن است / حتماً هست»: «حتماً ممکن است» ناظر به نفی محال بودن یک چیز است، درحالی‌که «حتماً هست» ناظر به وجود حتمی چیزی می‌باشد.
- ◀ «اخراج / استعفا / بازنشستگی»: «اخراج» به معنای بر کنار شدن از کار، «استعفا» به معنای کنار کشیدن از کار، و «بازنشستگی» به معنای به پایان رسیدن دوره‌ی کار است.
- ◀ «تذکر / اخطار»: تذکری که جنبه‌ی تهدید داشته باشد، اخطار نام دارد.
- ◀ «تضاد / تناقض»: هر تضادی تناقض است اما هر تناقضی الزاماً تضاد

نیست؛ همچنان که هر عددی به غیر از ۲ متناقض آن است، اما تنها عدد منفی ۲، متضاد ۲ می‌باشد.

◀ «**نمی‌دانم که هست / می‌دانم که نیست**»: «نمی‌دانم که هست» ناظر به بی‌اطلاعی از وجود چیزی، و «می‌دانم که نیست» ناظر به اطلاع از عدم آن چیز است.

◀ «**احتیاط / ترس**»: ترس معقول را احتیاط گویند.

◀ «**دروغ / توریه**»: توریه سخن چند پهلویی است که گوینده یک وجه آن را مد نظر دارد درحالی که شنونده وجه دیگری از آن را در می‌یابد.

◀ «**معتراض / آشوبگر**»: «اعتراض» جنبه‌ی مدنی، و «آشوب» جنبه‌ی غیر مدنی دارد.

◀ «**قاصر / مقصر**»: عنصر «عمد» وجه تمایز این دو مفهوم است؛ چنان که «قاصر» تعمدی در کوتاهی ندارد، درحالی که «مقصر» واجد عمد در کار خویش است.

◀ «**ابراز همدردی / ابراز تأسف / عذر خواهی**»: در عرف بین‌المللی، «عذر خواهی» مرحله‌ای فراتر از «ابراز تأسف» است و در جایی کاربرد دارد که یک فرد یا دولت، مسئول حادثه‌ی ناگواری باشد. به عبارت دیگر هر چند هر دو مفهوم دلالت بر وقوع حادثه‌ی ناگوار دارد اما در ابراز تأسف، فرد یا کشوری تنها به این جهت که در محدوده‌ی نظارت او حادثه‌ای به وقوع پیوسته، در شرایطی که مرتکب قصور و تقصیری نشده باشد، ابراز تأسف می‌کند (بر اساس نزاکت بین‌المللی) اما اگر در همان حادثه، قصور و تقصیری نیز متوجه آن باشد، قاصر یا مقصر می‌بایست از اتفاق پیش آمده عذر خواهی نماید (بر اساس مسئولیت بین‌المللی). ابراز همدردی نیز صرفاً محدود به جایی است که حادثه‌ی

ناگواری خارج از محدوده‌ی اختیار و نظارت فرد یا کشوری به وقوع می‌پیوندد؛ مانند بلایای طبیعی.

◀ **«اکثریت مطلق / اکثریت نسبی»:** «اکثریت مطلق» به معنای نصف+یک است، درحالی که «اکثریت نسبی» ناظر به اکثریتی است که دارای نسبت معینی به اقلیت ممتنع و مخالف -مثلاً دو به سه و یا سه به پنج- باشد.

◀ **«هلاکت / مرگ / وفات / شهادت»:** واژه‌هایی هم‌معنا اما با بار معنایی بسیار متفاوت است.

◀ **«متهم / مجرم»:** فرد تا قبل از مرحله‌ی نهایی شدن حکم دادگاه «متهم»، و پس از آن و در صورت احراز جرم، «مجرم» شناخته می‌شود.

◀ **«دادسرا / دادگاه»:** وظیفه‌ی دادسرا تشکیل پرونده‌های کیفری و تحقیق در مورد آن است، درحالی که وظیفه‌ی دادگاه، صدور احکام قضایی است.

◀ **«قرار / حکم / رأی»:** رأی شکلی را «قرار» و رأی ماهوی را «حکم» می‌نامند. تمام آراء دادسرا قرار است درحالی‌که آراء دادگاه می‌تواند هر دو نوع رأی شکلی (قرار) و ماهوی (حکم) را شامل شود.

◀ **«احضار / بازداشت»:** درخواست از متهم به حضور در دادسرا را احضار می‌گویند، حال چه منجر به بازداشت باشد یا خیر.

◀ **«بازجو / بازپرس»:** پرسشگران دستگاه‌های امنیتی را «بازجو»، و قاضی تحقیق در دادسرا را «بازپرس» می‌نامند.

◀ **«دادیار / دادرس / دادستان»:** به مقام تحقیق در دادسرا که

مرتبه‌ای پایین‌تر از بازپرس دارد «دادیار»، و به قاضی دادگاه «دادرس» گویند؛ «دادستان» نیز همان مدعی‌العموم است که ریاست دادسرا را برعهده دارد.

◀ **«اصل / ماده / بند / تبصره»:** هر بخش از متن قوانین که با عددی شماره گذاری شده «ماده» نام دارد، و مواد قانون اساسی «اصل» نامیده می‌شود. «بند» نیز بخش‌های تفکیک و شماره گذاری شده‌ی ذیل هر اصل یا ماده است. به قیودی که معمولاً با هدف کاستن از دایره‌ی شمول موضوع یک ماده در انتهای آن آورده می‌شود «تبصره» می‌گویند.

◀ **«مباشر / شریک / معاون»:** در اصطلاح حقوقی، «مباشر» فاعل جرم، «شریک» همیار مجرم در عمل مجرمانه، و «معاون» همکار او در ایجاد شرایط تحقق جرم است.

◀ **«سمت / شغل»:** در قانون، تعدد مشاغل دولتی ممنوع، و تعدد سمت مجاز است. «سمت» مسئولیت فرد است و در صورت تعدد، فرد چند حقوق دریافت نمی‌کند.

◀ **«ادعا / اعلام / افشا / اذعان / اعتراف»:** کلماتی است نزدیک به هم که توضیح آن در خود هر نام، مستتر است.

◀ **«حزب / جبهه»:** «حزب» تشکیلاتی رسمی است که ثبت آن در وزارت کشور الزامی می‌باشد، درحالی‌که «جبهه» مجموعه‌ای از افراد یا احزاب همسو است.

◀ **«گرفتن / پس گرفتن»:** واژه‌ی «پس» در عبارت «پس گرفتن» دلالت بر مالکیت سابق دارد، درحالی‌که «گرفتن» می‌تواند مسبوق به مالکیت باشد یا خیر.

- ◀ «علت/ دلیل»: «علت» وجودی عینی دارد، درحالی که «دلیل» ذهنیت عامل است نسبت به رخداد بالقوه.
- ◀ «نقد/ اعتراض/ تخریب/ حمله/ توهین/ فحاشی»: کلماتی ماهیتاً متفاوت است که در عمل به وفور به جای یکدیگر به کار برده می‌شود.
- ◀ «مذهب/ فرقه»: در حال حاضر «فرقه» باری منفی به خود گرفته است، درحالی که «مذهب» چنین نیست.
- ◀ «گروه/ باند»: هر چند معنای کلمه‌ی انگلیسی «باند»، گروه است. اما در عرف و ادبیات سیاسی کشور، به گروه‌های تبهکار اطلاق می‌شود.
- ◀ «حرف‌ها/ اظهارات/ سخنان/ بیانات/ فرمایشات»: کلماتی هم‌معنا اما با بار معنایی متفاوت است که به ترتیب از حالت غیر محترمانه به محترمانه در کنار هم قرار گرفته است.
- ◀ «خرد جمعی/ دموکراسی/ دیکتاتوری عوام»: برداشت‌های متفاوت (مثبت، خنثی و منفی) از یک مفهوم و رویکرد است.
- ◀ «استقلال خواهی/ تجزیه طلبی»: «استقلال خواهی» دارای باری مثبت، و «تجزیه طلبی» دارای باری منفی است.
- ◀ «عدالت/ مساوات»: «عدالت» به معنای بهره‌مندی متناسب (احقاق حق)، و «مساوات» به معنای بهره‌مندی برابر است. نسبت مصادیق این دو مفهوم با هم، «عموم و خصوص من وجه» است.
- ◀ «عدالت/ اعتدال»: عدالت به معنای حق‌گرایی است اما اعتدال به معنای میانه‌روی می‌باشد، اگرچه آن راه و رویه، میان حق و باطل باشد.
- ◀ «عموم/ عوام»: «عموم» مفهومی کمی (دال بر اکثر عددی)، و



«عوام» مفهومی کیفی (دال بر ضعف قوه‌ی فهم و درک) است. هر چند مصادیق این دو مفهوم با یکدیگر عموم و خصوص من وجه هستند اما در عالم واقع، همواره در همه‌ی جوامع، عموم مردم عوام بوده‌اند.

◀ «مقید / متعصب»: «مقید» باری مثبت، و «متعصب» باری منفی دارد.

◀ «توجیه / دلیل»: در عرف از «توجیه» به عنوان «دلیل ساختگی» یاد می‌شود.

◀ «تورم / گرانی»: هر تورمی منجر به گرانی است اما هر گرانی‌ای ناشی از تورم نیست.

◀ «اسیر / گروگان»: از آنجا که اسارت در جنگ رسمی و علنی محقق می‌شود و گروگان‌گیری در اقدامی یک طرفه و تبهکارانه، لذا «گروگان‌گیری» باری منفی به خود گرفته و به تبع آن «گروگان بودن» دلالت بر رذالت گروگان‌گیر دارد.

◀ «چالش / تهدید»: «چالش» محل تهدید و فرصت بالقوه است.

◀ «نظام‌مندی / بروکراسی»: نظام‌مندی دلالت بر نظم، و مفهومی مثبت دارد، درحالی‌که بروکراسی معنای «کاغذ بازی»، و باری منفی به خود گرفته است.

◀ «فضای امن / فضای امنیتی»: بار معنایی «فضای امن» مثبت، و «فضای امنیتی» منفی است.

◀ «کمونیسم / سوسیالیسم»: کمونیسم مکتبی الحادی است که معتقد به اقتصاد دولتی و اشتراکی است اما سوسیالیسم تنها شأن مدیریتی و مالی داشته و معتقد به اقتصادی دولتی و ضد سرمایه داری می‌باشد.

بنابراین هرچند هر کمونیستی سوسیالیست هم است اما هر سوسیالیستی کمونیست نیست.

◀ **«پیکر/ بدن/ جسد/ نعش/ لاشه»:** عباراتی هم‌معنا اما با بار معنایی بسیار متفاوت از مثبت به منفی که می‌تواند برای جسم انسان به کار رود.

◀ **«بارگاه/ مزار/ مرقد/ قبر/ گور»:** «بارگاه، مزار و مرقد» دارای بار معنایی مثبت و معنوی است. «قبر» کلمه‌ای خنثی و «گور» نامتعارف و غیر محترمانه است.

◀ **«برآیند/ فرآیند»:** نتیجه‌ی امری را برآیند و طول تکوین آن را فرآیند می‌گویند.

◀ **«لغو/ تعلیق/ توقف»:** سه مرتبه از رفع موضوعی است با این توضیح که «لغو» به معنای حذف و رفع مطلق موضوع است و «تعلیق» به معنای رفع معلق آن. «توقف» نیز تنها ناظر به وقفه در اجرای موضوع است بدون اینکه خود آن، لغو و یا حتی تعلیق شود.



▲ **«آشوبگران» لندن و «معترضان» تهران - سایت بی‌بی‌سی فارسی**



▲ استفاده از واژه‌ی «لباس شخصی» در تعبیر اعتراض مردم به سخنان ناطق نوری

◀ **انتخاب عکس:** تعیین کننده‌ی برداشت مخاطب از یک خبر است. تصویر علاوه بر پیام‌های نهفته در خود، نوع برداشت از یک خبر را نیز تعیین می‌نماید. از این روست که باید گفت، نسبت عکس به متن در خبر دیداری، همانند لحن به لفظ است در خبر شنیداری.



▲ تصویر انتخاب شده، القا کننده‌ی صمیمیت هلن توماس با رئیس جمهور آمریکا و غیر خصمانه نشان دادن واکنش‌های مقامات دولت آمریکا نسبت به اظهارات اوست.



- ▲ درحالی‌که به اذعان آنچه در متن خبر آمده است، این سرباز مجروح آمریکایی به دلیل وخامت اوضاع جسمی و روحی قصد خودکشی دارد، تصویر انتخابی بی‌بی‌سی القاکننده‌ی نشاط و خرسندی وی می‌باشد.



- ▲ تصویر دست دادن طنطاوی و باراک، ذهن را -به درست یا غلط- به سمت اسرائیلی بودن این تصمیم سوق می‌دهد.

- ▲ **انتخاب تیتر:** در رابطه با تیتر و نقشی که به عهده دارد، چند اصل وجود دارد:
- ۱- تعداد خوانندگان تیتر یک خبر الزاماً بیشتر از خوانندگان متن همان خبر است.
  - ۲- نه تنها موضوعات مهم تیتر می‌شود، بلکه آنچه تیتر شود نیز مهم جلوه می‌کند. به عبارت دیگر پوشش و یا عدم پوشش اخبار و نوع و نحوه آن، تعیین کننده اهمیت وقایع است.
  - ۳- در تیتر با انتخاب گزینشی یک عبارت و تقطیع و برجسته سازی کلام، آن را از معنا و محمل حقیقی خود دور می‌کنند.
  - ۴- در بسیاری موارد، متن یک خبر مغایر با مفهوم ظاهری تیتر همان خبر است.
  - ۵- در مواردی که یک رسانه مایل به پی بردن مخاطب به مغایرت متن و تیتر نیست، تعمداً متن را طولانی و یا مغلط می‌کند تا خواننده از رجوع به متن منصرف شده و یا پی به آن نبرد.



▲ اصل ۱: بیشتر مردم تنها به خواندن تیترهای اصلی یا فرعی اکتفا می‌کنند.



▲ اصل ۲: مقایسه‌ی نحوه‌ی پوشش روز جهانی قدس ۹۰ در این دو روزنامه، نمونه‌ای از نقش آفرینی رسانه‌ها در تضعیف و تقویت جایگاه یک واقعه است. در حالی که کیهان همانند دیگر رسانه‌های کشور، این رویداد را در تیتراژ و تصویر بر صدر نشانده، روزنامه‌ی شرق با خبر پوششی «تأیید اختلاس در تهران» آن را به حاشیه رانده است. در این میان تصویر انتخابی شرق، جمعیتی ۵۰ نفره را نشان می‌دهد و تیتراژ «فریاد قدس در خیابان‌های ایران» نیز علاوه بر این که عنوانی خنثی و ایجابی می‌باشد، گستره‌ی این رویداد جهانی را به ایران محدود کرده است.



▲ اصل ۲: پرسش و پاسخ رئیس سازمان صدا و سیما در یک دانشگاه به تیتراژ اول این روزنامه بدل شده است.



▲ اصل ۲: صفحه‌ی اول روزنامه‌ی آرمان روابط عمومی<sup>۱</sup>

<sup>۱</sup> «آیت الله هاشمی کاندیدای ریاست جمهوری می‌شود؟» ← «گفت و گو با آیت الله هاشمی: نباید در جامعه سوء ظن باشد» ← «اعتراف ارگان جبهه پایداری به توانایی‌های آیت الله هاشمی» ← «آیت الله هاشمی خطاب به صهیونیست‌ها: انتحار نظامی نکنید، صبر ایران لبریز خواهد شد» ← «فائزه هاشمی بازداشت شد» ← «مهدی هاشمی آمد اما بازداشت نشد» ← «واکنش آیت الله هاشمی رفسنجانی به بازداشت مهدی و فائزه فرقی بین بچه‌های من با بچه‌های مردم نیست» ← «آیت الله هاشمی رفسنجانی: منحرفان بی‌ریشه رسوا می‌شوند» ← «برادر وزیر ارشاد: حضور هاشمی در انتخابات منشأ خیر است».

The screenshot shows the BBC Persian website interface. At the top, there is a search bar and the BBC logo. The main headline reads "ملاقات میرحسین موسوی و زهرا رهشورد با خواهر و برادر موسوی". Below the headline, there is a sub-headline "مهم‌ترین خبرها" and a date "دوشنبه 13 فروردین 1391". The article text begins with "میرحسین موسوی و زهرا رهشورد از رهبران مخالفت دولت ایران که در حصر خانگی به سر می‌برند. پیش از ظهر دیروز (یکشنبه ۲۶ فروردین) توسط مأموران امنیتی به منزل پدری آقای موسوی برده شده و با خواهر و برادر بزرگتر او ملاقات کردند." There is also a small photo of a man and a woman.

▲ اصل ۲: دیدار خانوادگی موسوی با خواهر و برادر خود، در صدر اخبار بی‌بی‌سی – استفاده از عبارت «برده شدن» به جای «رفتن» در متن خبر و نیز «ملاقات» به جای «دیدار» در تیتر در خور توجه است. عکس نیز تداعی کننده‌ی حالت بازداشت و دستگیری است.

The screenshot shows the Fars News website interface. At the top, there is a search bar and the Fars News logo. The main headline reads "امکان تقلب در نظام انتخاباتی ایران وجود ندارد/ در مورد سال ۸۸ اصلا صحبت نمی‌کنم". Below the headline, there is a sub-headline "خبرگزاری فارس: وزیر کشور دولت اصلاحات درباره اینکه باتوجه به سازو کاری که نظام جمهوری اسلامی دارد آیا امکان تقلب در انتخابات وجود دارد گفت: قطعاً اگر هیئت‌های اجرایی و نظارتی به وظایفشان عمل کنند امکان تقلب در نظام انتخاباتی ایران وجود ندارد." There is also a small photo of a man speaking.

▲ اصل ۳: عبارت مشروط موسوی لاری، در تیتر به صورت مطلق و با حذف «اگر» آورده شده.



The screenshot shows the front page of the Iranian newspaper 'Khatam' (کتابت). The main headline reads: **سوریه غرب را تهدید کرد** (Syria threatened the West). Below the headline, there is a photograph of four women in headscarves. To the right of the main headline, there are several smaller news items and a sidebar with a portrait of a man and the text: **صدا و سیما یا بدختر یخشی ناز یزیدی را بدهد** (Sound and Vision or Badkhatir Yekchi Naz Yezidi will be given).

▲ اصل ۴: درحالی‌که در واقع امر و حتی متن خبر، هیچ سخنی از «غرب» نبوده، تیتر اول به آن اختصاص یافته است.

◀ **صوت و صحنه‌ی گزارش:** نحوه‌ی بیان گزارشگر و پشت صحنه‌ی گزارش، مکمل گفته‌ها است و به آن جهت می‌بخشد.

▶ انتهای گزارش‌های حسن شمشادی از درگیری‌های خونین سوریه و بحران فراگیر این کشور، در منظری بیان می‌شد که در پشت وی صحنه‌ی تردد روان و آرام ماشین‌ها در مناطق سرسبز دمشق نمایان بود.



◀ **آهنگ و ضرب آهنگ گزارش:** در گزارش‌های تلویزیونی و رادیویی، حس مورد نظر (غم، یأس، ترس، امید، اضطراب و ...) با انتخاب آهنگ (موسیقی) و ضرب آهنگ (تندی و یا کندی جریان روایت واقعه) به بیننده القا می‌شود.

◀ آهنگی مرموز و ضرب آهنگی کند در حین معرفی مسئولین دفتر رهبری در فیلم «خط و نشان رهبر»، ساخت بی‌بی‌سی.

◀ **شبه خبر:** مطالبی «انشایی» است که در آن از پرداخت صریح به مسائل اجتناب می‌شود. جملات پرسشی بیشترین سهم را در شبه خبرها دارند.

◀ «آیا دولت به جنگ روحانیت رفته است؟»، «نقش دولت در اختلاس میلیاردی».



▲ خبر عبارت غیر خبری «وقتی همه خوابیم»، وقوع تقلب در روز انتخابات است.

لازم به ذکر است جملات پرسشی ساده (غیر القایی) کارکردی دوگانه دارد و در هر دو رویکرد، ایجاد شبهه و تردید در مخاطب هدف آن است؛ حال یا شبهه بر وقوع و وجود امری و یا عدم آن. از این روی هم آنجا که یک رسانه قصد ایجاد تردید در یک واقعیت مسلم را دارد، و هم آنجا که هدفش ایجاد زمینه‌ی پذیرش نسبت به یک امر واهی است، از ترفند پرسش استفاده می‌نماید؛ چراکه رسانه با این شیوه، مخاطب را به نقطه‌ی تردید (حد فاصل قبول و رد) می‌کشاند و این تردید در هر دو شیوه برای رسانه مطلوب است؛ زیرا در حالت اول (پرسش نسبت به یک امر حتمی و حقیقی)، سست شدن باور مخاطب و تردید وی نسبت به یک واقعیت حاصل می‌شود و در حالت دوم (پرسش نسبت به مسئله‌ای وهمی و دروغ) نیز موجبات پذیرش مطلب نزد مخاطب به دلیل تغییر جایگاه موضوع از «مردود» به «ممکن»، فراهم می‌گردد.



▲ **رویکرد اول: در شرایطی که گزارش مؤسسه‌ی افکار سنجی گالوپ، گواه بر حمایت حداقل ۶۳٪ ایرانیان در اوج تحریم‌ها از برنامه‌ی هسته‌ای نظام به عنوان مهم‌ترین رکن اصلی سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران است، طرح پرسش نسبت به این موضوع، نتیجه‌ای جز به تردید انداختن مخاطب نسبت به صحت آمار ارائه شده ندارد.**



▲ **رویکرد دوم: ذهنیت سازی نسبت به اتهام «شکنجه‌ی جنسی» با طرح پرسش نسبت به آن.**

▶ **پیام خبر:** گاهی در ورای آنچه بیان می‌شود، پیامی نهفته است که ضمیر ناخودآگاه مخاطب را هدف گرفته است.

◀ «محصولات ما را فقط از نمایندگی‌های معتبر، آن‌هم با نشان مخصوص خریداری نمایید». در این جا «خبر»، متن فوق است و «پیام» آن، این نکته که «این محصولات آنقدر مشتری دارد که عده‌ای سود جو سعی در سوء استفاده از اعتبار شرکت دارند». همچنین در مواقعی در خصوص ارائه‌ی اخبار و اطلاعاتی در خصوص افراد، ممکن است از حروف ابتدایی نام و نام خانوادگی وی استفاده شود تا مشابهتی باشد با آنچه که در ذکر نام «متهمان» لازم به استفاده می‌باشد. به تعبیر دیگر پیام به کار بردن حرف اول، متهم و مجرم بودن فرد مورد اشاره است.



▶ **پیام مخاطب قرار دادن فرمانده سپاه، سیاسی (غیر حقوقی و غیر قانونی) نشان دادن دستگیری تاجزاده است.**



How the Media can manipulate our viewpoint

▲ مفهوم ظاهری عکس و متن: اخبار گزینشی، اذهان را منحرف می‌کند؛ پیام و مفهوم نهفته در عکس و متن: فارغ از برداشت‌های «افراط و تفریط» گونه، حقیقت آن است که آمریکا در طول جنگ، رفتاری انسان دوستانه با نظامیان عراقی و به طریق اولی با غیر نظامیان داشته است.

◀ **همنشینی:** وقتی دو یا چند حامل پیام (صوت، تصویر، کلمه و ...) به صورت مکرر در کنار هم قرار گیرند، بار مفهومی و معنایی‌شان، به پیام همنشین تسری می‌یابد.

◀ رسانه‌های غربی با همنشین کردن «اسلام با تروریسم» و «ایران با بمب اتم» و تکرار پی‌درپی آن، سبب شده‌اند تا با دیدن یا شنیدن هر کدام از واژه‌های «اسلام» و «ایران»، مفاهیم «تروریسم» و «بمب اتم» خود به خود در ذهن مخاطب تداعی شود.

به عنوان نمونه‌ای دیگر، اغلب مردم گمان می‌کنند لفظ «آنگ» ناسزا بوده و معنای بدی دارد؛ این درحالی است که آنگ، هم‌معنا

و مترادف «مهر» است اما به دلیل همنشینی تقریباً همیشگی این واژه با واژه‌ی «ننگ»، تصور غلط مذکور شکل گرفته است.



▲ در ۱۳ تصویر اول مربوط به واژه‌ی «اسلام»، ۴ مورد آن حاوی پیام‌های اسلام ستیزانه است.

◀ **مفروض انگاری:** مسلم انگاشتن چیزی و ارائه‌ی خبر یا تحلیل بر مبنای آن است.

◀ «همانطور که می‌دانیم...»، «از آنجایی که...»، «پر واضح است...»، «آیا جزایر فالکلند<sup>۱</sup> متعلق به انگلستان است؟»، «مقاله: بررسی مشروعیت یا عدم مشروعیت حق و تو»، «کریستف کلمب آمریکا را کشف کرد».

لازم به ذکر است در جایی که مطلبی تکذیب می‌شود، یک رسانه با دو رویکرد می‌تواند آن تکذیب را پوشش دهد: ۱- خبر از واقعه‌ی تکذیب شده ۲- خبر از خبر تکذیب شده. در صورتی که رسانه‌ای رویکرد اول را داشته باشد، در واقع آن واقعه را مفروض انگاشته و به نوعی «اقدام به تکذیب» را تخطئه کرده است؛ اما در حالت دوم بدون مفروض انگاری واقعه، تنها «تکذیب خبر ادعا شده» را پوشش می‌دهد.

<sup>۱</sup> جزایری در نزدیکی کشور آرژانتین و در تصرف کشور انگلیس که مورد مناقشه میان انگلیس و آرژانتین می‌باشد. نام اسپانیایی جزایر «مالویناس» و نام انگلیسی آن «فالکلند» است.

The screenshot shows the website radiofarda.com with a search bar and navigation menu. The main article is titled "نظر لعمدی ژنرال روحانی در خصوص حل نه‌فصلی مسائل اقتصادی را تکذیب کرد" (General Rouhani's statement on the partial resolution of economic issues is a denial). The article text includes: "دکتر محمود احمدی نژاد روز دوشنبه با صدور اطلاعیه‌ای، سخنان دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص حل نه‌فصلی مسأله حقوق ایران، برآب حمل و نقل همه‌آف مسائل اقتصادی ایران را تکذیب کرد." Below the article is a photo of a man in a suit, likely General Rouhani.

▲ رویکرد اول: در عبارت «تکذیب وعده»، وعده دادن رئیس جمهور مفروض است.

The screenshot shows the BBC Persian website with a search bar and navigation menu. The main article is titled "توافق اصولی ایران و آمریکا برای مذاکره مستقیم تکذیب شد" (Iran and US agreement for direct negotiations is denied). The article text includes: "علی اکبر صالحی، وزیر امور خارجه ایران گفته است که کشورش برای مذاکره با دولت آمریکا، خارج از چارچوب گروه ا-۱، برنامه ای ندارد." Below the article is a photo of a man in a suit, likely Ali Akbar Salehi.

▲ رویکرد اول: توافق ایران و آمریکا مفروض است و تکذیب آن به طور غیر مستقیم کذب انگاشته شده.





▲ **رویکرد دوم: در این تیتیر به‌عکس مورد قبل، آنچه خبر تکذیبش ذکر شده، «خبر» نامه نگاری است، نه «واقعه»ی آن.**

◀ **سوالات القایی:** سؤالاتی که عموماً با «چرا» و «چگونه» پرسیده می‌شود و در نظرسنجی‌ها هم بسیار کاربرد دارد. این مفهوم از مهم‌ترین شقوق «مفروض انگاری» است که به دلیل اهمیت آن به طور مجزا آورده شده.

◀ «چرا باید با آمریکا رابطه داشت؟»، «آیا با وجود فزونی هزینه بر فایده‌ی برنامه‌ی هسته‌ای، بازهم باید آن را ادامه داد؟».



▲ **انتخاب هر یک از گزینه‌های موجود به منزله‌ی تأیید وجود «بحران» در کشور است.**

The screenshot shows the BBC Persian website interface. At the top, there's a search bar and the BBC logo. The main navigation bar includes 'پخش زنده برنامه های تلویزیونی' (Live TV Programs) and 'صفحه اصلی ایران افغانستان جهان فرهنگ هنر ورزش اقتصاد دانش و فن صنایع و زیرساختها' (Home Iran Afghanistan World Culture Arts Sports Economy Science and Technology Industries and Infrastructure). The article title is 'فیلم مستند بی بی سی: خط و نشان رهبر' (BBC Documentary: Leader's Line and Signal). The article features a video player with a portrait of Ayatollah Khomeini and the text 'خط و نشان رهبر' (Leader's Line and Signal). Below the video, there's a caption: 'پخش با "ریل پلیر" یا "وبدو" میدبا پلیر'. The article text starts with 'ایست الله خامنه ای چگونه رهبر ایران شد و چگونه وقایعش را از راه برداشت؟ مستند "خط و نشان رهبر" تکلیفی می کند به زندگی سیاسی ایست الله خامنه ای و شیوه حکومتداری او.' (Ayatollah Khamenei how did he become the leader of Iran and how did he interpret events? The documentary "Line and Signal" obliges to the political life of Ayatollah Khamenei and his style of governance.)

▲ در عبارت «چگونه رقیبانش را از سر راه برداشت؟» هم اصل وجود «رقابت» و هم «حذف رقبا» القا شده است.

The screenshot shows the BBC Persian website interface. At the top, there's a search bar and the BBC logo. The main navigation bar includes 'News Sport Weather TV Radio More' and 'جستجو' (Search). The article title is 'تظاهرات چهارشنبه تهران: خودجوش یا سازماندهی شده' (Thursday Protests in Tehran: Spontaneous or Organized). The article features a photo of a man and the text 'تقریباً ۱۸:۳۵، ۰۷-۱۰-۲۰۱۲' (Approximately 18:35, 07-10-2012). The article text starts with 'طرح مسأله: چهارشنبه ۱۳/۷/۹۱ حوالی بازار تهران تظاهرات اعتراضی برگزار شد. این تظاهرات خودجوش یا سازماندهی شده بود؟' (Issue: On Thursday 13/7/91, around the market in Tehran, protest demonstrations were held. Were these demonstrations spontaneous or organized?)

▲ چه خود جوش و چه سازماندهی، در هر حال «تظاهرات» بودن آن مسلم گرفته شده است. این درحالی است که واژه‌ی تظاهرات دلالت بر کثرت جمعیت دارد.

◀ **همسو نمایی:** هدف از آن جلب اعتماد فرد یا جامعه‌ی هدف و به تبع آن تأثیرگذاری کلام است.

◀ «من نیز با شما هم‌نظر هستم اما...».

◀ **تعمیم:** موضع یا فعل یک جزء از یک مجموعه، موضع و فعل کل آن مجموعه تلقی می‌شود.



▲ آنچه در متن خبر آمده، اظهارات «وزیر جنگ سابق» اسرائیل است که در تیتراژ آن تعبیر به «اسرائیل» شده.



▲ عنوان «دنیا» در حالی بیان شده که واقعیت بیرونی تنها معطوف به برنامه‌ی فرید زکریا در شبکه‌ی سی‌ان‌ان است.



▲ اظهار نظر ۶ نماینده، واکنش «نمایندگان مجلس» قلمداد شده است.

◀ **تسری:** یک فعل یا واقعه، به عنوان یک رویکرد قلمداد شده و به موارد و مصادیق دیگر تسری می‌یابد.



▲ آنچه در خصوص افت رشد اقتصادی ایران توسط صندوق بین‌المللی پول بیان شد، تنها در خصوص سال ۲۰۱۲ بود که در تیتز به صورت مطلق آمده است.

### ◀ منحصر کردن مفهوم در مصادیق:

◀ رسانه‌های آمریکایی با استفاده از این ترفند توانستند با منحصر کردن مفهوم «کمونیسم» در «حکومت شوروی»، اضمحلال اتحاد جماهیر شوروی را نزد افکار عمومی دنیا و خصوصاً آمریکا شکست کمونیسم تعبیر کرده و تفکرات ضد امپریالیستی را تا حد زیادی مهار کنند.

### ◀ تقدیس مفهوم و تخریب مصادیق:

◀ سخن هاشمی رفسنجانی در خصوص عدالت (تقدیس مفهوم):  
«در مورد وضع آینده‌ی انقلاب اسلامی خودمان، یکی از اساسی‌ترین مسائل همین مسأله‌ی عدالت اجتماعی است» +

«اولویتهای امام زمان (عج) عدالت، امنیت و علم است».

موضع هاشمی رفسنجانی در خصوص سهام عدالت (تخریب مصداق): «ساختن اقتصاد کشور با شیوهی گدا پروری جواب نمی‌دهد» + «عدالت اجتماعی با شعارهای پر زرق و برق به دست نمی‌آید. عدالت تقسیم فقر در جامعه نیست».



◀ **مطابقت اصول با مثال:** ابتدا مثالی زده می‌شود و بعد پایه‌های استدلالی بر آن مثال سوار می‌شود.

◀ **سروش:** «همانطور که می‌توان از راه‌های مختلف به قلعه‌ی یک کوه رسید، برای سعادت هم صراط‌های مستقیمی وجود دارد».

◀ **اختفا و گرا:** از آنجایی که اگر مخاطب خود به نکته‌ای دست یابد، آن را راحت پذیرفته و به آن اعتقاد پیدا می‌کند، مطلب را طوری تنظیم می‌کنند که ظاهراً قصد پنهان سازی آن را دارند اما در واقع می‌خواهند مخاطب به مطلب پی ببرد. در این ترفند از آنجایی که تصور مخاطب بر عدم تمایل رسانه به افشای موضوع است، یافته‌ی خود را «کشف» خویش دانسته و رسانه را از سوگیری بری می‌شمارد و چنین می‌پندارد که «اگر رسانه مایل به افشای مطلب می‌بود علی‌القاعده نباید آن را مخفی نگه می‌داشت». از این روی مات کردن رقیق تصاویر اشخاص موضوع خبر و نیز استفاده از اسم کوچک به

علاوه‌ی حرف اول فامیل را باید از مصادیق بارز این ترفند دانست.

- ◀ «عبد‌الکریم سین و عطاء‌الله میم از جمله مروجین سکولاریسم در ایران بوده‌اند»، «یک آقازاده‌ی فراری، اطلاعات محرمانه‌ی را در اختیار سرویس‌های جاسوسی بیگانه گذاشته است».



- ◀ **نفی مدعا با رد دلیل:** به این نحو که با رد دلیل اقامه شده بر یک مطلب، اصل آن را نفی نماییم. البته مسلماً بدون وجود ادله‌ی متقن نمی‌توان مطلبی را تأیید کرد اما عدم اقامه‌ی دلیل و یا ارائه‌ی دلیل ناصحیح نیز الزاماً به معنای سقم مطلب نیست.

- ◀ الف: «آمریکا دشمن ماست زیرا اعضای گروه فرقان عوامل آمریکا بودند»، ب: «ارتباطی میان فرقان و آمریکا نیست، پس آمریکا دشمن ما نیست».

- ◀ **اثبات مدعا با تحقق دلیل بی‌ربط:** اثبات یک ادعا به تحقق رویدادی که به عنوان دلیل ذکر شده موقوف می‌شود و با وقوع آن، ادعا «اثبات شده» تلقی می‌شود.

◀ «انتخابات ریاست جمهوری فرمایشی خواهد بود زیرا جلیلی و حداد کاندیدا می‌شوند».

◀ **رد کل با نقض جزء:** در خبری راجع به فرد یا موضوعی، به دلیل غلط بودن بخشی از مطلب، کل موضوع خبر، تکذیب و یا تخطئه می‌شود.

◀ دروغ نامیدن خبر العربیه مبنی بر «پذیرفتن سید شمس‌الدین حسینی، وزیر اقتصاد و فرستاده‌ی احمدی نژاد، توسط رئیس جمهور یمن» با استناد به این‌که نام وی «مسعود حسینی» و سمتش وزیر «انرژی» نبوده است.



◀ **تخصیص و تخریب:** تمرکز بر حالت خاصی از یک مسئله اعم از این‌که مصداق و واقعیت داشته باشد یا خیر؛ به تعبیر دیگر اختصاص دادن یک موضوع به یک رویکرد، و تخریب موضوع به تبع تخریب آن رویکرد خاص.

◀ تخصیص نهاد چند همسری در اسلام به نمونه‌های ناموفق و منجر به فروپاشی خانواده.



## ◀ دفاع بد برای تخریب:

◀ «ولی فقیه مجاز است هر چه خواست انجام دهد».

◀ **حمله بد برای تطهیر:** همان رویکرد مبارزه‌ی منفی است به نحوی که به جای مخالفت با یک دیدگاه، آن را به شکل افراطی و اغراق آمیز مطرح کردن برای ایجاد زدگی نسبت به اصل موضوع.

◀ «در زمان سلطنت پهلوی‌ها حتی یک خیابان هم آسفالت نشد».

◀ **دگرگونی دعوا:** در دو حالت به وقوع می‌پیوندد: ۱- اتهام متقابل و ۲- طلب دلیل بر «عدم».

◀ برخی افراد و رسانه‌ها در واکنش به خبر ۱۹ مرداد ۸۸ اخبار ۲۰:۳۰ مبنی بر «وجود خارجی نداشتن ترانه موسوی مورد ادعا» و به تبع آن خبر «دستگیری، تجاوز، شکنجه و قتل» چنین فردی: «کسی که نشان داده شد، ترانه موسوی مد نظر ما نبود، اگر راست می‌گویید آن ترانه موسوی واقعی را نشان دهید».



▲ چنین تصاویری در صفحات اجتماعی به وفور یافت می‌شد.



▲ مهدی کروبی، به جای معرفی فرد مورد ادعا و ارائه‌ی دلیل: «کسانی که در برنامه تلویزیونی گفته بودند دخترشان زنده است، اعضای خانواده‌ی همان ترانه موسوی نیستند که گفته می‌شود توسط مأموران امنیتی به قتل رسیده است».

The screenshot shows the BBC Persian homepage with a news article titled "حمایت موسوی از موضع کروی در مورد تجاوز و تعدی در زندانها". The article text includes: "میرحسین موسوی از مهادت کروی به خاطر طرح موضوع تجاوز برخورد با زندانیان بعد از انتخابات تقدیر کرده است. روز سه شنبه، 18 توت (27 مرداد)، برخی سایت‌های خبری منی نامه میرحسین موسوی خطاب به مهادت کروی را انتشار دادند که در آن، واکنش تند برخی مقام‌های دولتی و رسانه‌های طرفدار دولت به ادعای مهادت کروی عیبی بر تاجر حسین به زندانیان مضر می‌باشد. نتیجه انتخابات به شدت تحقیر شده است. در این نامه آمده است که: «جانباریف است که بر نظام»

▲ **تأیید و تقدیر میر حسین موسوی از دروغ مهدی کروی.**

The screenshot shows the website 'www.kaleme.com' with a headline: "آقای رسایی! امروز شما شهدای منظوم ۸۸ را دوباره کشتید + نکات تکمیلی". The text below the headline reads: "آقای رسایی! به دعوای سیاسی خود مشغول باشید. اما به خون شهدای سبز و معترض آزاده‌ها پیش از این دست اندازی نکنید. دست‌ها شما و حامیان به قدر کافی آلوده هست؛ دل خانواده‌های این شهداد را بیش از این خون نکنید. بله، این راه و رسم حکومت شماست. آنها همه با واسطه به قدرت هستند و مطوع، یا باید..."

▲ **سایت کلمه، همچنان بر دروغی به نام «ترانه موسوی» اصرار دارد.**

◀ **عبارات و علامات وصفی:** عبارات «هرچند»، «اما»، «درحالی‌که»، «نیز»، «فقط»، «باز هم» و همچنین «علامت تعجب» و «گیومه» معنا و جهت خاصی به مطلب می‌دهد. در این میان در خصوص کاربرد گیومه («») باید گفت این علامت در سه جا استفاده می‌شود: ۱- مشخص سازی عبارت در جمله، ۲- تأکید و ۳- اسامی خاص. استفاده از گیومه برای اسامی عام، با هدف عجیب و خاص جلوه دادن آن صورت می‌گیرد.



▲ **کلمه‌ی حق در تیترا، به منزله‌ی کلمه‌ای خاص و عجیب داخل گیومه قرار داده شده است.**

◀ **حلقه‌ی مفقوده:** روایت از یک حادثه، بدون ذکر حلقه‌ای از ماجرا که مؤثر در قضاوت مخاطب است. شایع‌ترین نوع استفاده از این ترفند در جایی است که یک رسانه بدون اشاره به بیان شرایط انعقاد کلام (زمان، مکان، مناسبت، مخاطب، پس و پیش عبارت، لحن و ...) آن را منعکس می‌نماید.



▲ **آنچه که نسبت به آن تعافل شده، محاسبه‌ی ارزش دلار نسبت به ریال در دهه‌های گذشته است.**

◀ **ابهام عددی:** کاربرد ابهام عددی در جایی است که یک رسانه می‌خواهد عدد مد نظر در ذهن مخاطب، کمتر یا بیشتر از آنچه هست تجلی یابد.

▶ «۳۰۰ کشته و زخمی در انفجارهای خونین عراق»، «تجمع چند ده هزار نفری در میدان التحرير قاهره»، «بسیاری از مردم خواستار رابطه با آمریکا هستند»، «بیش از ۳۰ نماینده خواستار توقف طرح هدفمندی یارانه‌ها شدند»، «کاهش شدید قیمت طلا در بازارهای جهانی».

The screenshot shows a news article from 'www.resalatnews.com'. The main headline reads: **۳۰۰ کشته و زخمی در انفجارهای خونین عراق**. The article includes several photographs of destroyed buildings and debris. On the left side, there are smaller images and text snippets, including a portrait of a man and a section titled 'تنفس مصنوعی به جسدی که سه سال از مرگش بی‌گذرد!'. The website layout is typical of a news portal with a prominent logo and multiple columns of text and images.

▶ **متن خبر:** «شمار قربانیان حملات تروریستی دیروز در مناطق مختلف عراق، به ۹۰ کشته و ۲۲۳ زخمی رسید».



▲ متن خبر: «در بازار لندن نیز هر بشکه نفت برنت دریای شمال برای تحویل در ماه اکتبر با ۱.۴۲ دلار افزایش به ۱۱۶.۰۳ دلار رسیده است.»

◀ **ارجاع محال:** ارجاعی که امکان رجوع برای شخص ارجاع داده شده، یا اساساً ممکن نیست و یا با دشواری بسیار قابل تحقق است.

◀ «در کنگره‌ی آمریکا، نیایش‌های شیطان پرستی برقرار است، باور نداری خودت برو از نزدیک ببین.»

◀ **درخواست محال:** درخواستی که یا امکان اجابت آن عملاً غیر ممکن، و یا به سختی امکان پذیر است.

◀ اعتماد ملی: «کرباسچی احمدی نژاد را به مناظره‌ی زنده‌ی تلویزیونی دعوت کرد.»



▲ علاوه بر عدم هم‌ترازی جایگاه رئیس‌جمهور و کرباسچی، تعیین تکلیف برای صدا و سیما در تلویزیونی و زنده بودن مناظره نیز در خور توجه است.

◀ **واگذاری نتیجه به مخاطب:** از آنجایی که بیان صریح مواضع توسط یک رسانه، به دلیل در معرض سوگیری قرار گرفتن آن، ممکن است مخاطب را نسبت به پذیرش مطلب دچار تردید نماید، گاهی ترجیح یک رسانه بر بیان مقدمات مطلب و واگذاری نتیجه به مخاطب است تا با زمینه‌ی فراهم شده، او خود به مطلب برسد. طبیعی است از آنجایی در این رویکرد مخاطب گمان دارد که «نتیجه»، حاصل تفکر خود اوست، بر نکته‌ی «خود یافته» تعصب بیشتری می‌ورزد.

◀ **علت جعلی:** در دو دسته جای می‌گیرد: ۱- جابه‌جایی علت و معلول و ۲- ذکر علت غیر واقعی.

◀ «چون صفار هرندی از کابینه اخراج شد، از دولت انتقاد می‌کند»، درحالی که حقیقت این است چون از برخی نزدیکان رئیس‌جمهور

انتقاد می‌کرد از سمتش عزل شد (جابه‌جایی علت و معلول).

«ترکیه برای صیانت از حقوق شهروندان سوری خواستار سقوط بشار اسد است» (ذکر علت غیر واقعی).



▲ در متن خبر آمده است: «اسرائیل گفت که این حمله یک گروه کوچک را هدف گرفت که تصور می‌شود در ماه ژوئن در حملات فرامرزی از مصر که به مرگ یک اسرائیلی منجر شد نقش داشته». عبارت «تصور می‌شود» به منزله‌ی «علت محتمل» حمله‌ی اسرائیل به رزمندگان حماس است.



▲ درحالی‌که مسئله‌ی لغو عضویت این عضو شورای شهر، در پی انتشار تصویر بدون حجاب وی در صفحه‌ی فیس‌بوک او طرح شد، اما جرس دلیل دیگری برای آن ذکر کرده است.



◀ **سانسور و بایکوت:** با دو رویکرد اعمال می‌شود: ۱- عدم افشای واقع‌های و ۲- عدم اشاعه‌ی آن. در شق دوم در مواردی که سندی بر یک ادعا وجود دارد، سکوت بهتر از تکذیب آن است؛ چراکه در تکذیب، علاوه بر مشخص شدن کذب انکار کننده، مطلب هم ناخواسته اشاعه پیدا می‌کند. همچنان که رویکرد رسانه‌های معاند در مواجهه با وقایعی چون راهپیمایی سراسری ۲۲ بهمن، عموماً چنین بوده است.

◀ پس از انتشار فیلم مخفیانه ضبط شده از تاج زاده در زندان، درحالی‌که وی در صحبت با دیگر عناصر اصلاح‌طلب، با ذکر دلیل، به عدم امکان جابه‌جایی آراء در انتخابات دهم ریاست جمهوری اذعان نمود، ترجیح رسانه‌های خارجی و اصلاح‌طلب بر بایکوت محض مطلب و عدم پرداخت به آن بود.

لازم به ذکر است در عرف رسانه‌ای، عموماً «سانسور» ناظر به عدم ذکر برخی اجزاء یک واقعه، و «بایکوت» (تحریم) ناظر به ندید گرفتن اصل موضوع است.



▲ **بایکوت مطلق بی‌بی‌سی نسبت به اعتراف تاجزاده**

خانه ایران آمریکا جهان فرهنگ و زندگی یادگها کاری خکسی ویدیوها برنامه ها

۷۰۸ صدای آمریکا

دوشنبه ۲۲ بهمن ۱۳۹۱ | ۲۲ فوریه ۲۰۱۳ | ایران ۱۳:۲۳

خبرهای کوتاه

- حکومت بحرین مذاکره با مخالفان را آغاز کرد
- پس: ایران درباره تسلیحات توقیف شده توضیح دهد
- برگزاری جشن «سال عماره» در چین
- آب تنی: ۳ میلیون نفر در هند در آیینی مذهبی
- «دهم» در آمریکا و کانادا ۱۲ کشته داد
- فرمانده ناو در افغانستان کار خود را آغاز کرد
- ۵ سرباز در تایلند در انفجار بمب کشته شدند
- ۶ عضو خانواده فرمانبر ایرانی انفجار بمب
- برف و کولاک شرق آمریکا را فلج کرد

بیشتر

ایران در صدر فهرست مذاکرات ناتناهو- و اوپاها

آمریکا حمله به اردوگاه مجاهدین خلق را محکوم کرد

احمدی نژاد: آمریکا اسلحه را از زوی ملت بردارد، خودم گلت وکو می کنم

سفیر ایران در فرانسه: پارچین آماده بازديد است

۵ کشته در حمله موشکی به اردوگاه مجاهدین خلق در عراق



حمله هواداران کفن پورش احمدی نژاد به علی لاریجانی

هواداران محمود احمدی نژاد در قم، فرزندهای را که در صفوف اول و جاگانه سخنرانی علی لاریجانی دیده شده بود انداخته و به سمت وی حمله ور شدند.

فارسی

به روز شده: 23:09 گرینویچ - 10 فوریه 2013 - 22 بهمن 1391

صفحه اصلی | ایران | افغانستان | جهان | فرهنگ و هنر | ورزش | اقتصاد | دانش و فن | صفحات ویژه

حمله به رئیس مجلس ایران در قم

سخنرانی علی لاریجانی در سالروز پیروزی انقلاب ایران نتیجه تمام ماند. پس از حمله اشخاصی که علیه آقای لاریجانی شعار می دادند، محافظان، رئیس مجلس ایران را از حرم حضرت معصومه خارج کردند.

موضوعات مرتبط سیاست ایران



▲ تنها چیزی که توسط رسانه‌های دولتی آمریکا و انگلیس در خصوص راهپیمایی سراسری ۲۲ بهمن به آن پرداخته شده خبر «حمله به لاریجانی» است.

◀ مفهوم مخالف: بیان غیر مستقیم مسائل است. اگرچه مطابق اصول منطق، «نفی شیء اثبات ما عدا» و «اثبات شیء نفی ما عدا» نمی‌کند، اما آنچه عرفاً استنباط می‌شود، خلاف آن است.

◀ مفهوم مخالف «در عرصه‌ی سیاست خارجی، عملکرد دولت قابل قبول بوده» این است که در سایر عرصه‌ها عملکرد نامطلوبی داشته.

The screenshot shows the homepage of the Iranian news website 'Hamshahr'. The main headline reads: «توجه به نظر اکثریت هدف انقلاب بود» (Attention to the majority was the goal of the revolution). Below the headline is a photograph of Ayatollah Khamenei. To the right, there is a sub-headline: «محکم‌الایمان با تدبیر پیش می‌رویم» (We move forward with firm faith and wisdom). The page also features a sidebar with a portrait of a man and the text «جلسه دادگاه‌های عالی برگزار شود» (High court sessions to be held).

▲ مفهوم مخالف «توجه به نظر اکثریت، هدف انقلاب بود»، نادیده گرفتن رأی اکثریت در دوره‌ی کنونی (انتخابات ۸۸) است.

◀ **جمله‌ی مجهول:** برای عدم اشاره به عامل یک حادثه، جمله به صورت مجهول به کار می‌رود.

The screenshot shows the Persian section of the BBC website. The main headline is: «پیکارجویان در غزه هدف گرفته شدند» (Fighters in Gaza were targeted). Below the headline, there is a sub-headline: «یک مقام پناهنده در غزه گفت که مأموران اسرائیلی در یک محله قطری واقع در حرکت بود که هدف قرار گرفت» (A refugee official in Gaza said that Israeli officials were in a sector in Qatar that was the target of an attack).

▲ در تمام عبارات مشخص شده، نقش عامل حمله (اسرائیل) نادیده انگاشته شده است.

◀ **عطش و آب:** ابتدا طرح پرسش و مسئله است و در آخر و به صورت قطره چکانی بیان پاسخ و مغز مطلب. در این روش ذهن مخاطب، حریصانه و با ولع به دنبال پاسخ می‌گردد و به هر چه رسد آن را می‌بلعد.

◀ **استفاده از خبر سوخته:** یکی از مصادیق تبدیل تهدید به فرصت است و در راستای اعتماد سازی و به عنوان سندِ صدق کلام مورد استفاده قرار می‌گیرد. خصوصاً در مواردی که دروغ یک رسانه افشا می‌شود معمولاً با عذر خواهی از «اشتباه» پیش آمده سعی در تبدیل تهدید (دروغ گفته شده) به فرصت (انصاف و صداقت در پذیرش خطا) دارند.

◀ خبر دروغ خبرنگار بی‌بی‌سی فارسی در خصوص واکنش رئیس جمهور به سؤال وی که ابتدا عبارت «آه آه» را به «گ... خورد» تحریف کرد و پس از رسوایی، به صورت تفصیلی دلیل «اشتباه» خود را بیان کرد و تهدید «دروغ» خود را به فرصت «صداقت و شجاعت در اصلاح گفته» بدل نمود.

◀ **کارکرد ثانوی:** در صورت عدم حصول نتیجه‌ی یک امر می‌توان از آن مطلب برای دستیابی به هدفی دیگر استفاده کرد.

◀ تلویزیون بی‌بی‌سی فارسی بعد از شکست پروژه‌ی کشته سازی، دروغ خود در خصوص «دستگیری، تجاوز و مرگ» سعیده پور آقایی را ناشی از «دام اطلاعاتی» ایران خواند. یعنی اگر در این ادعا (کشته شدن سبزه‌ها) حکومت قاتل نیست، فریب کار و مسبب «اشتباه» هست.

◀ **توهین، تحقیر، تمسخر:** هدف از آن از اعتبار انداختن موضوع است که برای این منظور معمولاً از زبان طنز استفاده می‌شود.

◀ اصولاً با نزدیکی به ایام انتخابات‌های مختلف در جهان، استفاده‌ی افراد و رسانه‌ها از این حربه به اوج می‌رسد. چنان‌که او‌باما در ایام رقابت با مک‌کین، در خصوص وعده‌ی متقابل حزب جمهوری خواه در ایجاد تغییر در سیاست‌های آمریکا، گفته بود: «این کار مثل آن است که یک خوک را بگیرید و آرایشش کنید اما در کل قضیه فرقی نمی‌کند؛ چون هنوز خوک است.»



▲ **اظهارات باراک او‌باما در ۹ سپتامبر ۲۰۰۸ در جمع هوادارانش در ویرجینیا - گفته می‌شود اشاره‌ی این جمله به سارا پیلن، معاون منتخب مک‌کین، بوده است.**



▲ تیتو سخیف روزنامه‌ی روبرت مرداک در واکنش به مواضع ضد اسرائیلی احمدی نژاد در آخرین سفر وی به نیویورک.

◀ بار عاطفی: برای برانگیختن احساسات مخاطب صورت می‌گیرد.

◀ «بیست کشته از جمله دو زن و یک کودک».



▲ ۳۰ تن، از جمله زنان و کودکان

Home News Sport Radio TV Weather Languages جستجو

BBC PERSIAN.com

به روز شد: 13:57 گرنویچ - شنبه 07 ژانویه 2006

این صفحه را برای نوشتن خود فرستید صفحه بدون عکس

### اعدام جوان ایرانی متهم به قتل

حکم اعدام یک جوان ۲۲ ساله در میدان باغ ملی مسجد سلیمان در جنوب غربی ایران اجرا شده است.

گفته می‌شود این اولین اجرای حکم اعدام در سال میلادی ۲۰۰۶ است که خبر آن به صورت رسمی منتشر شده است.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران، ابونا، "پهروز مهران پور" متهم بود در سال ۱۳۷۹ زمانی که ۱۸ سال داشته است، در بین درگیری با زن دایی و پسر دایی خود آنها را به قتل رسانده است.

این جوان که از مشکل شنوایی و بینایی نیز رنج می‌برد، صبح روز جمعه (6 ژانویه) در ملاعام به دار آویخته شد.

گزارش  
ایران تگرایی اتحادیه اروپا از اعدام افراد دفاع در ایران

مجازات  
قتل کودکان باکشت اعدام شد

مطالب مرتبط

- اتحادیه اروپا خواستار گفتگو با ایران درباره حقوق بشر شد 20 ژانویه 2005 | ایران
- مشهورترین زن محکوم به اعدام در

▲ تاکید چند باره بر «جوان» و «ایرانی» بودن این قاتل، برای برانگیختن حس هم‌ذات پنداری جوانان و هم‌وطنان است. زمینه‌ی سفید و آبی (ابر و آسمان) در عکس انتحایی نیز تداعی کننده «عروج» مظلومانه و قهرمانانه است.

Home News Sport Radio TV Weather Languages جستجو

BBC PERSIAN.com

به روز شد: 16:02 گرنویچ - جمعه 20 اکتبر 2006 - 28 مهر 1385

این صفحه را برای نوشتن خود فرستید صفحه بدون عکس

### آثار نقاشی دلارا دارابی، زندانی محکوم به اعدام

"مجموعه‌ای که پیش روی شماست، کلکسیونی از عشق و شادی من است که تقدیم دیدگان شما کرده‌ام. تا بی‌هیچ فضاوتی درباره دلارا به نمایش روح او نبینید! بی‌هیچ فضاوتی ببینید! نمی‌دانم از کدام جاده سرزمینمان برای دیدن نقاشی‌های من آمده اید مهم هم نیست چون به هر صورت می‌دانم که راهنمای شما "عشق" بوده است. عشق به زندگی، به آسمان، به ایمان که باورداشتن همه اینهاست." بخشی از خبر مقدم دل آرا دارابی از زندان رشت به بازدیدکنندگان نمایشگاه آثارش

زندانی رنگها  
نمایشگاه نقاشی دختری محکوم به اعدام

اخبار روز

ببینید نمایشگاهی برای میلیونرها



▲ دلارا دارابی فردی بود که در ۱۷ سالگی در حین سرقت از منزل یکی از اقوامش، وی را با ضربات متعدد چاقو به قتل می‌رساند. در طول پروسه‌ی چند ساله‌ی «دستگیری، بازداشت، دادرسی و اعدام» دارابی، بی‌بی‌سی همواره از او با عنوان «جوان هنرمند» یاد می‌کرد و اخبار مربوط به او را به کرات پوشش می‌داد تا هر چه بیشتر مخاطبینش را نسبت به حق قصاص در ایران حساس نماید.

◀ **متضاد نمایی:** در کنار هم قرار دادن دو چیز است به نحوی که متضاد جلوه کند. همچنان‌که با قرار دادن الفاظ «اما»، «یا» و «درحالی‌که» میان دو بخش از یک عبارت، ذهن به صورت ناخودآگاه طرفین عبارت را نقیض هم می‌پندارد.

◀ «امام در مقابل صیانت از کشور حاضر به نوشیدن جام زهر شد درحالی‌که رهبری با مسئله‌ی هسته‌ای ایران را به قهقرا می‌برد»، «دین یا دنیا؟»، «عقل یا ایمان؟».

◀ **چینش تصاویر و عبارات:** اخبار، جملات و یا تصاویر طوری در کنار هم قرار گرفته و صفحه بندی می‌شود که مخاطب را به سمت برداشت خاصی سوق دهد. همچنان‌که گاهی روزنامه‌ها با اختصاص دادن تیتراژ به یک موضوع و عکس اول به موضوعی دیگر، از این ترفند استفاده می‌کنند.



قرار دادن برخی جملات و اظهار نظرهای احمدی نژاد در ستون «سرگرمی» سایت شفاف.

سختن رئیس جمهور در ستون «سرگرمی» قرار داده شده.

خبر «مانور بزرگ سپاه» در کنار سخن فرمانده سپاه تهران پیرامون «اتفاق بزرگ فرهنگی» قرار داده شده است.



▲ «پشت پرده ای هویدا می شود» ← «بیکاری» ← «اختلاس»



▲ در سایت بی بی سی فارسی خبر «تفکیک جنسیتی»، «توقیف روزنامه‌ی شرق»، «ورود مأموران دادستانی به دفتر روزنامه‌ی مغرب» در کنار اخبار زلزله‌ی شهرستان اهر و ورزقان آن هم با تعبیر «آذربایجان» آورده شده تا القایی باشد بر بی تفاوتی مسئولان نسبت به زندگی مردم ایران و خصوصاً آذربایجان.

◀ **حصر ثنوی:** منحصر کردن چیزی است میان دو گزینه. لازم به ذکر است در مواردی که حقیقت امر از دو حالت مذکور در خبر نمی‌تواند خارج باشد، حصر ثنوی جنبه‌ی فریب پیدا نمی‌کند؛ مانند جمله‌ی معروف «بودن یا نبودن».

◀ طرفداران مشایی: «مخالفان مشایی، هاشمی‌چی هستند»، طرفداران هاشمی: «مخالفان هاشمی، انحرافی هستند»، بوش: «کشورها یا با ما و یا علیه ما هستند».



▲ هرچند در لید این گزارش آمده است «می‌توان با محمود احمدی نژاد مخالف بود اما مرزبندی خود با اکبر هاشمی رفسنجانی را حفظ کرد و در عین حال به ترمینولوژی رهبر انقلاب وفادار ماند» اما در متن خبر «اعتقاد به زاویه‌گیری دولت از آرمان‌های انقلاب» بازی در زمین هاشمی انگاشته شده است.

◀ **تله گذاری:** گاهی رسانه‌های معاند با هدف ایجاد شکاف میان افراد یک جریان، از فردی از آن طیف به طور مستقیم (تعریف و تمجید) یا غیر مستقیم (پوشش مواضع و اخبار مربوط به او) حمایت می‌کنند تا واکنش هم‌قطارانش را بر انگیزند. گاهی نیز با تخطئه‌ی یک گفتار یا رفتار، آن قول یا فعل را هزینه بر جلوه داده تا نسبت به آن ایجاد حساسیت نمایند.

همچنین در مواردی با نسبت دادن چیزی به یک فرد، وی را برای رد آن ادعا مجبور به موضع‌گیری ناخواسته می‌کنند تا در پی آن، میان فردِ هدف و مخالفانِ موضع‌اخذ شده، تنش به وجود آید.

◀ در لبنان رسانه‌های داخلی و خارجی مخالف مقاومت با نسبت دادن عملیات‌های استشهادی حزب الله به آیت الله محمد حسین فضل‌الله، وی را به مسیر تکذیب و تحریم عملیات استشهادی می‌کشاندند.

◀ **مصادره:** اعلام حمایت از یک فرد، فعل، مفهوم و یا تفکر است به نحوی که حمایت دیگران از آن موضوع، حمایت از حامی و یا بازی در زمین او تلقی شود. همچنین دست‌گذاوردن بر روی یک موضوع و بازتاب خبر آن با هدف سلب انگیزه از دیگر رسانه‌های متمایل به نشر خبر مذکور، از دیگر مصادیق مصادره است.



▲ در متن این تحلیل آمده است: «آیا نمی‌توان گفت که شرکت در انتخابات نه تنها به معنای تأیید و تحکیم حکومت نیست که در انتقاد و اعتراض به وضع موجود و تلاش برای تغییر است؟ در واقع بخش قابل توجهی از کسانی که در انتخابات شرکت می‌کنند، از وضع موجود ناراضی‌اند و می‌خواهند از هر فرصتی استفاده کنند تا صدای اعتراض خود را به حکومت و به دیگران برسانند. رأی دادن برای آن‌ها اعتراض به وضع موجود است.»

◀ **بیان نیت و منویات:** عبارت است از بیان قصد و نیت و نیز نسبت دادن منویات و احساسات درونی (غم، یأس، خشم، خوشنودی، تغافل، تجاهل، تظاهر، عمد و سهو) به اشخاص.

◀ در ایام تبلیغات ریاست جمهوری ۲۰۱۲ آمریکا، زمانی که کالین پاول (وزیر خارجه‌ی اول بوش پسر) حمایت خود را از اواما اعلام نمود، جرج سانانو (رئیس کارکنان کاخ سفید در زمان بوش پسر)، انگیزه‌ی این حمایت را مسائل نژادی (آفریقایی تبار بودن پاول) ذکر کرد.

**CBS NEWS** Video US World Politics Entertainment Health MoneyWatch SciTech Sports Crime More

By LUCY MADISON | CBS NEWS October 26, 2012, 10:30 AM

## Sununu suggests Colin Powell's Obama endorsement racially driven

403 Comments | Shares | Tweets | Stumble | Email More +

Updated: 3:53 p.m. ET

At the height of an election that has been characterized as among the most racially polarizing in years, top Mitt Romney surrogate John Sununu on Thursday suggested that Colin Powell, the former Secretary of State under George W. Bush, endorsed President

**MOGA**  
GAME ON. ANYWHERE.  
CHECK THIS \$6.99! OUT

**Most Popular**

- 01 East Coast prepares for Hurricane Sandy 88249 views
- 02 Historical treasures missing from National Archives 35534 views
- 03 "Frankenstorm" may slam East Coast Halloween week 31964 views

▶ «سانانو مطرح کرد: حمایت کالین پاول از اواما نژادی است.»

**کیمیا**

یکتة میلیون و ۱۰۰ هزار فرصت شغلی سال آینده ایجاد می‌شود

تظاهرات گسترده ضد حکومتی در خیابان‌های اردن

در لیبیک به نوسیمه رهبر انقلاب العجام شد

## نشست صمیمی سران در خانه ملت

### حرف اول مقابله با گرانی

تشیع بانکدو بیکر ایستاده خوشوقت بر دوش مردم قدرشناس تهران

۵۰۱ اشتباهات گذشته را تکرار نکنند

آزمایش موفق پهنابهای انتحاری در روزمایش سپاه پاسداران

سازوبی سوخته

بزرگ از سر اقتصاد انگلیس برآمد اما تراز اول بحرآن است

◀ «پاسخ با پرسش: این ترفند برای به کار برنده‌ی آن، بازی «برد برد» خواهد بود؛ چراکه پاسخ سؤال کننده به پرسش جدید، یعنی بازی کردن در زمین تعیین شده، و عدم پاسخ یعنی عجز و شکست در برابر سؤال.»

▲ احمدی نژاد: «منتقدین بگویند کدام کار دولت کارشناسی نبوده است؟»، اعتماد: «کارشناسان اقتصادی به پرسش احمدی نژاد پاسخ می‌دهند: کدام تصمیم دولت کارشناسانه بوده است؟».



▲ پاسخ ارائه شده: «کدام تصمیم دولت کارشناسانه بوده است؟»

◀ **ابهام:** کاربرد آن بیشتر در جایی است که ناگزیر از درج خبر آن هستیم اما نمی‌خواهیم همه‌ی حقیقت در نگاه اول بر ملا شود، لذا با حذف برخی عناصر خبری، سیاست ابهام را در پیش می‌گیریم. همچنین برای برانگیختن حس کنجکاوی مخاطب و افزایش جذابیت خبر برای وادار کردن مخاطب به مراجعه به متن (افزایش فروش مطبوعات و بالا رفتن تعداد بازدیدکنندگان سایت‌ها) از این ترفند استفاده می‌شود.



▲ «نظر هاشمی در مورد توقف طرح هدفمندی» - «دستور احمدی نژاد در مورد نمایندگان»

◀ **ابهام:** گاهی خبر طوری تنظیم می‌شود که چند منظور را می‌تواند برساند. زمان استعفای فرهاد رهبر از ریاست سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، برخی روزنامه‌ها عبارت «رهبر استعفا داد» را تیتیر یک خود کردند.

◀ در خبر منتشره در سایت جام‌نیوز با عبارت «نیکی کریمی هم به گلشیفته فراهانی پیوست»، هر دو معنای «هم موضع شدن» و «یکجا گرد آمدن» می‌تواند مد نظر باشد که البته متن خبر مبنی بر حضور کریمی در جشنواره‌ی فیلم ابوظبی، دلالت بر معنای دوم دارد.

همچنین سایت مشرق در خصوص نام‌گذاری بخشی از قطب جنوب به نام ملکه الیزابت، از تیتیر «بخشی از انگلیس به نام ملکه شد» استفاده کرد که علاوه بر وجه «نام‌گذاری»، معنای «تملیک» را نیز به ذهن متبادر می‌نماید.





◀ **مخاطب‌سازی:** برای سخن غالباً سوئی، مخاطبی را تعیین کردن و یا بر دایره‌ی شمول آن افزودن.

◀ درحالی‌که احمدی نژاد گفته بود: «در انتخابات ۴۰ میلیون نفر [حاصل جمع آراء تمام نامزدها] خودشان بازیگر اصلی و تعیین‌کننده‌ی اصلی بودند، حالا ۴ تا خس و خاشاک در این گوشه‌ها یک کاری می‌کنند»، رسانه‌های اصلاح‌طلب مخاطب سخن وی را رأی دهندگان به موسوی ذکر کردند.



◀ **برچسب زنی:** واژه و مفهومی را که نزد عموم منفی و منفور است به کسی نسبت دادن.

◀ «تروریست»، «نژاد پرست»، «تند رو»، «افراطی».

◀ **برندسازی:** بر فرد یا جریانی نام یا لقبی می‌نهند و بعد از آن برای اجتناب از مسئولیت کیفری و یا به کار بردن ترفندهای «اختفا و گرا» و «توهین، تحقیر و تمسخر»، به جای به کار بردن نام شخص، برند تثبیت شده را استفاده می‌کنند.

◀ «مرد خاکستری اصلاحات/ موسوی خوئینی‌ها»، «آقا زاده‌ی معروف/ مهدی هاشمی»، «عضو دو زیست مشارکت و مجاهدین/ تاج‌زاده»، «آقای مرگ موش/ رجبعلی مزروعی».



◀ **خود اعترافی:** با دو هدف ممکن است صورت پذیرد: ۱- اعتماد سازی و ۲- گرفتن فرصت تخریب از حریف. هدف دوم (گرفتن فرصت تخریب از حریف) در صورتی مؤثر است که رسانه در اعتراف به خطای خود پیش دستی کند.

◀ پرداختن شبکه‌ی تلویزیونی بی‌بی‌سی فارسی در برنامه‌ی دیدبان (۲۵ آبان ۹۱) به اقدام برنامه‌ی «نیوز نایت» در عدم پخش گزارش آزار جنسی کودکان توسط جیمی سویل، مجری معروف بی‌بی‌سی، و نسبت دادن همین اتهام به یک سیاست مدار سابق حزب محافظ کار (مک آلپاین) و اذعان به دروغ خود -با تأکید چند باره بر لفظ «اشتباه»- بر اساس تکنیک خود اعترافی صورت گرفت.

◀ **یک گام به عقب دو گام به جلو:** به دلایل مختلفی ممکن است واقع شود؛ از جمله جلب اعتماد مخاطب برای بالا بردن ضریب پذیرش اتهام. لازم به ذکر است در این ترفند، «یک گام به عقب» گاهی پس از «دو گام به جلو» صورت گیرد.

◀ **فرار به جلو:** همان ترفند «دفاع با حمله» است که در آن به جای پذیرش تقصیر، مقصر یک واقعه را طرف مقابل بر شمارند و یا این که نقطه ضعفی را نقطه‌ی قوت جلوه دهند.

◀ رسم دیرین روزنامه‌های متخلف است که توقیف ناشی از تخلف خود را به ظلم دستگاه قضا و مظلومیت خود نسبت می‌دهند. همچنین پس از افشای فایل صوتی مکالمه‌ی تلفنی مهدی هاشمی و نیک آهنگ کوثر و اذعان هاشمی بر اقدامات براندازانه‌ی خود، رسانه‌های همسو با خانواده‌ی هاشمی انتشار این مکالمه را تخطئه کرده و به عنوان نمونه سایت انتخاب در واکنش به این مسئله چنین آورد: «اقدام خلاف عرف، شرع و اخلاق و در عین حال مشکوک یک کاریکاتورست در انتشار فایل صوتی یک گفت و گوی تلفنی، مقبول هیچ اهل انصافی و آدابی

نیست و حکایت از تلاش عناصر مشکوک برای تشدید فضای بی‌اخلاقی و تنازعات بی‌فایده سیاسی در جامعه دارد».



▲ «چند نکته در مورد فایل صوتی منتسب به مهدی هاشمی! / از زیر پا نهادن اخلاق تا تلاش مشکوک برای تحدید فعالیت آیت الله هاشمی».

◀ **استاره:** برای کم رنگ کردن خبر یک واقعه در میان اخبار وقایع دیگر، ضمن درج خبر نامطلوب (خبری که پوشش آن مطلوب یک رسانه و در راستای اهداف آن نیست)، اخبار دیگر را به صورت گسترده پوشش می‌دهند. این ترفند از روش‌های نوین سانسور وقایع بوده و میان رسانه‌های غربی بسیار پر کاربرد است.

◀ حاشیه سازی بی‌بی‌سی فارسی برای اجلاس عدم تعهد در تهران با تمرکز بر خبر «ممنوع‌التصویر» شدن عروسک جیگر.



▲ بزرگ نمایی چنین موضوعی با استفاده از تعبیری چون «ممنوع‌التصویر» + «شخصیت» + «سریال» قابل توجه است.



▲ خبر پوششی «تأیید اختلاس در تهران» برای به حاشیه بردن روز جهانی قدس - نکته‌ی حائز اهمیت این‌که ماجرای اختلاس، خبر تازه‌ای نبوده و «تأیید» آن است که به منزله‌ی خبر «جدید و مهم» بر صدر نشست. از طرف دیگر نیز تصویر انتخاب شده برای روز قدس جمعیت اندکی را در خود جای داده است.

◀ **تکرار:** یک رسانه به یک بار درج خبر یا تحلیل اکتفا نکرده و به بهانه‌های مختلف و از زوایای گوناگون آن را باز نشر می‌دهد زیرا با تکرار، احتمال پذیرش مطلب نزد مخاطب بالا می‌رود. لازم به ذکر است که این ترفند به دو صورت طولی و عرضی به کار می‌رود. در تکرار طولی که به خط خبری معروف است، نقطه‌ی شروع خط، همان واقعه‌ای است که رسانه قصد بزرگ نمایی یا تثبیت آن را نزد مخاطب دارد و نقاط بعدی این خط مراحل مختلف در روند یک اتفاق، واکنش دیگران و نیز حوادث در پی آن است. اما تکرار عرضی، هم‌داستانی رسانه‌های همسو در پوشش هم‌زمان یک خبر یا تحلیل است.

◀ در ماجرای متلک سایت نوسازی به حسن خمینی - گزارشی با عنوان «راز لپ‌های گل انداخته‌ی سید حسن خمینی» - تمام رسانه‌های خبری اصلاح‌طلبان (تکرار عرضی) به طور گسترده و متوالی (تکرار طولی) مسئله را از زمان درج مطلب در سایت نوسازی (نقطه‌ی شروع خط) تا زمان فوت حجت الاسلام و المسلمین توسلی و حتی سخنرانی‌های مجلس ختم او (نقطه پایان) پوشش دادند و جالب آنکه به جای عبارت «متلک سایت نوسازی به سید حسن خمینی» از عبارت «فحاشی سایت نزدیک به دولت به بیت امام» استفاده کردند.



▲ صفحه‌ی اول ۲۴ تا ۲۸ بهمن ۸۶ روزنامه‌های اعتماد<sup>۱</sup> و آفتاب یزد<sup>۲</sup>

۱. اعتماد: «پاسخ به یک جسارت؛ کروی: فحاشی و اهانت به سید حسن خمینی را تحمل نمی‌کنیم»  
«هشدار مجمع روحانیون درباره رد صلاحیت‌ها و اهانت‌های اخیر» ← «هاشمی رفسنجانی در خطبه‌های نماز جمعه مطرح کرد: ظهور جریان مشکوک تخریب» ← «آیت الله توسلی رئیس





▲ رادیو و سایت بی بی سی فارسی از سال ۲۰۰۶ و تلویزیون آن پس از تأسیس، تا سال ۲۰۱۰ خط خبری محکومیت دلارا دارابی را به کرات پوشش می دادند.

◀ **تواتر:** انتشار توأم با گواهی همزمان یک خبر از ناحیه ی چند رسانه، ضریب تأثیرگذاری مطلب را می افزاید و از احتمال بطلان خبر نزد مخاطب می کاهد. تفاوت تواتر با تکرار عرضی خبر در این است که در تواتر، ناشر خبر خود را گواه و منبع دست اول واقعه ذکر می نماید.

لازم به ذکر است امروزه افراد، نهادهای سیاسی یا اقتصادی و خصوصاً مؤسسات خبری با در اختیار داشتن چندین رسانه به راحتی قادر به متواتر سازی اخبار خود هستند؛ همچنان که مؤسسات تایم وارنر (شبکه ی CNN و هفته نامه ی

دفتر امام درگذشت؛ فوت در حال سخنرانی اعتراض آمیز».

۱. **آفتاب یزد:** «کربوی در واکنش به اهانت برخی سایتها به نوه امام(ره): گردانندگان پشت صحنه را پشیمان می کنیم» ← «مجمع روحانیون مبارز خواستار شد؛ جلوگیری از تداوم هتاکی توسط حامیان دروغین ارزشها» ← «نامه آیت الله شیخ حسن صانعی به سید حسن خمینی: هرکه زنده باشد و مؤثر به او توهین می کنند» و «اشک رفسنجانی به خاطر توهین به نوه امام(ره)» ← «آخرین کلمات مرحوم آیت الله توسلی: امام(ره) اهانت مقدس نمایان متحجر به خانواده و یاران خود را پیش بینی کرده بودند».



(TIME) و نیویورک تایمز (روزنامه‌های نیویورک تایمز، اینترنشنال هرالڈ تریبیون و بوستن گلوب) مالکیت و مدیریت چندین رسانه را بر عهده دارند.<sup>۱</sup>

◀ در سال ۸۹ در خبر «اخلال در سخنرانی لاریجانی در قم» (اعتراض شفاهی چند داشجو به مواضع و سخنان علی لاریجانی در قم)، چند سایت خبری از جمله «تابناک» برای متواتر نمایی مطلب، درحالی گزارش خویش را به نقل از «خبرنگار خود» اعلام داشتند که سر خط این خبر رسانی تنها «اداره‌ی اخبار و رسانه‌های گروهی مجلس» بود.

کد خبر: ۱۳۷۲۸۲ تاریخ انتشار: ۲۲ بهمن ۱۳۸۹ - ۱۳:۲۳

**سرویس مجلس «تابناک» - علی لاریجانی، پنجشنبه شب در جمع بیروان خط امام(ره) و مقام معظم رهبری در قم، با اشاره به تلاش عده‌ای از افراد برای تارک نشان دادن صحنه ولایتمداری اظهار داشت: افراد صادی همواره پای ولایت ایستاده‌اند. کشور ما بدون ولایت مشکلات زیادی دارد. بعضی از افراد به ندی سخن می‌گویند، عده‌ای که در گذشته علیه امام خامنه‌ای سخن می‌گفتند، امروز جیر دیگری می‌گویند؛ کسانی در این راه با عیار آلود کردن شرایط در مسیر رهبری حرکت نکرده‌اند و در حاده کج به راه خود ادامه دادند.**

به گزارش خبرنگار سرویس مجلس «تابناک»، لاریجانی به همراه بحث از وعده خداوند در باره حکومت صالحان در روی زمین، انقلاب اسلامی را مصادق این آیه قرآنی «و نبرد ان نم علی الدین استضعفوا

۱. برای اطلاع از گروه‌های رسانه‌ای متعلق و یا نزدیک به اشخاص حقیقی و حقوقی، به بندهای «اهمیت رسانه» و «تبارشناسی رسانه‌ها» در فصل اول رجوع نمایید.



The screenshot shows the Jamejam Online website interface. At the top, there is a navigation bar with links for 'درباره ما', 'ارتباط با ما', 'پیوندها', 'راهنمای سایت', 'بورس', and 'آب و هوا'. Below this, a header section displays the date '17 Oct 2012 / 30 ذی القعدة 1433' and the time '14:15'. The main content area features a news article with the title 'احلال در سخنرانی لاریجانی در قم به اضافه توضیحات مجلس'. The article text discusses the arrest of a cleric, mentioning 'جام جم آنلاین: علی لاریجانی رئیس مجلس شورای اسلامی که به مناسبت 22 بهمن و تحلیل از چهره های مبارز قم و سخنرانی در جمع اعضای خیمه سروان حظ امام و رهبری در قم حاضر شده بود، سه نفر به سخنان وی اعتراض کرده و باعث قطع این سخنان شدند و بلافاصله مراسم را ترک کردند.' Below the text is a photograph of a man speaking at a podium. To the right of the photo, there is a caption: 'به گزارش خبرنگار جام جم آنلاین، این سه نفر در 3 مقطع زمانی در حین سخنرانی لاریجانی با بلند شدن از سر جای خود سخنان وی را رد کرده و نسبت به علی لاریجانی و برخی از اقدامات مجلس شورای اسلامی اعتراض کردند و باعث قطع سخنان رئیس مجلس شدند بطوریکه برای دقایقی نظم جلسه به ریخت.' Below the caption, there is a sub-headline: 'براساس این گزارش، اداره اخبار و رسانه های گروهی مجلس شورای اسلامی در این باره'.

◀ **تعدی:** اصطلاحی است در ریاضی، معطوف به این قضیه‌ی منطقی که اگر  $A = B$  و  $B = C$  باشد، پس  $A = C$  است.

◀ آیت الله یوسف صانعی خطاب به سید حسن خمینی: «اکنون که جنابعالی و کیان امام و روحانیت به جرم بیان اندیشه‌های تابناک امام در خصوص ضرورت عدم دخالت نیروهای مسلح و نظامی در مسائل سیاسی و انتخابات از ناحیه معدودی از افراد و جریان‌های منحرف و مشکوک، مورد اهانت و توهین قرار گرفته‌اید نکاتی را متذکر می‌شوم». در این عبارت سید حسن خمینی، «کیان امام و روحانیت» ذکر گشته و در نتیجه متلک سایت نوسازی به وی، «توهین به امام و روحانیت» قلمداد شده است.



▲ ماجرای «توهین دولت به بیت امام» موضوعی بود که بعضی رسانه‌ها به صورت زنجیره‌ای برای چند روز تمرکز خود را معطوف به آن کردند و در این میان روزنامه‌ی آفتاب یزد صفحه‌ی اول خود را از ۲۴ بهمن تا ۲ اسفند ۸۶ به این موضوع اختصاص داد.

◀ **تمسک به عامل اول:** گاهی برای تخریب یک گفتمان یا رویکرد، به ناحق بودن اولین عامل تمسک شده و بر مبنای آن، اساس یک رویکرد خطئه می‌شود.

▶ فاطمه هاشمی: «اولین گروهی که با پدرم سر خصومت گذاشت، مجاهدین خلق بودند؛ به دلیل این‌که در آن‌ها انحراف ایجاد شده بود و پدرم به آن‌ها کمک نمی‌کردند.»

▶ شبکه‌ی ایران: «بررسی‌ها نشان می‌دهد رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام در بازه زمانی ۲۴ تیر ماه سال ۸۹ تا ۱ اسفند ۱۳۹۱ به میزان ۹۹ بار محمود احمدی نژاد را متهم به انحراف کرده است ... پایگاه اطلاع رسانی آقای هاشمی با افتخار و در دفعات متعدد تاکید کرده است که گزاره‌ی انحراف دکتر

احمدی‌نژاد را شخص هاشمی رفسنجانی ابداع کرده و بذر آن را در نامه‌ی بدون سلام والسلام وی به رهبر انقلاب پاشیده است.»

◀ **خبر از خبر:** این تکنیک مقابل «خبر از واقعه» بوده و کاربرد آن در جایی است که یک رسانه می‌خواهد بدون به رسمیت شناختن واقعیت بیرونی، اقدام به پوشش رویدادی نماید.

◀ نحوه‌ی پوشش خبری پیروزی چاوز در انتخابات ۲۰۱۲ ونزوئلا شاید گویاترین نمونه از این رویکرد باشد. چنانچه بی‌بی‌سی در دو مقطع زمانی پیروزی وی را به دو شکل بازتاب داد:

اول: زمانی که چاوز به پیروزی رسید و بی‌بی‌سی به وقوع آشوب در ونزوئلا امید داشت؛ در اینجا می‌بایست پیروزی چاوز بدون به رسمیت شناختن آن، اعلام می‌شد و از این روی عبارت «هوگو چاوز برنده‌ی انتخابات اعلام شد» از سوی بی‌بی‌سی به کار رفت.

دوم: پس از تبریک کاپریلس، رقیب انتخاباتی چاوز، از آنجایی که دیگر امیدی به آشوب انتخاباتی نمی‌رفت، بی‌بی‌سی با دست بردن در همان خبر، آن را تغییر داد و از عبارت «هوگو چاوز در انتخابات ونزوئلا برنده شد» استفاده کرد. جالب آنکه در خبر دوم به کرات از لفظ محترمانه‌ی «آقای چاوز» استفاده شده تا تأکیدی باشد بر نداشتن عداوت و رعایت موضع «بی‌طرفی» نسبت به رئیس جمهور منتخب ونزوئلا، این درحالی است که در خبر اول، تنها عبارات «چاوز» و «هوگو چاوز» به کار رفته بود.



▲ خبر از خبر پیروزی چاوز



▲ خبر از پیروزی چاوز

◀ **حرکت از حاشیه‌ی تاریک:** استفاده از جهل مخاطب نسبت به یک موضوع و طرح مسائل مختلف در حوزه‌ای که مخاطب برای کشف حقیقت، به آن دسترسی ندارد.

◀ بیان خاطره‌ی شخصی و خصوصی از یک فرد مرحوم و نیز حواله دادن مخاطب به منابع محرمانه و غیر قابل دسترسی، از نمونه‌های بارز این رویکرد است.

## ◀ **تلفیق اعتبار:** تلفیق کردن ادعایی غلط با سندی نامربوط.

◀ به عنوان مثال در برنامه‌های چند رسانه‌ای هنگام طرح اتهامی (ادعای غلط) راجع به گذشته‌ی یک شخصیت، تصویری از جوانی او نشان می‌دهند (سند نامربوط) و این درحالی است که در ذهن مخاطب، «اعتبار تصویر» به «ادعای گفته» سرایت کرده و با آن تلفیق می‌شود؛ همچنان که در مستندات سیاسی بسیار پر کاربرد است و در فیلم خط و نشان رهبر نیز به وفور از این ترفند استفاده شده.

◀ **بیان از زبان ثالث:** مواضع مورد پسند یک رسانه از زبان شخص ثالث - مخاطب یا کارشناس - بیان می‌شود که وجه امتیاز آن در مقاومت کمتر مخاطب نسبت به مطلب، به دلیل تصور نداشتن سوگیری از سوی رسانه است.

◀ برنامه‌ی «نوبت شما» که علی‌رغم تظاهر به باز بودن باب گفتگوی آزاد، در بسیاری موارد محدودیت‌هایی را در برقراری ارتباط و تداوم کلام مخالفین اعمال کرده و همچنین صفحه‌ی «ناظران می‌گویند» سایت بی‌بی‌سی فارسی، از مصادیق بارز این رویکرد است.

ناگفته نماند که از اهداف نهان برنامه‌هایی چون «نوبت شما» به چالش کشیدن باورهای جامعه‌ی ایران در ارتباطی دو سویه با مخاطب و در قالب «گفتگو» می‌باشد - فارغ از نمونه‌های رسوا شده‌ای از مخاطبین جعلی و از پیش تعیین شده - و از این روست که مباحثی چون حجاب، شورای نگهبان و ... به بحث و نقد گذارده می‌شود و از آنجایی که حتی حامیان ارزش‌ها نیز الزاماً تخصصی در موضوع مورد بحث و پاسخی مستند و مستدل به شبهات ندارند، صرف به بحث گذاشتن چنین موضوعاتی بازی «برد برد» را برای برنامه سازان بی‌بی‌سی رقم خواهد زد؛ خصوصاً آنکه با توجه به فرصت محدودی که به

مخاطب تعلق می‌گیرد، اگرچه زمان کافی برای خدشه به یک باور فراهم است اما یقیناً امکان پاسخ جامع و کامل به شبهات وجود ندارد. ضمن آنکه چنین برنامه‌ای با کارکرد سوپاپ اطمینان گونه‌اش، نمایشی نمادین بر التزام عملی بی‌بی‌سی بر مقوله‌هایی چون بی‌طرفی و آزادی بیان است.



◀ **چالش مثبت:** مجری یا کارشناس برنامه‌ی تلویزیونی و رادیویی و یا مصاحبه کننده‌ی مطبوعات، سؤالات و شبهاتی را طرح می‌کند که در ظاهر به قصد به چالش کشاندن گوینده است اما هدف آن در واقع فراهم آوردن فرصت پاسخ و استحکام بنای استدلالی اوست. این ترفند خصوصاً هنگامی تأثیرگذار است که پرسش‌گر با دریافت پاسخ خود، ژست قانع شدن به خود بگیرد.

◀ **خبرشویی:** دست به دست کردن خبر از منابع سیاه (نامعتبر و یا ناشناخته) به خاکستری (نیمه معتبر و نیمه شناخته)، و از خاکستری به سفید (نسبتاً معتبر و شناخته شده).

◀ نشر اخبار دروغین کشته شدگان جنبش سبز ابتدا در فیس‌بوک، توئیتر، بالاترین و سایت‌های ضد انقلاب، سپس از طرف روزنامه‌های زرد یا سیاسیون درجه دو و در ایستگاه آخر در روزنامه‌های زنجیره‌ای و خبرگزاری‌ها؛ همانند آنچه نسبت به خبر دروغ فوت افرادی چون ندا آقا سلطان، سعیده پور آقایی، محمد عسکری، احمد کارگر نجاتی و ... به وقوع پیوست.

▲ **گویانیوز** ترجیح داده خبر غیر واقعی «جو شدید امنیتی در تهران» را به نقل از منبعی دیگر کار کند.



◀ **نقل قول:** مزیت نسبت دادن سخن به فردی دیگر در این است که مخاطب نسبت به آن مقاومت کمتری دارد، درحالی‌که ادعای مدعی -فارغ از هویت و ماهیت وی- همیشه در معرض عدم پذیرش به دلیل امکان «سوگیری» است. از طرف دیگر در صورتی که یک رسانه اخبار دروغ و یا مشکوک را به نقل از دیگر منابع بیان کند، بعد از رسوایی، راه فرار از پذیرش مسئولیت دروغ پراکنی خود را خواهد داشت. به تعبیر دیگر نقل قول یا همان «ارجاع به منابع دیگر» امکان نشر اکاذیب بدون آسیب دیدن جدی اعتبار یک رسانه را فراهم می‌نماید. طبیعی است این نقل قول هر چه از منبعی معتبرتر بیان شود، نزد مخاطب موثق‌تر خواهد بود مگر در یک مورد و آن در جایی است که یک رسانه خبر خود را به راست یا دروغ به نقل از «اسناد محرمانه» و یا «منبع آگاهی که نخواست نامش فاش شود» ذکر نماید. چراکه در این حالت هرچند منبع مطلب مشخص نیست اما چنین تعبیراتی عذری موجه نزد مخاطب خواهد بود که اگر اثرش در القای خبر بیشتر از ذکر منابع معتبر نباشد، مسلماً کمتر از آن نیست. در تفاوت «نقل قول» با «خبرشویی» لازم به ذکر است که اولاً در خبرشویی، دست به دست شدن یک خبر الزاماً در مسیر دانی به عالی قرار دارد -به‌عکس نقل قول که حتی می‌تواند نقل دانی از عالی باشد- و ثانیاً یک رسانه در استفاده از تکنیک خبرشویی، الزامی در بیان منبع ندارد، درحالی‌که تکنیک نقل قول، بر ذکر ناقل (منبع) استوار است.

The screenshot shows the BBC Persian website interface. At the top, there is a search bar and navigation tabs for various news categories like 'Iran', 'World', and 'Sport'. The main headline reads: «گزارش دیگری از تجاوز و قتل در پزداشت». Below the headline, there is a sub-headline: «برخی از سایت‌های اینترنتی نام پسر دیگر از زانی قریانی (مادر) به قتل نامی معاصر آنکه از نام جابه‌ای خانواده واقع در خیابان دولت تهران توسط سروکارک لاسی شخصی باران‌بند و پس از بیست و چهار ساعت او در یکی از سردخانه‌های امنیتی جنوب تهران توسط مأموران شهرداری شناسایی شد».

The article text continues: «بانگه اطلاع‌رسانی باران‌بند، مطلق نه فرگسبون خط‌آمار در مجلس، و سایت نوروز، مطلق نه جبهه مشارکت ایران اسلامی، از جمله سایت‌هایی هستند که مطلقاً از در مورد این زن جوان سانسور کرده‌اند. در این گزارش‌ها آمده است که بانگ‌هاک امینی از تحول جناب به خانواده بوراقرایی خودبارگ وریزیدند و در عوض، جناب را به طور معجزانه در قطعه 302 پهنست زهرا به خاک سپردند. قطعه 302 پهنست زهرا همان بخش از گورستان جمعی است که اخیراً اختیاری از دلی مشخصه معنادار از شورای».

On the left side of the page, there is a sidebar with a section titled «اخبار مرتبط» (Related News) containing several bullet points: «دختر کمسنه ویژه مجلس با کربوی درباره ادعای مغرور به باردانست شدگان»، «کربوی اواس کراش از ادعای آزار جنسی بارانست شدگان را منسخر کرد»، «کربوی: به اندام «ممنونان» برده منسوب باشک داد»، «جانب موسوی از موجب کربوی در مورد تجاوز و بعدی در زندانها»، «لاریجانی: نگذرد آزار جنسی زندانی‌ها شماره بود»، «لاریجانی: آزار جنسی بارانست شدگان کذب است»، «کربوی: به هائسوی: نشانه تجاوز جنسی در زندانها را بنگرد کند».

Below the sidebar, there is a section titled «تپشک‌های مرتبط اینترنتی» (Related Internet Links) with a link: «بارانست نور - فرگسبون خط‌آمار مجلس».

At the bottom of the page, there is a search bar and a button labeled «مطالب پزخواننده کلونی».

▲ عبارت مبهم «برخی از سایت‌های اینترنتی» به عنوان منبع خبر آمده و عبارت توجیهی «بی‌بی‌سی مسئول محتوای سایت‌های دیگر نیست» پس از رسوایی این دروغ، بر صفحه افزوده شده است.

**BBC**  
**فارسی**  
صفحه اصلی | ایران | افغانستان | جهان | فرهنگ و هنر | ورزش | اقتصاد | دانش و فن | صفحات ویژه

## 'امنیتی' شدن فضای تهران در آستانه اجلاس سران غیر متعهدها

به روز شده: 16:31 گریبویچ - 26 اوت 2012 - 05 شهریور 1391

یکی از این شاهدان که تقواست نامش فایض بود گفت: "بر روی برج‌های بلند و برخی از ساختمان‌های مشرف به منطقه اجلاس، افراد لباس شخصی بر بام‌ها مستقر هستند و همچنین برخی از تک‌تیراندازان با لباس‌های مشکی و اسلحه سنگین بر فراز این ساختمان‌ها به حالت آماده باش هستند."

برخی از ساکنین منطقه ولنجک و اوین نیز با دریافت مبالغی به مدت یک هفته منازلشان در اختیار مأموران امنیتی قرار داده‌اند.

همچنین به گفته برخی از شاهدان برخی از مدارس این منطقه نیز تخلیه و در اختیار مأموران انتظامی قرار گرفته است.

از سوی دیگر به تعدادی از کسبه و صنف‌های مختلف گفته شده که به مراکز کارشان مراجعه نکنند. این در حالی است که رئیس پلیس تهران تاکید کرده که هیچ مشکلی برای صوف و کسبه در طول اجلاس به وجود نخواهد آمد.

اما یکی از شاهدان گفت به برخی از کسبه گفته شده که "در طول اجلاس مغازه‌هایشان را باز نکنند و براساس دستورات و موازین اتخاذ شده رفتار کنند."

▲ خبر سراسر کذب بی‌بی‌سی در خصوص شرایط برگزاری اجلاس عدم تعهد در تهران با استفاده از ترفند «نقل قول».

◀ **پاسخ از جانب مقابل:** در این ترفند که نام دیگرش «مناظره با خود» است، فرد هم در مقام پرسش‌گر است و هم در مقام پاسخ‌گو و از این روی این امکان را دارد که مسیر سخن را به هر سو بخواهد ببرد. در مواجهه با این ترفند باید دقت داشت که استدلال طرف مقابل را نباید از زبان منتقد آن استدلال شنید، بلکه برای درک صحیح از مطلب می‌بایست نقد یک موضوع را از زبان ناقد (نزدیک‌ترین منبع خبری به وی) جویا شد تا بی‌کم و کاست به حقیقت مطلب پی برد. این تذکر از آن جهت است که مخاطب در مواجهه با اخبار و یا

تحلیل‌های یک رسانه که ظاهراً نظرات مختلف را گرد آورده است ممکن است تصور بی‌طرفی و جامع‌نگری داشته باشد.

◀ **لفظ و لحن کلام:** آنچه بیان می‌شود لفظ است و نحوه‌ی بیان آن لحن. نکته‌ی قابل توجه این‌که این تکنیک فقط در حیطه‌ی اخبار شنیداری کاربرد ندارد و لحن سخن در مکتوبات نیز بر اساس عبارات و علامات وصفی، اندازه‌ی قلم و عکس‌انتخابی قابل تعیین و تغییر است.

◀ **تحریف برای تکذیب:** ابتدا مسئله‌ای را به صورت غلط طرح کردن و سپس با استناد به ایراد آن، به طور کلی نفی‌اش کردن.

◀ **کروبی در گفتگو با موسوی در برنامه‌ی مناظره در ۱۸ خرداد ۸۸:** «شایعه کرده‌اند که من در عروسی دخترم سکه‌های طلا را بر سر عروس و داماد ریخته‌ام که برخی آن را باور کرده‌اند اما این درحالیست که من اصلاً دختر ندارم». این سخن در شرایطی بیان شد که مسئله‌ی مذکور نسبت به پسر کروبی مطرح بود، نه دختر نداشته‌اش.

◀ **تکذیب وصف:** در بسیاری مواقع رسانه‌ها برای تخطئه‌ی سخن تکذیب‌کننده، تکذیب وی را همراه قید و وصفی می‌آورند تا مرجع آن تکذیب، قید و وصف مذکور در خبر تلقی شود نه اصل موضوع. در مواردی نیز خود تکذیب‌کننده عمداً تکذیب خود را همراه با قید و وصفی می‌آورد تا در صورت مشخص شدن کذب تکذیب، راه برای رفع و رجوع گفته باز باشد. در ترفندی مشابه نیز با جمع چند تکنیک، تاکتیکی را به این شرح طراحی و عملیاتی می‌کنند که ابتدا سخنی را با افزودن وصفی خلاف واقع در آن به صورت تحریف آمیز نقل می‌کنند و به تبع آن گوینده را وادار به تکذیب آن بخش تحریف شده نموده و با این تکذیب، بدون اشاره به وجه تکذیب، اصل موضوع را کذب نشان

داده و این‌گونه موضوع ناخوشایند خویش (موضوعی که در صدد تکذیب شدن آن‌اند) را به حاشیه می‌رانند.



▲ قیود «اصولی» و «برای مذاکره مستقیم» منجر به تخطئه‌ی تکذیب است. چراکه مفهوم مخالف عبارت می‌تواند این باشد که توافق «غیر اصولی» و یا توافق «اصولی اما غیرمستقیم» مورد تأیید بوده است.



▲ با تحریف متن تکذیبیه‌ی دفتر رئیس جمهوری در افزودن قید «آگاهی» به آن، طوری القا می‌شود که گویی «وجود» تقلب تکذیب نشده و تنها «آگاهی» از آن است که تکذیب شده.

◀ **ظرف آماری:** برای آنکه آمار چیزی را کم یا زیاد نشان دهند، ظرف آماری را بزرگ یا کوچک می‌گیرند.

◀ به عنوان مثال از آنجایی که در تورم، نوسان (افزایش و کاهش) قیمت مجموع کالاها و خدمات را در طول یک سال محاسبه می‌کنند، برای بیش از واقع نشان دادن آن چنین می‌گویند: «تورم ۵۰ درصدی قیمت مرغ در سه ماهه‌ی اول سال جاری».



▲ **سایت مشرق برای این‌که بتواند پهباد شکار شده را «پیشرفته‌ترین» بنامد، نوع «دست پرتاب» را معیار قرار داده است.**

◀ **نظرسنجی اینترنتی:** نکته‌ای که در نظرسنجی سایت‌ها حایز اهمیت است این‌که اولاً مراجعه کنندگان به یک سایت غالباً افراد موافق با مواضع آن سایت هستند و از این روی نظرسنجی‌ها از یک سایت به سایت دیگر بسیار متفاوت است؛ ثانیاً کاربران اینترنت که شرکت کنندگان در این گونه نظرسنجی‌ها هستند، اکثراً از قشر نسبتاً مرفه شهری بوده و این قشر عموماً دارای گرایش‌های خاص سیاسی است.



▲ حمایت ۶۱ درصدی از حضور خاتمی در انتخابات ۹۲ در سایت اصلاح‌طلب انتخاب.

◀ نظرسنجی با پاسخ‌های محدود:

◀ «به نظر شما تورم کشور چند درصد است: الف (۰٪)، ب (۱ تا ۵٪)، ج (۶ تا ۱۰٪)، د (۱۱ تا ۱۵٪)».



▲ فارغ از عنوانی تخریبی که برای سؤال القایی فوق در نظر گرفته شده، گزینه‌ها محدود به مقولات منفی است.

◀ **قیاس مع الفارق:** مقایسه و مشابه سازی دو چیز با هم در شرایطی که هر چند آن دو از وجوهی با هم شباهت دارند اما از وجهی که مورد ارزیابی است متفاوت اند. از این تکنیک گاهی با عنوان «مشابهت سازی» نیز یاد می شود.

◀ در واکنش به سخن آیت الله جنتی در خصوص مقصر بودن سران اغتشاشات ۸۸ در تحریک مردم و به تبع آن در کشته شدن عده‌ای از طرفین درگیری‌ها، علی مطهری بدون در نظر گرفتن نقش مسببان اصلی حادثه و بطلان ادعای آنان، بیان داشت: «بلا تشبیه استدلال جنابعالی شبیه استدلال معاویه در جنگ صفین است که پس از شهادت عمار یاسر و سخت شدن کار بر او، گفت قاتل عمار علی است که او را به این جنگ آورد!».



▲ آنچه در اینجا از زبان علی مطهری مورد قیاس واقع شده، تنها شباهت در «نوع استدلال» ارائه شده است بی آنکه حقانیت و بطلان ادعای طرفین درگیر در نظر گرفته شود.



◀ **تفارق مع‌الشبه:** قائل بودن به مفارقت میان دو چیز که با هم مقایسه می‌شوند درحالی‌که در حقیقت، آن دو از آن وجهی که مورد مقایسه است شبیه‌اند.

◀ الف: «اکنون نیز چون صدر اسلام که با ادعای پیروی از سیره‌ی پیامبر(ص)، با علی(ع) مخالفت می‌کردند، عده‌ای با ادعای خط امامی بودن به مخالفت با مقام معظم رهبری می‌پردازند»، ب: «ارتباطی میان این دو نیست، زیرا علی(ع) را پیامبر(ص) انتخاب کرده بود اما رهبری منصوب امام نیست».

◀ **وسط‌گیری:** از آنجایی که از «میانه‌روی و اعتدال» به «عدالت و انصاف» تعبیر می‌شود، اذهان آنچه را که میان دو چیز باشد منصفانه می‌داند فارغ از این‌که آن دو چیز چیست. در این حالت کافی است برای آنچه را که می‌خواهیم میانه و معتدل نشان دهیم، یک وجه افراطی و یک وجه تفریطی ترسیم نماییم.

◀ «نه تنش با اسرائیل مطلوب است و نه صلح و آشتی با آن، بلکه مطلوب بی‌تفاوتی و اتخاذ مواضع خنثی است».

«نه مثل علی[ع] و نه مانند معاویه، بلکه همانند ابو موسی اشعری باید معتدل و میانه رو بود».

◀ **بی‌طرف‌نمایی:** اظهار بی‌طرفی برای جلب اعتماد طرفین دعوا درحالی‌که رسانه‌ی مذکور به یک طرف متمایل یا وابسته است.

◀ اصرار پی‌درپی بی‌بی‌سی بر بی‌طرف معرفی کردن خود درحالی‌که بودجه‌ی آن توسط وزارت خارجه‌ی انگلیس تأمین، و خط مشی آن توسط سرویس اطلاعات خارجی این کشور (MI6) تعیین می‌شود، در خور توجه است.

**آموزش روزنامه نگاری**

**BBC**

**اخلاق روزنامه‌نگاری: بی‌طرفی**

خبرنگار با لامل سیاسی؟  
نگاه کامل و جامع به واقعیت  
ایجاد توازن در طول زمان  
تولید به انتخاب نیست

تعهدات شخصی  
مراتب کلمات بشود  
دنیای سیاست

**اخلاق روزنامه‌نگاری: انصاف و صراحت**

پیشقدم یا منصف؟  
انصاف، صراحت و شفافیت  
صدق  
ممنوعیت پخش

حريم خصوصی  
بي ملاحظه‌گی در لحظات راج و غم  
حق پاسخگوئی

**اخلاق روزنامه‌نگاری: نظام‌نامه تحریریه**

نظام‌نامه تحریریه چیست؟  
فایده نظام‌نامه چیست و چرا باید آن را داشته باشیم؟  
از نظام‌نامه تحریریه چه انتظاری می‌رود؟  
نظام‌نامه تحریریه باید شامل چه مواردی باشد؟

نظام‌نامه تحریریه: بحث این درس  
ولعبات، حقیقت و دقت  
اهمیت واقعیت، حقیقت و دقت

▲ ادعاهای مطروحه در جزوه‌ی «آموزش روزنامه نگاری» بی‌بی‌سی!

◀ **کسب اعتماد با تأکید بر مسلمات:** در دو حالت قابلیت استفاده دارد:

۱- درون خبری و ۲- برون خبری. کسب اعتماد درون خبری به این معنا است که در یک عملیات فریب در خبر، پس و پیش عبارت غلط، با برخی مسلمات (حقیقی که مورد تردید مخاطب قرار ندارد یا نگیرد) همراه با ذکر جزئیات اشباع می‌شود. در مورد کسب اعتماد برون خبری نیز همین مسئله صدق می‌کند؛ با این تفاوت که در همان خبری که متولیان یک رسانه نسبت به «صحت و سلامت» آن تلاش دارند، جلب اعتماد می‌شود و محصول این بذر در موقع مقتضی و در خبرهای دروغ دیگر چیده خواهد شد.



▲ **درون خبری: ذکر دقیق نام، آدرس منزل و ... زمینه سازی برای پذیرش خبر «دستگیری، تجاوز و قتل» است.**



▲ **برون خبری: ذکر کلمه‌ی «منسوب» نمایش دقت و صحت، و تأکیدی چند باره در ذکر منبع، اصراری است بر التزام به رعایت اخلاق رسانه‌ای.**

◀ **اصل و استثناء در روایت:** درحالی که یک رسانه برای تظاهر به بی‌طرفی و جامعیت خود، دو روایت متضاد از یک واقعه را ذکر می‌کند، در عمل یک روایت را اصل گرفته و دیگری را استثناء وانمود می‌کند. از این ترفند خصوصاً در سایت ویکی‌پدیا به وفور استفاده شده است.

◀ **حالت اول:** «ابوبکر جانشین پیامبر است و البته عده‌ای از مسلمانان اعتقاد به جانشینی علی(ع) دارند»، حالت دوم: «علی(ع) جانشین پیامبر است و البته عده‌ای از مسلمانان اعتقاد به جانشینی ابوبکر دارند».



▲ **اصل در روایت:** «ترانه موسوی فردی است که پس از دستگیری، تجاوز و شکنجه، به قتل رسید»، استثناء در روایت: «هرچند رسانه‌های حکومتی و برخی دیگر از منتقدین وجود چنین شخصی را تکذیب می‌کنند».

◀ **تخریب با تمسک به هزینه‌ی فرصت:** هزینه‌ی فرصت (هزینه‌ی فرصت از دست رفته) اصطلاحی است اقتصادی که اشاره به این واقعیت دارد که با تخصیص منابع به یک فعالیت اقتصادی، فرصت پرداختن به فعالیتی دیگر از دست می‌رود.

بدین توضیح هیچ تصمیم اقتصادی، سیاسی و ... نیست که دارای سود یا زیان مطلق باشد و از این روی همیشه راه برای تخریب و انتقاد باز است چراکه

اگر در میان دو انتخاب، گزینه‌ی اول برگزیده شود، برای تخطئه‌ی آن می‌توان به معایب گزینه‌ی فعلی و مزایای گزینه‌ی بعدی تمسک جست و اگر گزینه‌ی دوم انتخاب گردد، با توسل به معایب آن و مزایای گزینه‌ی اول، راه تخریب هموار است.

◀ اعتماد ملی: «اظهارات رئیس جمهور در مورد برخی از مسائل که منجر به افزایش فشارهای بین‌المللی بر ایران شده و یا ماجرای عجیب و غریب استقبال[!] رئیس جمهور از ملوانان انگلیسی در کاخ ریاست جمهوری ایران که منجر به جریحه‌دار شدن روح ملی ایران شد همچنین مشارکت رئیس جمهور در اجلاس شورای همکاری خلیج فارس که به گونه‌ای غیر قابل قبول و اهانت آمیز نام خلیج فارس با عنوان مجعول در آن اجلاس روی تابلو حک شده بود[!] از مواردی است که رئیس جمهور بدون تکیه بر کار کارشناسی و تجربیات گذشته شخصاً تصمیم گرفته است و متأسفانه این اقدامات هزینه‌های سنگینی را برای جمهوری اسلامی ایران داشته و فرصت‌های زیادی را تخریب کرده است».

در یادداشت فوق، از یک طرف سیاست‌های ضد اسرائیلی «هزینه بر» ذکر شده و از طرف دیگر پرهیز از تنش بیشتر با دولت انگلیس در ماجرای آزادی ملوانان آن‌هم پس از تعهد کتبی این کشور در عدم تکرار موارد مشابه، «جریحه‌دار شدن روح ملی» قلمداد گشته؛ فارغ از تحریفاتی که در خصوص استفاده از عبارت «خلیج العربی» در شورای همکاری کشورهای عربی خلیج (المجلس التعاون لدول الخلیج العربیه) و نیز دروغ «استقبال» از ملوانان انگلیسی وجود دارد.

همچنین روزنامه‌ی اعتماد در رویکردی متناقض، از یک سو مناظره‌ی متفاوت دور اول (مناظره‌ی اقتصادی) ۸ کاندیدای ریاست جمهوری ۹۲ را «سرگرم کننده» نامید و از سوی دیگر دور دوم مناظره (مناظره‌ی فرهنگی) را «بی‌هیجان» و «خسته کننده» ذکر کرد و این گونه هر دو سبک مناظرات را با استانداردی دوگانه تخطئه نمود.





◀ **تمرکز بر وجه مثبت یا منفی واقعه:** به عکس مورد قبل که با تمسک به مزایای از دست رفته و معایب به دست آمده در مورد یک انتخاب قضاوت می‌شد، در این ترفند بدون قضاوت در مورد یک تصمیم یا واقعه، صرفاً برای تخریب یا تقویت یک موضع، بر وجه مثبت یا منفی آن تمرکز می‌شود. این ترفند کاربرد گسترده‌ای داشته و در نقد نظریات مختلف در حوزه‌ی علوم انسانی به وفور مورد استفاده قرار می‌گیرد. علاوه بر آن به طور ویژه در درگیری‌های نظامی کاربرد دارد به نحوی که هر طرف در هر عملیات عموماً بر روی موفقیت‌های خود و تلفات دشمن تمرکز می‌کند.



▲ ۱- وجه مثبت: کاهش نرخ تورم و افزایش رشد اقتصادی در سال ۲۰۱۳



▲ ۱- وجه منفی: کاهش رشد اقتصادی در سال ۲۰۱۲





▲ ۲- وجه مثبت: نفوذ پهباد تا تأسیسات هسته‌ای دیمونا



▲ ۲- وجه منفی: سرنگونی پهباد توسط اسرائیل



▲ ۳- وجه مثبت: دوم شدن در آسیا با استفاده از عبارت «نائب قهرمان شدن»



▲ ۳- وجه منفی: اول نشدن با تعبیر «بی‌طلا ماندن»

◀ **مقصر نمایی:** در بسیاری مواقع به یک مدیر یا دولت صرفاً با استناد به این که حادثه‌ای در زمان و یا در زیر مجموعه‌ی او رخ داده حمله می‌شود و این درحالی است که مدیر و دولت مذکور یا اساساً ارتباطی به آن رخداد نداشته و یا با وجود تلاش‌ها، به دلیل موانع قهری پیش رو توفیق نیافته است. تفاوت این مورد با دو مورد قبل («تخریب با تمسک به هزینه‌ی فرصت» و «تمرکز بر وجه مثبت یا منفی واقعه») در این است که در «مقصر نمایی» اولاً تمرکز خبری بر «عامل» یک حادثه یا

وضعیت است و ثانیاً نامطلوب بودن یک وضعیت، مفروض بوده و به کار برنده‌ی این ترفند تنها در صدد تعیین مقصر است.

◀ در ماجرای رو به خشکی نهادن دریاچه‌ی ارومیه، دولت نهم به صرف این که این واقعه در زمان تصدی او رخ می‌داد، تحت حمله‌ی برخی رسانه‌های جریان مقابل قرار داشت، حال آنکه علت حادثه، خاک ریزی بیش از اندازه‌ی دولت قبل برای برقراری اتصال میان دو طرف دریاچه بود.

◀ **نتیجه‌ی معکوس:** گاهی در تحلیل‌ها از تشریح یک وضع نامطلوب و بررسی غیر علمی رابطه‌ی همبستگی میان متغیرها، نتیجه‌ی غلطی گرفته می‌شود که دقیقاً عکس آن صادق است.

◀ به عنوان نمونه بعضاً گفته می‌شود «چون با وجود اعدام قاچاقچیان مواد مخدر، همچنان بر تعداد معتادان افزوده می‌شود، بنابراین برخوردهای قضایی بی‌فایده بوده و باید حذف شود»؛ این درحالی است که اگر برخوردهای قضایی نمی‌بود، ضریب رشد اعتیاد در کشور به مراتب بیش از میزان فعلی می‌بود.

◀ **حرکت از پله‌ی دوم:** شروع به روایت از یک واقعه از میانه‌ی ماجرا، بدون بیان ریشه و رعایت سلسله‌ی علت و معلولی آن.

◀ رسانه‌های غربی همواره اخبار «حمله‌ی جنگنده‌های اسرائیلی به نوار غزه» را در «پاسخ» به پرتاب موشک‌های حماس و جهاد اسلامی مقاومت فلسطین به شهرک‌های اسرائیلی نشین ذکر می‌کنند و این درحالی است که پرتاب موشک‌های مقاومت فلسطین، علت دیگری دارد که عموماً ناظر به ربودن و یا ترور اعضای حماس و جهاد اسلامی توسط اسرائیل است.



▲ عدم اشاره به شلیک از داخل خاک سوریه در ابتدای درگیری «خمپاره ای»

◀ **دروغ بزرگ:** همچنان که گوبلز وزیر تبلیغات هیتلر بیان کرد، دروغ بزرگتر عموماً باورپذیرتر است و ذکر جزئیات، آن را واقعی جلوه می‌دهد.

◀ قصه‌ی مرگ «ترانه موسوی» با تمام جزئیات.



▲ سناتور مک کاتر: «نام این دختر ترانه موسوی است. این دختر در نزدیکی مسجد قبا دستگیر شده است؛ جایی که او در صدد رفتن به آرایشگاه بوده است. بعد از دستگیری ترانه، او تحت فشار قرار گرفته و توسط کسانی که او را دستگیر کرده بودند، مورد تجاوز واقع شده. بعد هم در حالی که بیهوش بوده به بیمارستان منتقل شده و در آنجا فوت کرده است. بدن ترانه بین کرج و قزوین پیدا شد که برای جلوگیری از کالبد شکافی سوزانده شده است. خانواده ترانه موسوی تهدید شده‌اند و از آن‌ها خواسته شده سکوت کنند».



▲ «... فرماندهی این نیروها در برابر یکی از اعضای گارد که گفت «من هرگز مردم کشور خودم را نخواهم کشت»، به صورت او سیلی زد و او را تهدید به تشکیل دادگاه نظامی کرد...»

◀ **دروغ اساسی:** دروغی راهبردی است که با طرح آن، از ذکر پی‌درپی دیگر دروغ‌ها بی‌نیاز می‌شویم.

◀ «دروغ‌گو» نامیدن صدا و سیما به دلیل نقش رسواکننده‌ای که نسبت به دروغ‌های جریان فتنه و رسانه‌های معاند داشته، نمونه‌ی بارز آن است. همچنین تخریب روحانیت و بی‌نیازی از تخطئه‌ی تک‌تک مسئولان نظام، و نیز اصرار بی‌بی‌سی بر «بی‌طرف» جلوه دادن خود و به تبع آن هموار کردن راه پذیرش اخبار جهت دار و بعضاً دروغ رسانه‌ی حکومتی انگلیس، از مصادیق این ترفند است.

The screenshot shows the BBC Persian website interface. At the top, there are navigation tabs for News, Sport, Weather, TV, Radio, and More. The main header includes the BBC logo and the text 'آکادمی بی‌بی‌سی' and 'مدرسه روزنامه‌نگاری'. A search bar is visible on the left. The main content area is titled 'اصول اخلاقی و ارزش‌ها' (Principles of Ethics and Integrity). Below this, there is a large graphic of a globe with the BBC logo and the word 'فارسی' (Persian). Several article teasers are displayed in a grid, each with a red box highlighting a key phrase: 'اصول اخلاقی و ارزش‌ها', 'اصول اخلاقی و مرام کاری بی‌بی‌سی', 'استقلال', 'ایم‌تی‌وی', 'پاسنگو بی', 'بصاحت هیومی', and 'صحت و دقت'. The teasers include small images and brief text snippets.

▲ اصول اخلاقی مورد ادعا توسط بی‌بی‌سی!

◀ **دروغ گفته‌ها و دروغ ناگفته‌ها:** ابتدا در تفاوت دروغ و فریب باید گفت که اگرچه هر دروغی تلاشی برای فریب است، اما هر طرح فریبی الزاماً در حیطه‌ی دروغ نمی‌گنجد. چنان‌که اگر کسی به جای ذکر ارائه‌ی عدد دقیق کشته‌شدگان یک حادثه، عمداً و در غیر مواردی که دسترسی به آمار دقیق وجود ندارد، حاصل جمع افراد کشته و زخمی را یکجا ارائه دهد، هرچند رقم مذکور مصداق فریب خواهد بود اما مسلماً غلط و دروغ نیست.

دروغ گفته‌ها، ناظر بر موردی است که آنچه حقیقت و واقعیت ندارد، بیان شود. دروغ ناگفته‌ها نیز در جایی محقق می‌شود که راوی با عدم بیان

بخش‌های اساسی از یک واقعه که مؤثر در قضاوت مخاطب است، آن واقعه را وارونه جلوه دهد.

◀ مصداق بارز این تکنیک عبارت «وعده‌ی مجانی کردن آب و برق امام خمینی به مردم» است که ترکیبی از دروغ گفته‌ها و ناگفته‌ها می‌باشد و متأسفانه در تحریف واقعیت نزد افکار عمومی هم کاملاً موفق بوده. در این خصوص باید گفت «دروغ گفته‌ی این موضوع، آن است که گفته می‌شود سخنان امام در ۱۲ بهمن ۵۷ و در بدو ورود به کشور (بهشت زهرا) بیان شد و این درحالی است که تاریخ بیان آن، ۱۲ اسفند ۵۷ است. اما «دروغ ناگفته‌ی آن، جایی است که شرایط سخن و واقعه‌ی ما قبل آن بیان نشده که شرح آن چنین است:

مجانی شدن آب و برق، بدو توسط دولت بازرگان در ۸ اسفند ۵۷ تصویب و در همان روز از طریق عباس امیر انتظام، معاون نخست وزیر وقت و سخنگوی دولت موقت، رسانه‌ای می‌شود و آنگاه در واکنش به این موضوع، امام امت در مدرسه‌ی فیضیه در ۱۲ اسفند همان سال چنین می‌گوید: «ما علاوه بر این که زندگی مادی شما را می‌خواهیم مرفه بشود، زندگی معنوی شما را هم می‌خواهیم مرفه باشد. دل خوش نباشید که مسکن فقط می‌سازیم، آب و برق را مجانی می‌کنیم، اتوبوس را مجانی می‌کنیم، دل خوش به این مقدار نباشید. ما هم دنیا را آباد می‌کنیم هم آخرت را».



The image shows a newspaper clipping from 'Kishan' (کیشان). The main headline reads 'توطئه شاه علیه امام' (The Conspiracy of the Shah Against the Imam). Above this, there is a sub-headline: 'امام موسی صدر را جویا شد' (Ayatollah Musa Sadr is being embraced). To the right of the main headline is a portrait of Ayatollah Khamenei. The newspaper's masthead includes the title 'کیشان' and the issue number 'شماره ۱۵ وینال'. There are also smaller headlines: 'برای کم‌درآمدها آب و برق مجاني ميشود' (Water and electricity will be free for low-income households) and 'ماليات معاملات زمين و ساختمان لغو شد' (Land and building transaction taxes are abolished). The website 'ahestan.ir' is visible at the bottom.

▲ متن خبر: «آقای امیر انتظام، معاون و سخنگوی دولت، امروز اعلام کرد: لوابح بسیار زیادی در مورد رفع مشکلات مردم به خصوص اقشار کم درآمد از تصویب هیأت وزیران گذشته است و برای تصویب به شورای عالی انقلاب ارسال شده است. یکی از این لوابح مربوط به بخشودگی‌های آب و برق است که امیدوارم روز پنجشنبه عین تصویب نامه را پس از تصویب شورای انقلاب همراه با سایر لوابح تصویب شده اعلام کنم».

The screenshot shows the website 'وردلويس' (WordLovers) with a navigation menu including 'سیاست', 'چرتکه', 'هرستان', 'جامه', 'حقوق بشر', 'فی آوری', 'رازله', and 'ورزش'. The main article is titled 'وعده‌ی آب و برق مجانی خمینی و قدر الیسم' (Promise of free electricity and water for Khatami and Qader Alism). The article text reads: 'اگر در یک کشور دموکراتیک و آزاد شخصی درانتخابات (مثلن ریاست جمهوری) کاندید شود و در تبلیغات انتخاباتی خود وعده دهد، که در صورت به قدرت رسیدن مثلن آب و برق و دیگر خدمات شهری را مجانی و یا مالیات را حذف می‌کند، بی گمان اگر با فریادهای خشمگین و پرتاب تخم مرغ از وی استقبال نگردد، لافاقل با تمسخر و خنده‌ی حضار روبرو شده و سخنان‌اش به عنوان برنامه‌ای کمدی تا مدت‌ها تماشاگران زیادی در رسانه‌ها خواهد داشت.'

The screenshot shows the website 'بالترین' (Balatrin) with a search bar containing 'فیلتز : روشنی | خاموش'. The main content area features a video player with the title 'خمینی : آب و برق را مجانی می‌کنیم.' (Khatami: I will make electricity and water free). The video player includes a play button, a progress bar, and a volume icon. Below the video player, there is a caption: 'اب و برق را مجانی می‌کنیم، اتوبوس را مجانی می‌کنیم، دلخوش به این مقدار نباشید' (I will make electricity and water free, I will make buses free, I am happy with this amount, do not be surprised).



## فصل سوم

### راهکارهای مصونیت و مقابله

فصل آخر به راهکارهای مصونیت از حمله‌های رسانه‌ای و مقابله با ترفندهای عملیات روانی در حوزه‌ی رسانه و خبر اختصاص دارد که در ۱۵ بند و بدین شرح می‌باشد:

شناخت ترفندها و تکنیک‌های عملیات روانی، شناخت هویت منبع، توجه به سابقه‌ی یک منبع، سندیت شناسی، مطابقت سند با مستند، عدم اکتفا به تیتراژ، رجوع به منابع مقابل، توجه به پیامدهای مثبت و منفی اقدامات جایگزین در بررسی تحلیل‌ها، بررسی موردی، اصل برائت و مسئله‌ی بار اثبات، زدودن شبهات با یقینات، مطابقت پاسخ با موضوع، توجه به ملزومات خبر، تفکیک خبر به اقرار و ادعا، توجه به منفعت واقعه.



◀ **شناخت ترفندها و تکنیک‌های خبری:** مطابق آنچه در فصل دوم بیان شد: عنوان‌گذاری برای عناصر خبری، واژه‌های هم‌سنخ، انتخاب عکس، انتخاب تیتراژ، صوت و صحنه‌ی گزارش، آهنگ و ضرب آهنگ گزارش، شبه خبر، پیام خبر، هم‌نشینی، مفروض‌انگاری، سؤالات القایی، همسو‌نمایی، تعمیم، تسری، منحصر کردن مفهوم در مصداق، تخصیص و تخریب، تقدیس مفهوم و تخریب مصداق، مطابقت اصول با مثال، اختفا و گرا، نفی مدعا با رد دلیل، اثبات مدعا با تحقق دلیل بی‌ربط، رد کل با نقض جزء، دفاع بد برای تخریب، حمله‌ی بد برای تطهیر، دگرگونی دعوا، عبارات و علامات وصفی، حلقه‌ی مفقوده، ابهام

عددی، ارجاع محال، درخواست محال، واگذاری نتیجه به مخاطب، علت جعلی، سانسور و بایکوت، مفهوم مخالف، جمله‌ی مجهول، عطش و آب، استفاده از خبر سوخته، کارکرد ثانوی، توهین و تحقیر و تمسخر، بار عاطفی، متضاد نمایی، چینش تصاویر و عبارات، حصر ثنوی، تله گذاری، مصادره، بیان نیات و منویات، پاسخ با پرسش، ابهام، ابهام، مخاطب سازی، برچسب زنی، برند سازی، خود اعترافی، یک گام به عقب دو گام به جلو، فرار به جلو، استتار، تکرار، تواتر، تعدی، تمسک به عامل اول، خبر از خبر، حرکت از حاشیه‌ی تاریک، تلفیق اعتبار، بیان از زبان ثالث، چالش مثبت، خیرشویی، نقل قول، پاسخ از جانب مقابل، لفظ و لحن کلام، تحریف برای تکذیب، تکذیب وصف، ظرف آماری، نظرسنجی اینترنتی، نظرسنجی با پاسخ‌های محدود، قیاس مع الفارق، تفارق مع الشبه، وسط‌گیری، بی‌طرف نمایی، کسب اعتماد با تأکید بر مسلمات، اصل و استثنا در روایت، تخریب با تمسک به هزینه‌ی فرصت، تمرکز بر وجه مثبت یا منفی واقعه، مقصر نمایی، نتیجه‌ی معکوس، حرکت از پله‌ی دوم، دروغ بزرگ، دروغ اساسی، دروغ گفته‌ها و دروغ ناگفته‌ها.

◀ **شناخت هویت منبع خبر:** این که رسانه متعلق و یا متمایل به چه فرد، حزب، جناح و تفکری است. در این حالت مقر دفتر مرکزی و تابعیت مدیر یک رسانه اهمیت چندانی ندارد؛ چراکه مسلماً موضع حکومت یک کشور را نمی‌توان به موضع رسانه‌ی مستقر در آن و یا اتباعش تسری داد. چنانچه بر خلاف تصور رایج که روزنامه‌ی «هاآرتص» را هم‌سوی حکومت اسرائیل می‌دانند، این روزنامه به دلیل قرار داشتن در اردوگاه «چپ»، همواره انتقادات تندی را به سیاست‌های داخلی و خارجی دولت مردان رژیم صهیونیستی داشته است.

◀ **توجه به سابقه‌ی یک منبع:** عبارت است از سنجش میزان صحت، انصاف و صداقت یک رسانه در مواجهه با مسائل مختلف.



▲ **خبر دروغ: بازداشت، تجاوز و قتل – واقعیت به نقل از سعیده پور آقایی و مادرش: فرار از منزل و سپس بازگشت به خانه**



▲ **خبر دروغ: ربایش توسط مأموران امنیتی در خیابان طالقانی، شکسته در بازجویی و رها سازی در بهشت زهرا – واقعیت به نقل از مادر عاطفه امام: فرار از منزل و بازگشت به خانه**



The image shows a screenshot of a news article from BBC Persian. The header features the BBC logo and the word 'فارسی' (Persian). Below the header, there is a navigation bar with links for 'صفحه اصلی ایران', 'افغانستان', 'جهان', 'فرهنگ و هنر', 'ورزش', 'اقتصاد', 'دانش و فن', and 'صفحات ویژه'. The main title of the article is 'امنیتی شدن فضای تهران در آستانه اجلاس سران غیر متعهدها'. The article text discusses the security measures in Tehran as the summit of non-aligned leaders approaches, mentioning the removal of weapons and the presence of security forces.

**BBC**  
**فارسی**  
صفحه اصلی ایران | افغانستان | جهان | فرهنگ و هنر | ورزش | اقتصاد | دانش و فن | صفحات ویژه

## امنیتی شدن فضای تهران در آستانه اجلاس سران غیر متعهدها

به روز شده: 16:31 گرمیوچ - 26 اوت 2012 - 05 شهریور 1391

یکی از این شاهدان که نخواست نامش فاش شود گفت: "بر روی برج‌های بلند و برخی از ساختمان‌های مشرف به منطقه اجلاس، افراد لباس شخصی بر بام‌ها مستقر هستند و همچنین برخی از تک تیراندازان با لباس‌های مشکی و اسلحه سنگین بر فراز این ساختمان‌ها به حالت آماده باش هستند."

برخی از ساکنین منطقه ولنجک و اوین نیز با دریافت مبالغی به مدت یک هفته منازلشان در اختیار ماموران امنیتی قرار داده‌اند.

همچنین به گفته برخی از شاهدان برخی از مدارس این منطقه نیز تخلیه و در اختیار ماموران انتظامی قرار گرفته است.

از سوی دیگر به تعدادی از کسبه و صنف‌های مختلف گفته شده که به مراکز کارشان مراجعه نکنند. این در حالی است که رئیس پلیس تهران تأکید کرده که هیچ مشکلی برای صنوف و کسبه در طول اجلاس به وجود نخواهد آمد.

اما یکی از شاهدان گفت به برخی از کسبه گفته شده که "در طول اجلاس مغازه‌هایشان را باز نکنند و براساس دستورات و موازین اتخاذ شده رفتار کنند."

▲ خبر سراسر کذب بی‌بی‌سی در مورد شرایط برگزاری اجلاس عدم تعهد در تهران



▲ **درحالی‌که صندوق بین‌المللی پول از افزایش رشد اقتصادی ایران و کاهش تورم در سال ۲۰۱۳ خبر می‌دهد، بی‌بی‌سی به نقل از صندوق، «چشم انداز» (آینده) رشد اقتصادی ایران را منفی ذکر کرده.**

◀ **سندیت شناسی:** آنچه یک فرد علیه خود یا به نفع مخالف خویش بگوید، به دلیل قرارگیری در دسته‌ی «اقرار» مسموع است مگر آنکه سندی خلاف آن موجود باشد؛ از طرف دیگر آنچه فردی به نفع خود یا به ضرر مخالف خویش بیان کند، به دلیل قرار گرفتن در دسته‌ی «ادعا» مورد پذیرش نیست مگر این‌که سندی در اثبات آن وجود داشته باشد.

همچنین آنچه در حوزه‌ی رسانه و خبر مطرح می‌شود از دو حیث قابل بررسی است: ۱- اثبات ادعا و ۲- اثبات مدعا. هر آنچه که در رسانه‌ای بیان شود، اگرچه بی‌اعتبار باشد اثباتی بر «ادعا»ی ارائه دهنده‌ی آن است؛ اما تنها اسناد معتبر و غیر قابل خدشه است که دلیل و مدرکی بر موضوع مورد استناد (مدعا) می‌باشد.



◀ در اسناد ویکی‌لیکس از سفارت آمریکا در عشق آباد، آمده بود که سفارت آمریکا در ترکمنستان آراء موسوی و کروبی را در انتخابات ۸۸ به ترتیب ۲۶ و ۱۲ میلیون خوانده و کیهان ضمن موضع‌گیری نسبت به این مسئله، آن را تلویحاً دلیلی بر همدستی ویکی‌لیکس با دولت آمریکا نامید؛ غافل از این‌که آنچه سایت مذکور بیان کرد، سندی بود بر ادعای سفارت آمریکا، که آن نیز بر اساس اطلاعات نادرست عوامل اصلاحات تنظیم شده بود.

نمونه‌ی دیگر آنکه سایت جمهوری‌ت در یک خبر، مدعی وجود ۳۰ میلیون حامی برای موسوی شد که خبر مذکور، هم سند است و هم خیر؛ چراکه از یک سو سندی است بر این‌که این سایت چنین ادعایی را داشته (سند ادعا) اما گفته‌ی آن به هیچ وجه اثبات مطلب نیست (سند مدعا).



▶ **سند ادعای «حمایت ۳۰ میلیون نفر از موسوی» در سایت مهدی هاشمی**

◀ **مطابقت سند با مستند:** گاهی سندی بر مطلبی آورده می‌شود که ارتباطی به آن ندارد اما برای کسانی که پیگیر محتوا و ارتباط سند با مستند نیستند، کافی است. گاهی نیز تصاویر نوشته‌ای و یا فایل‌هایی صوتی به عنوان «سند» ضمیمه‌ی خبر می‌شود و این درحالی است که آن موارد اساساً قابل خواندن (متن) و فهمیدن (صوت) نیست.

◀ **عدم اکتفا به تیتر اخبار:** نباید به تیتر اکتفا کرد و از آن گذشت؛ برای درک مطلب، لازم است کل متن خوانده شود.

◀ **رجوع به منابع مقابل:** برای روشن شدن یک موضوع، لازم است اخبار یا تحلیل‌ها با مراجعه به حداقل یک منبع متضاد در گرایشات، بررسی شود. چنانچه به عنوان نمونه پس از مشاهده‌ی «بی‌بی‌سی»، مراجعه به «بیست و سی» ضرورت دارد.

◀ در سال ۲۰۰۹ خبر ازدواج ۴۵۰ نفر از اعضای حماس با دختران ۶ الی ۱۰ ساله به صورت گسترده در شبکه‌های اجتماعی و برخی رسانه‌های خارجی نشر یافت و این درحالی بود که دختر بچگان ملبس به لباس عروس که دست در دست مردان حماس داشتند، در واقع فرزندان بیوه‌زنانی بودند که در پی ازدواج مادران‌شان با اعضای حماس، لباس عروس بر تن کرده و برای دقیقه‌ای هم‌قدم پدران جدید خود شدند. اطلاع از حقیقت چنین مطلبی امکان پذیر نمی‌بود مگر با رجوع به رسانه‌های خبری مقابل؛ خصوصاً آنکه خبر دروغ آن ظاهراً به تصاویر و فیلم‌های متعددی نیز مستند شده بود.

Martha Colmenares  
Un sitio donde los hechos y sus huellas nos conmueven o cautivan

Suscribete

Inicio Grupo 11 Presos Políticos Play Música Mis enlaces Premios Sobre la autora

PARA REFLECTIR

Presentación Español

Casamiento masivo de 450 musulmanes con niñas menores de 10 años patrocina Hamas en Gaza

septiembre 14, 2008 Por: Martha Colmenares Categoría: Islam: Palestina

LA AUTORA

Busca en este blog

Publicaciones recientes

Seminarios clandestinos de China. Luces que no se apagan

▲ ترجمه: «عروسی دسته جمعی ۴۵۰ نفر از مسلمانان با دختران زیر ۱۰ سال حامی حماس در غزه».

YouTube

Popular on YouTube

Music

Sports

Gaming

Movies

TV Shows

News

Spotlight

CHANNELS FOR YOU

TheNewYorkTimes

BarackObama.com

YNLUCE

Epic Rap Battles of History

Ray William Johnson

Browse channels

Search

Upload

Mass Hamas Wedding in Gaza With Girls 6-9 Years Old! Obama sent Hamas 40...

▲ ترجمه: «عروسی دسته جمعی در غزه با دختران ۶ تا ۹ ساله».

فیلتر: روشن | خاموش

## بالاترین

لینکهای داغ | لینکهای تازه | صفحه لینک

جدیدترین جنایت حماس در غزه + ویدئو ۴۳۰۱ کلیک  
pi-news.net

گزارش همراه با عکس و ویدئو از مراسم حماس؛ ازدواج 450 دختر 6 تا 10 ساله با مردان 16 تا 36 ساله، زبان منی المانی است که می توانید با مترجم گوگل به انگلیسی یا فارسی برگردانید... باور کردن این چنین جنایتی حتی در شرایط حاضر که به اخبار بد عادت کرده ایم واقعاً دشوار است... سبعبت تا چه حد؟...:))))))

فیلتر: روشن | خاموش

## بالاترین

لینکهای داغ | لینکهای تازه | صفحه لینک

ازدواج گروهی با دختران 8 ساله در نوار غزه! (عکس + فیلم) ۴۷۹ کلیک  
wisdom-follower.blogspot.com

حماس در غزه یک ازدواج گروهی برای 450 نفر برگزار کرد. اکثر عروس ها در سن 6-10 ساله بودند.

▲ نقش کلیدی سایت بالاترین در پمپاژ شایعات و نشر اکاذیب در فضای مجازی در خور توجه است.



▲ کودکان غزه در جشن عروسی مادران خود



▲ خلاف جو سازی برخی رسانه‌های معاند، روزنامه‌ی اسرائیلی هاآرتص انعکاس درستی از واقعه داشته - ترجمه: «آزدواج مجدد یکصد زن بیوه در مراسم دسته جمعی حماس».

### ◀ توجه به پیامدهای مثبت و منفی اقدامات جایگزین در بررسی تحلیل‌ها: با

توجه به آنچه در خصوص تکنیک «تخریب با تمسک به هزینه‌ی فرصت» بیان شد، برای گرفتار نشدن در دام نظرات مخالفی که به معایب گزینه‌ی منتخب و محاسن گزینه‌های از دست رفته می‌پردازد، لازم است تا ابتدا محاسن گزینه‌ی منتخب و معایب گزینه‌های از دست رفته را مشخص نموده و سپس در برابر تحلیل‌های دیگر، به مقایسه و وزن‌کشی بگذاریم.

### ◀ به عنوان نمونه در ماجرای ملوانان انگلیسی، بررسی این وجه که

اولاً تبعات اصرار ایران بر عدم تحویل متجاوزین چه می‌بود و ثانیاً آیا نتیجه‌ی فرضی (عدم تحویل ملوانان)، در مقایسه با آنچه واقع شد (دریافت تعهد کتبی از دولت انگلیس و تحویل ملوانان آن) مطلوب می‌بود یا خیر، مؤثر در قضاوت و تحلیل نسبت به این موضوع می‌باشد.

### ◀ بررسی موردی: مطلوب است به صورت تصادفی یا گزینشی، بعضی اخبار

به صورت کامل بررسی شده تا میزان صحت و سلامت آن رسانه مورد ارزیابی قرار گیرد.

### ◀ اصل برائت و مسئله‌ی بار اثبات: واضح است که آنکه ادعایی دارد باید آن را

اثبات کند و در صورت عدم اثبات، بنا بر اصل برائت، چیزی متوجه متهم نیست. البته این به معنای آن نیست که هر چه اثبات نشود، الزاماً دروغ است بلکه ادعان عقل و اقتضای نظام حقوقی چنین بوده و همین هم معیار ما است. لازم به ذکر است گاهی پیش می‌آید که ترک فعلی را به فردی نسبت می‌دهند و با این ترفند خود را از اقامه‌ی دلیل رهاکننده و اصطلاحاً توپ را در زمین طرف مقابل می‌اندازد؛ چراکه ادعای ترک فعل، قابل رد نیست مگر با اثبات وقوع فعل در همان ظرف زمانی و مکانی توسط مدعی علیه (متهم به ترک فعل) و این یعنی نقض اصل برائت. از این روی در این حالت نیز مطابق منطق و نظم حقوقی، مدعی می‌بایست با نشان دادن ظرف (محمل زمانی و مکانی)، نبود

مظروف (ترک فعل) را اثبات نماید. نکته‌ی ضروری دیگر در این بخش آنکه، چنین نیست که هر کس ادعای «عدم» و «فقدان» دارد، بی‌نیاز از اثبات ادعای خویش باشد؛ چراکه در بسیاری از موارد ادعای «عدم» یک چیز، ملازمه با «وجود» چیزی دیگر دارد و در این صورت، مدعی نیازمند اثبات ادعای خویش است.

◀ موسوی در گفتگوی خود با کروب‌بی در برنامه‌ی مناظره در ۱۸ خرداد ۸۸، خطاب به احمدی نژاد: «با بودجه کشور تمام پلاکاردهای شما که همه جا را گرفته، ممکن است از این منابع تأمین شده باشد. بیایید ثابت کنید چه کسانی از این مسئله سود بردند؟».

همچنین به عنوان مثال هرچند ظاهر آن است که در مواجهه‌ی دو نفر که یکی ادعای سالم بودن انتخابات را دارد و دیگری ادعای عدم سلامت را، این فرد مدعی سلامت انتخابات است که باید ادعایش را اثبات نماید، اما واقعیت آن است که آنکه می‌گوید «انتخابات سالم نبوده»، عبارت اُخرای ادعایش «وقوع تقلب» است و هم او نیاز به اثبات ادعایش دارد و از آنجایی که اصل بر برائت است، افترای تقلب به ناظران، بدون اقامه‌ی دلیل و بین، محکوم و مردود است.

◀ **زدودن شبهات با یقینیات:** در مقام مواجهه با شبهات، رجوع به آنچه در حیطه‌ی یقین قرار دارد کارگشا است؛ حال چه یقین سابق و شک لاحق باشد (استصحاب) و چه همزمانی در تقابل شک و یقین؛ به عبارت دیگر چه شک بعد از یقین حاصل شود و چه همزمان با آن.

◀ **مطابقت پاسخ با موضوع:** در مواردی یک متهم طلبکارانه جوابیه یا تکذیبیه‌ای می‌دهد که ارتباطی به اتهام ذکر شده ندارد ولی از آنجایی که صرف «پاسخ» برای افرادی که مباحث را دقیق دنبال نمی‌کنند قانع کننده است، این ترفند مؤثر می‌افتد. از این روی لازم است همواره میان پاسخ داده شده (جوابیه یا تکذیبیه) و اصل موضوع، بررسی و تطبیق صورت گیرد.

◀ **توجه به ملزومات خبر:** در بسیاری موارد دقت در ملزومات یک خبر، صحت آن را رد می‌کند. یعنی در مواردی اساساً نیاز به مراجعه به دیگر منابع نیست بلکه در همان خبر یا دیگر اخبار همان منبع، صحت و سقم یک ادعا قابل تشخیص است.

◀ با دقت در تشریح بسیار جزئی‌ای که رسانه‌های معاند از نحوه‌ی «دستگیری، شکنجه، تجاوز، مرگ و دفن» فرد موسوم به «ترانه موسوی» داشتند به راحتی می‌شد به دروغ بودن این داستان سرایی‌ها پی‌برد؛ چراکه سؤال اساسی این است که چگونه این رسانه‌ها و منابع ناشناس‌شان از تمام مسئله با این میزان از جزئیات با خبرند؟! در این میان و تنها به عنوان یک نمونه، «جهان زن» در مطلبی آورده است: «ترانه در روز دستگیری ظاهرش به هیچ عنوان حتی به تجمع کنندگان هم شبیه نبود. موهایی بافته شده‌ی بافت آفریقائی داشته و بر خلاف کسانی که در تجمع‌ها از کفش‌های ورزشی استفاده می‌کنند کفش‌هایی پاشنه دار و ظاهری داشت که برای تعقیب و گریزهای معمول تظاهرات مناسب نبوده است ... موضوع تجاوز به ترانه موسوی از سوی نیروهای لباس شخصی و بسیجی‌ها از این رو مطرح است که شاید بتوان پذیرفت پارگی رحم به علت تصادف و یا ضربه اتفاق بیفتد اما پارگی مقعد هیچ دلیلی جز تجاوز نمی‌تواند داشته باشد».



جهان زن

بکتری نوشته‌ها یا RSS | آراس‌ایس دینگ‌ها

صفحه فیس بوک جهان زن

جهان زن  
بسیارند

جهان زن  
http://jehanezen.wordpress.com

یادآوری یک جنایت: تجاوز به نرانه موسوی سمبل همه آنهایی که مورد تجاوز جنسی واقع شدند

نوشته شده در آوریل 13, 2010 به وسیلهٔ jehanezen

یادآوری یک جنایت: تجاوز به نرانه موسوی سمبل همه آنهایی که مورد تجاوز جنسی واقع شدند

جهان زن - تجاوز جنسی در زندان‌های جمهوری اسلامی دیگر امر ناشناخته‌ای نیست اما یکی از دردناکترین نمونه‌های این جنایت ضد بشری ماجرای نرانه موسوی است. دختری که نه تنها به او به صورت گروهی تجاوز کردند و رهبری این تجاوز را حسین طالب به عهده

ادوار نیوز

ادوار نیوز

شنبه 26 تیر 1388  
آخرین بروز رسانی: 19:30 و 26 تیر

هاشمی رفسنجانی در اجتماع میلیونی مردم معترضین تهران

گروه زیادی از مردم نسبت به نتایج انتخابات تردید دارند

شبیگ گاز اشک آور و ضرب و شتم معترضین در نماز جمعه

حضور عبدالله موری پس از 11 سال در ستان جمعه تهران در جنگ و اعانت فرمان نظامی با به روی جنگه نیروهای امنیتی به تهرانی گروسی/ هاشمی نظامی با صحنه تخریب تهران گروسی/ آ که حسین انصاری

1 وزارت رفاه و امور اجتماعی در ستان جمعه سلطونی تهران مردم

4 هاشمی رفسنجانی در ستان جمعه سلطونی تهران مردم

سمت به نتایج انتخابات ریاست جمهوری تردید دارند

دارنده نرانه آنسان سیاسی و آره کسب

4 شاهر برگ بو روپنه از ستان جمعه تهران

4 یاز دوازده ماده ای حضور سازمان دانش آموزان (فوز)

مکملی (مخبر)

4 استوار امن نهضت آره ای به باز دانست ها و رفتارهای غیر قانونی حکومت نسبت به معترضین

4 در دیوار یا خانواده معزول انور ای / گروسی / پاسخ استر این گفته است؟

انقلابی شرف دارد به گرفتار

جنسی استر این گفته است؟ - افغان باور

کند حتی اگر در دادگاه اتهام تا ضعیف

▲ آیا کتک خوردن عبد الله نوری و کروبی در نماز جمعه، نافی «میلیونی بودن معترضین» نیست؟

◀ تفکیک خبر به اقرار و ادعا: گاهی تمام یک خبر، ادعایی است علیه موضوع هدف، و گاهی ترکیبی است از اقرار نهان و ادعای عیان؛ در این حالت مطابق آنچه ذکر شد، اقرار مسموع است اما ادعا نیازمند اثبات می‌باشد.

◀ کیهان به نقل از دویچه وله: «گمرک آلمان از صادرات ۲.۵ کیلو سرم ویژه اعتراف‌گیری (تیوپنتال) به ایران جلوگیری کرد. این سرم در بازجویی و اعتراف مورد استفاده قرار می‌گیرد»، پاسخ کیهان: «افتضاحی که در شیرین کاری کم سابقه رسانه‌ی دولتی آلمان مشاهده می‌شود، اعتراف مسلم به «تولید سرم ویژه اعتراف‌گیری و شکنجه قربانیان در آلمان» و «صادرات همراه با مجوز آن به برخی کشورهای خارجی» است».

◀ **توجه به منفعت واقعه:** این که چه کسی از یک اقدام سود می‌برد، ذهن را از جریان سازی‌های خبری مصون می‌دارد.

◀ ترور رفیق حریری، سبب تضعیف جریان مقاومت در لبنان و تقویت و پیروزی جریان المستقبل شد که تا قبل از آن رو به افول بود. همچنین در ایران نهادهای امنیتی انگیزه و منفعتی از کشتن ندا آقا سلطان نمی‌توانستند داشته باشند و کشته شدن وی در حاشیه‌ی شلوغی‌های ۳۰ خرداد تهران، تنها خوراک حمله‌ی گسترده علیه کشور و مظلوم‌نمایی و قهرمان سازی برای ضد انقلاب را فراهم کرد.



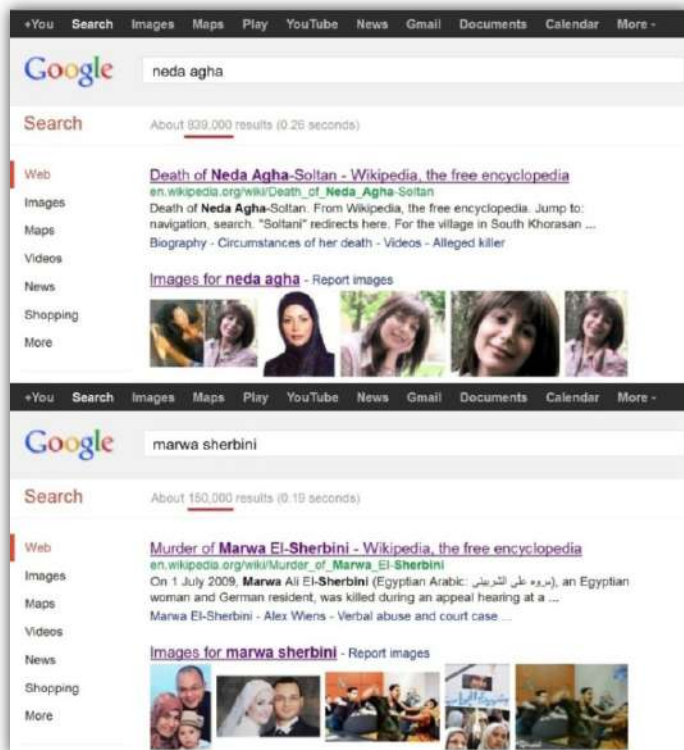
▲ اخبار مربوط به قتل ندا، با نشانه گرفتن انگشت اتهام به سمت نیروهای امنیتی در صدر اخبار تلویزیون بی‌بی‌سی و روزنامه‌ی روبرت مرداک



▲ گریه‌ی مریم رجوی در سوگ کشته شدن ندا - دیدار دوست پسر آقا سلطان با رئیس‌جمهور اسرائیل و دریافت تندیس افتخار

BBC  
فارسی نتایج جستجو بازگشت به صفحه اصلی  
به ترتیب تاریخ ● بر حسب میزان ربط ○  
نتایج  
جستجو برای ندا آقا سلطان، تعداد 159 نتیجه داشت

▲ اولین خبر سایت بی‌بی‌سی فارسی مربوط به ۳۰ خرداد ۸۸ (روز حادثه) و آخرین آن تا لحظه‌ی جستجو، مربوط به ۱۹ شهریور ۹۱ و در بازه‌ی زمانی ۲۷ ماهه است. با تقسیم روزهای سپری شده بر تعداد مطالب منتشره، در می‌یابیم که تنها در «سایت» بی‌بی‌سی «فارسی»، به طور میانگین هر ۵ روز یک مطلب در این خصوص درج شده است.



▲ ۸۳۹ هزار مطلب در مورد ندا آقا سلطان به زبان لاتین تنها در رسانه‌های فضای مجازی در شرایطی که تعداد مطالب موجود در مورد شهیدهای حجاب، مروه الشربینی، کمتر از یک پنجم آن است.



▲ تهییج مخاطبین و تخریب وجهی نظام در داخل و خارج کشور، از جمله دست‌آوردهای توطئه‌ی قتل آقا سلطان بود.



## اسناد و ارجاعات

۱. ابنا - ۱۵ مهر ۹۱ - «هاشمی رفسنجانی: اولویت‌های امام زمان (عج) عدالت، امنیت و علم است»
۲. ادوار نیوز - ۲۶ تیر ۸۸ - «هاشمی رفسنجانی در اجتماع میلیونی مردم معترض»
۳. آرمان - ۵ مهر ۹۰ - «آنگاه که پشت پرده اصولگرایی هویدا می‌شود»
۴. آرمان - ۱ شهریور ۹۱ - «آیت الله هاشمی کاندیدای ریاست جمهوری می‌شود؟»
۵. آرمان - ۵ شهریور ۹۱ - «گفت و گو با آیت الله هاشمی: نباید در جامعه سوء ظن باشد»
۶. آرمان - ۱۳ شهریور ۹۱ - «اعتراف ارگان جبهه پایداری به توانایی‌های آیت الله هاشمی»
۷. آرمان - ۳۰ شهریور ۹۱ - «آیت الله هاشمی خطاب به صهیونیست‌ها: انتحار نظامی نکنید، صبر ایران لبریز خواهد شد»
۸. آرمان - ۲ مهر ۹۱ - «فائزه هاشمی بازداشت شد»

۹. آرمان - ۳ مهر ۹۱ - «مهدی هاشمی آمد اما بازداشت نشد»
۱۰. آرمان - ۴ مهر ۹۱ - «فرقی بین بچه‌های من با بچه‌های مردم نیست»
۱۱. آرمان - ۸ مهر ۹۱ - «منحرفان بی‌ریشه رسوا می‌شوند»
۱۲. آرمان - مهر ۹۱ - «برادر وزیر ارشاد: حضور هاشمی در انتخابات منشأ خیر است»
۱۳. آرمان - ۲۱ اسفند ۹۱ - «دفاعیات س.م: من هم شاکی هستم!»
۱۴. اعتماد - ۲۴ بهمن ۸۶ - «پاسخ به یک جسارت؛ کروب‌بی: فحاشی و اهانت به سید حسن خمینی را تحمل نمی‌کنیم»
۱۵. اعتماد - ۲۵ بهمن ۸۶ - «هشدار مجمع روحانیون درباره رد صلاحیت‌ها و اهانت‌های اخیر»
۱۶. اعتماد - ۲۷ بهمن ۸۶ - «هاشمی رفسنجانی در خطبه‌های نماز جمعه مطرح کرد: ظهور جریان مشکوک تخریب»
۱۷. اعتماد - ۲۸ بهمن ۸۶ - «آیت الله توسلی رئیس دفتر امام درگذشت؛ فوت در حال سخنرانی اعتراض آمیز»
۱۸. اعتماد - ۲ خرداد ۸۸ - «کدام تصمیم دولت کارشناسانه بوده است؟»
۱۹. اعتماد - ۳ مرداد ۹۱ - «سوریه غرب را تهدید کرد»
۲۰. اعتماد - ۱۱ خرداد ۹۲ - «در حسرت مناظره، صدا و سیما مهم‌ترین اتفاق سیاسی را به یک برنامه سرگرم کننده تبدیل کرد»
۲۱. اعتماد - ۱۶ خرداد ۹۲ - «مناظره بی‌هیجان، مناظره دوم با گفت و

- گوهای دوطرفه و دیدگاه‌های کلی درباره فرهنگ عصرانه  
خسته‌کننده‌یی را به نمایش گذاشت»
۲۲. اعتماد ملی - ۳۰ اردیبهشت ۸۷ - «هاشمی رفسنجانی: اقتصاد  
کشور با گداپروری درست نمی‌شود»
۲۳. اعتماد ملی - ۲۷ آبان ۸۷ - «انتقاد هاشمی از گدا پروری»
۲۴. اعتماد ملی - ۲۹ آبان ۸۷ - «شبهه در رأی محصولی؛ مجلس و  
دولت معطل نیم نمره»
۲۵. اعتماد ملی - ۷ اردیبهشت ۸۸ - «تشکیل کمیته مشترک کروی -  
موسوی»
۲۶. اعتماد ملی - ۱۴ اردیبهشت ۸۸ - «نامه مشترک کروی و موسوی  
به جنتی»
۲۷. اعتماد ملی - ۲۰ اردیبهشت ۸۸ - «هشدار کروی درباره ورود بسیج  
به انتخابات»
۲۸. اعتماد ملی - ۶ خرداد ۸۸ - «هر ایرانی ماهانه ۷۰ هزار تومان»
۲۹. اعتماد ملی - ۹ خرداد ۸۸ - «هشدار کروی درباره توزیع پول در  
انتخابات»
۳۰. اعتماد ملی - ۲۱ خرداد ۸۸ - «فردا شب همه بیداریم»
۳۱. اعتماد ملی - ۲۴ خرداد ۸۸ - «وزارت کشور کروی را پنجم اعلام  
کرد»
۳۲. اعتماد ملی - ۲۸ خرداد ۸۸ - «حماسه خس و خاشاک»
۳۳. اعتماد ملی - ۲۰ اردیبهشت ۸۸ - سفیر سابق ایران در لبنان:  
«جای خالی کارشناسی در سیاست خارجی دولت نهم»



۳۴. اعتماد ملی - ۱۳ خرداد ۸۸ - «کریاسچی احمدی نژاد را به مناظره دعوت کرد»
۳۵. اعتماد ملی - ۲۸ خرداد ۸۸ - «حماسه‌ی خس و خاشاک»
۳۶. آفتاب یزد - ۲۴ بهمن ۸۶ - «کروبی در واکنش به اهانت برخی سایت‌ها به نوه امام(ره): گردانندگان پشت صحنه را پشیمان می‌کنیم»
۳۷. آفتاب یزد - ۲۵ بهمن ۸۶ - «مجمع روحانیون مبارز خواستار شد؛ جلوگیری از تداوم هتاک‌ی توسط حامیان دروغین ارزش‌ها»
۳۸. آفتاب یزد - ۲۷ بهمن ۸۶ - «نامه آیت الله شیخ حسن صانعی به سید حسن خمینی: هر که زنده باشد و مؤثر به او توهین می‌کنند» و «اشک رفسنجانی به خاطر توهین به نوه امام(ره)»
۳۹. آفتاب یزد - ۲۸ بهمن ۸۶ - «آخرین کلمات مرحوم آیت الله توسلی: امام(ره) اهانت مقدس نمایان متحجر به خانواده و یاران خود را پیش‌بینی کرده بودند»
۴۰. آفتاب یزد - ۱۸ مهر ۹۱ - «نظر هاشمی در مورد توقف طرح هدفمندی»، «دستور احمدی نژاد در مورد نمایندگان»
۴۱. انتخاب - ۲۳ مرداد ۹۱ - «ناطق چه گفت که لباس شخصی‌ها برآشفتنند؟»
۴۲. انتخاب - ۲۲ آبان ۹۱ - «سخنرانی منتشر نشده هاشمی در ۶۸: چرا به شهید مطهری می‌گفتند ضد عدالت؟»
۴۳. انتخاب - ۱۹ آذر ۹۱ - مصطفی حق بین: «چند نکته در مورد فایل صوتی منتسب به مهدی هاشمی! / از زیر پا نهادن اخلاق تا تلاش مشکوک برای تحدید فعالیت آیت الله هاشمی»

۴۴. انتخاب - ۲۳ فروردین ۹۲ - نظرسنجی: «۶۱ درصد خواستار کاندیداتوری سید محمد خاتمی هستند»
۴۵. باشگاه خبرنگاران جوان - ۱۸ مهر ۹۱ - «گزارش صندوق بین‌المللی پول از رشد اقتصادی و کاهش نرخ تورم ایران در سال ۲۰۱۳»
۴۶. بالاترین - «جدیدترین جنایت حماس در غزه + ویدئو»
۴۷. بالاترین - «زدواج گروهی با دختران ۸ ساله در نوار غزه! (عکس + فیلم)»
۴۸. بالاترین - «خمینی: آب و برق را مجانی می‌کنیم»
۴۹. بی‌بی‌سی فارسی - ۱۷ دی ۸۴ - «اعدام جوان ایرانی متهم به قتل»
۵۰. بی‌بی‌سی فارسی - ۲۸ مهر ۸۵ - «نمایشگاه نقاشی جوان محکوم به اعدام در تهران»
۵۱. بی‌بی‌سی فارسی - ۶ آبان ۸۵ - «آثار نقاشی دلارا دارابی، زندانی محکوم به اعدام»
۵۲. بی‌بی‌سی فارسی - ۲۳ مرداد ۸۸ - «شکجه جنسی؛ واقعیت پنهان یا ادعای بی‌پشتوانه؟»
۵۳. بی‌بی‌سی فارسی - ۲۷ مرداد ۸۸ - «حمایت موسوی از موضع کروی در مورد تجاوز و تعدی در زندان‌ها»
۵۴. بی‌بی‌سی فارسی - ۲۹ مرداد ۸۸ - «کروبی: به اعتراض منسوبان ترانه موسوی پاسخ داد»
۵۵. بی‌بی‌سی فارسی - ۹ شهریور ۸۸ - «گزارش دیگری از تجاوز و قتل و بازداشت»

۵۶. بی‌بی‌سی فارسی - ۱۶ شهریور ۸۸ - «عاطفه امام، دختر عضو زندانی مجاهدین انقلاب اسلامی آزاد شد»
۵۷. بی‌بی‌سی فارسی - نتایج جستجوی واژه‌ی «دلارا دارابی» - ۲۲ دی ۸۴ تا ۱۰ اردیبهشت ۸۹
۵۸. بی‌بی‌سی فارسی - ۱۵ خرداد ۸۹ - نتایج جستجو برای «کماندوهای + عازم + غزه + پیاده + شدند»
۵۹. بی‌بی‌سی فارسی - ۱۷ خرداد ۸۹ - «بازنشستگی قدیمی‌ترین خبرنگار کاخ سفید پس از اظهارات ضد اسرائیلی»
۶۰. بی‌بی‌سی فارسی - ۲۶ شهریور ۹۰ - «فیلم مستند بی‌بی‌سی: خط و نشان رهبر»
۶۱. بی‌بی‌سی فارسی - ۵ شهریور ۹۱ - «امنیتی شدن فضای تهران در آستانه اجلاس سران غیر متعهدها»
۶۲. بی‌بی‌سی فارسی - ۷ شهریور ۹۱ - «جیگر، یکی از شخصیت‌های سریال کلاه قرمزی ممنوع‌التصویر شد»
۶۳. بی‌بی‌سی فارسی - ۱۲ مهر ۹۱ - «واکنش تند نمایندگان مجلس به کنفرانس خبری احمدی نژاد»
۶۴. بی‌بی‌سی فارسی - ۱۴ مهر ۹۱ - «نیویورک تایمز: ایران از حق خود کوتاه می‌آید»
۶۵. بی‌بی‌سی فارسی - ۱۶ مهر ۹۱ - اکبر گنجی: «تظاهرات چهارشنبه تهران: خود جوش یا سازماندهی شده»
۶۶. بی‌بی‌سی فارسی - ۱۷ مهر ۹۱ - «واکنش وزیر دفاع ایران به سرنگونی هواپیمای بدون سرنشین در اسرائیل»

۶۷. بی‌بی‌سی فارسی - ۱۷ مهر ۹۱ - «هوگو چاوز در انتخابات ونزوئلا برنده شد»

۶۸. بی‌بی‌سی فارسی - ۱۷ مهر ۹۱ - «هوگو چاوز برنده انتخابات اعلام شد»

۶۹. بی‌بی‌سی فارسی - ۱۷ مهر ۹۱ - «پیکارجویان در غزه هدف گرفته شدند»

۷۰. بی‌بی‌سی فارسی - ۱۷ مهر ۹۱ - «انتشار نامه محرمانه منسوب به احمدی نژاد در خبرگزاری فارس»

۷۱. بی‌بی‌سی فارسی - ۱۸ مهر ۹۱ - «صندوق بین‌المللی پول: چشم انداز رشد اقتصادی ایران منفی است»

۷۲. بی‌بی‌سی فارسی - صفحات ویژه، ناظران می‌گویند - ۲۱ مهر ۹۱

۷۳. بی‌بی‌سی فارسی - ایران - ۲۲ مهر ۹۱

۷۴. بی‌بی‌سی فارسی - ۳۰ مهر ۹۱ - «توافق اصولی ایران و آمریکا برای مذاکره مستقیم تکذیب شد»

۷۵. بی‌بی‌سی فارسی - ۱۶ دی ۹۱ - «خاتمی خبر نامه نگاری به رهبر ایران با وساطت رفسنجانی را تکذیب کرد»

۷۶. بی‌بی‌سی فارسی - ۱۵ دی ۹۱ - «امام زاده‌ها در ایران: منبع درآمد یا موجب وهن دین؟»

۷۷. بی‌بی‌سی فارسی - ۲۲ بهمن ۹۱ - «حمله به رئیس مجلس در قم»

۷۸. بی‌بی‌سی فارسی - ۲۲ بهمن ۹۱ - حسین باستانی: «آیا ۶۳ درصد ایرانیان مدافع ادامه برنامه هسته‌ای ایران هستند؟»

۷۹. بی‌بی‌سی فارسی - ۲۴ فروردین ۹۲ - مارتین ونارد: «سرباز آمریکایی جنگ عراق به زندگی خود پایان می‌دهد»

۸۰. بی‌بی‌سی فارسی - ۲۶ فروردین ۹۲ - «ملاقات میرحسین موسوی و زهرا رهنورد با خواهر و برادر موسوی»

۸۱. بی‌بی‌سی فارسی - ۱۰ اردیبهشت ۹۲ - «دفتر رئیس جمهوری ایران آگاهی او از تقلب انتخاباتی را تکذیب کرد»

۸۲. بی‌بی‌سی فارسی - ۱۲ خرداد ۹۲ - سعید فرزین: «رأی به مثابه اعتراض»

۸۳. بی‌بی‌سی فارسی - آکادمی بی‌بی‌سی، مدرسه روزنامه نگاری

۸۴. بی‌بی‌سی فارسی - جستجوی واژه‌های «اعتراف تاجزاده» + «اعتراف تاج زاده» + «اعتراف مصطفی تاجزاده» + «اعتراف مصطفی تاجزاده»

۸۵. بی‌بی‌سی فارسی - نتایج جستجوی واژه‌ی «ندا آقا سلطان»

۸۶. بی‌بی‌سی فارسی (تلویزیون) - برنامه‌ی نوبت شما

۸۷. بی‌بی‌سی فارسی (تلویزیون) - فیلم خط و نشان رهبر

۸۸. بی‌بی‌سی فارسی (تلویزیون) - برنامه‌ی دیدبان - ۲۵ آبان ۹۱ - صادق صبا و فرناز قاضی زاده

۸۹. پرس تی‌وی - ۱۶ مهر ۹۱ - «ترکیه به داخل خاک سوریه خمپاره شلیک کرد»

۹۰. پرس تی‌وی - ۲۲ مهر ۹۱ - «در حمله خمپاره‌ای تروریست‌ها به دمشق دست کم ۳۰ تن از جمله زنان و کودکان کشته و زخمی شدند»

۹۱. تابناک - ۱۱ مرداد ۸۸ - «مطهری: آقای جنتی، آیا قاتل عمار علی(ع) است؟»
۹۲. تابناک - ۲۲ بهمن ۸۹ - «حواشی جلسه سخنرانی لاریجانی در قم»
۹۳. تابناک - ۱۹ شهریور ۹۰ - «ایران از چین گردشگر وارد می‌کند»
۹۴. تابناک - ۴ مرداد ۹۱ - «دنیا به خاطر مرغ ما را مسخره می‌کند! + فیلم»
۹۵. تهران امروز - ۱۵ شهریور ۹۱ - «نصف پول ۱۰۰ ساله نفت در اختیار احمدی نژاد»
۹۶. جام جم - ۲۹ آبان ۸۷ - «پرسش و پاسخ ۶ ساعته‌ی ضرغامی با دانشجویان»
۹۷. جام جم - ۲۶ مهر ۸۹ - «اخلال در سخنرانی لاریجانی در قم به اضافه توضیحات مجلس»
۹۸. جام نیوز - ۱۹ مهر ۹۱ - «نیکی کریمی هم به گلشیفته فراهانی پیوست»
۹۹. جمهوریت - ۲۱ خرداد ۸۸ - «حمایت ۳۰ میلیونی از میرحسین»
۱۰۰. جنبش راه سبز - ۶ دی ۸۸ - «سرپیچی مأموران ویژه از شلیک مستقیم به مردم»
۱۰۱. جنبش راه سبز - ۱۹ مهر ۹۱ - «صندوق بین‌المللی پول اعلام کرد؛ رشد اقتصادی ایران منفی ۹ دهم درصد است»
۱۰۲. جنبش راه سبز - ۱۷ دی ۹۱ - «تهدید یک عضو شورای شهر همدان به لغو عضویت به دلیل سخنانش در جلسه با هاشمی»

۱۰۳. جهان زن - ۲۴ فروردین ۸۹ - «یادآوری یک جنایت: تجاوز به ترانه

موسوی سمبل همه آن‌هایی که مورد تجاوز جنسی واقع شدند»

۱۰۴. جهان نیوز - ۲۲ اسفند ۹۱ - «فاطمه هاشمی: اولین گروهی که با

پدرم سر خصومت گذاشت، مجاهدین خلق بودند؛ به دلیل این که در

آن‌ها انحراف ایجاد شده بود و پدرم به آن‌ها کمک نمی‌کردند»

۱۰۵. حیات نو - ۱۱ آبان ۸۸ - «آیت الله صانعی: توجه به اکثریت هدف

انقلاب بود»

۱۰۶. خبر آنلاین - ۳۰ فروردین ۹۱ - «تیم ملی کشتی فرنگی بی

طلا ماند»

۱۰۷. خبرنگار گویا - ۱۲ مهر ۹۱ - «انقلاب اسلامی: جو شدید امنیتی در

تهران پس از درگیری‌ها»

۱۰۸. خودنویس - ۲۱ فروردین ۹۱ - البرز کاشانی: «وعده‌ی آب و برق

مجانی خمینی و فدرالیسم»

۱۰۹. رادیو فردا - ۱۸ مهر ۹۱ - «دفتر احمدی نژاد «وعده» حل دو

هفته‌ای مسائل اقتصادی را تکذیب کرد»

۱۱۰. رجا نیوز - ۱۱ مرداد ۹۱ - «دروغگویی به سبک العربیه + عکس»

۱۱۱. رجا نیوز - ۳۰ فروردین ۹۲ - «کشتی ایران نایب قهرمان آسیا شد»

۱۱۲. رسالت - ۳ مرداد ۹۱ - «۳۰۰ کشته و زخمی در انفجارهای خونین

عراق»

۱۱۳. روز آنلاین - «راه حل بحران فعلی کجاست؟»

۱۱۴. روز آنلاین - ۳۰ اردیبهشت ۹۱ - جواد ملک زاده: «پخش پول نفت

در فیش حقوقی کارمندان»

۱۱۵. شبکه‌ی اول سیما - برنامه‌ی مناظره - ۱۸ خرداد ۸۸
۱۱۶. شبکه‌ی اول سیما - خبر سراسری - حسن شمشادی
۱۱۷. شبکه‌ی ایران - ۲۲ اسفند ۹۱ - محمد حسین حیدری: «نبرد ترمینولوژیک / مخالفان احمدی نژاد چگونه در دام هاشمی افتادند؟ + مستندات»
۱۱۸. شرق - ۵ شهریور ۹۰ - «تأیید اختلاس در تهران»
۱۱۹. شرق - ۵ تیر ۹۱ - «مانورهای بزرگ سپاه در تهران»
۱۲۰. شفاف نیوز - ۳۰ تیر ۹۰ - «احمدی نژاد: جریانات اقتصادی بزرگی پشت پرده مواد مخدر است»
۱۲۱. شفاف نیوز - «علت ناکامی کاسبین فتنه در انتخابات را چه می‌دانید؟»
۱۲۲. صدای آمریکا - ۲۳ بهمن ۹۱ - «حمله هواداران کفن پوش احمدی نژاد به علی لاریجانی»
۱۲۳. عصر ایران - ۱۹ مهر ۹۱ - «گزارش صندوق بین‌المللی پول: رشد اقتصادی ایران منفی ۹ دهم درصد/ سال بعد به بالای صفر می‌رسد»
۱۲۴. فارس - ۲۷ خرداد ۹۱ - «شورای عالی نظامی رسماً دستور انحلال پارلمان را صادر کرد»
۱۲۵. فارس - ۹ مرداد ۹۱ - «امکان تقلب در نظام انتخاباتی ایران وجود ندارد»
۱۲۶. کلمه - ۱۷ خرداد ۸۸ - «وقتی همه خوابیم!»



۱۲۷. کلمه - ۱۶ بهمن ۹۰ - «تقاضای همسر شهید همت، همسر شهید باکری و محمد نوری زاد از مهدی خزعلی برای پایان دادن به اعتصاب غذا»

۱۲۸. کلمه - ۶ دی ۹۱ - «آقای رسایی! امروز شما شهدای مظلوم ۸۸ را دوباره کشتید + نکات تکمیلی»

۱۲۹. کیهان - ۸ اسفند ۵۷ - «سخنگوی دولت: برای کم درآمدها آب و برق مجانی می‌شود»

۱۳۰. کیهان - ۲۲ آذر ۸۹ - «این هم سند تازه از وابستگی موسوی به سازمان سیا»

۱۳۱. کیهان - ۵ شهریور ۹۰ - «فریاد مرگ بر اسرائیل از نیل تا فرات»

۱۳۲. کیهان - ۱۹ فروردین ۹۱ - «دویچه وله به جدول زد افشای تولید سرم شکنجه در آلمان»

۱۳۳. کیهان - ۶ تیر ۹۱ - «اسرائیل: این بهار عربی نیست بهار اسلامی است»

۱۳۴. کیهان - ۲۳ شهریور ۹۱ - «قیمت نفت از مرز ۱۱۶ دلار گذشت»

۱۳۵. کیهان - ۶ اسفند ۹۱ - «نشست صمیمی سران در خانه ملت، حرف اول مقابله با گرانی»

۱۳۶. کیهان - ۱۸ فروردین ۹۲ - «تحلیل انتخاباتی آقای مرگ موش»

۱۳۷. گوگل - نتایج جستجوی تصاویر واژه «Islam»

۱۳۸. گوگل - نتایج جستجوی واژه «neda agha»

۱۳۹. گوگل - نتایج جستجوی واژه «marwa sherbini»

۱۴۰. مشرق نیوز - ۱۷ مهر ۹۱ - «نفوذ پهپاد جاسوسی تا دیمونا و سناریوهای صهیونیست‌ها»

۱۴۱. مشرق نیوز - ۲۸ آذر ۹۱ - «بخشی از انگلیس به نام ملکه شد»

۱۴۲. مشرق نیوز - ۱۳ دی ۹۱ - «پرتیراژ ترین و پیشرفته ترین پهپاد دست پرتاب آمریکا شکار شد»

۱۴۳. نوروز - ۱۰ مهر ۹۱ - «نامه خانواده تاجزاده به فرمانده سپاه: تاجزاده را به بند عمومی منتقل کنید»

۱۴۴. نوسازی - ۲۳ بهمن ۸۶ - «راز لپ‌های گل انداخته‌ی سید حسن خمینی»

۱۴۵. ویکی‌پدیا - ترانه موسوی

146. **abc news** – 9 September 2008 – Lee espieglie – "Obama says McCain is Offering Fake Change: You Can Put Lipstick on a Pig But Its still a Pig"
147. **cbs new** – 26 October 2012 – Lucy Madison – "Sununu suggests Colin Powells Obama endorsment racially driven"
148. **HAARETS** – 24 August 2009 – "One hundred Gaza widows remarry in mass Hamas ceremony"
149. **martha colmenares** – 24 August 2009 – "Casamiento masivo de 450 musulmanes con niñas menores de 10 años patrocina Hamas en Gaza"
150. **NEW YORK POST** – 25 September 2012 – "PEACE OF SHIT"
151. **THE TIMES** – 23 June 2009 – "I am Neda The tragic face of iran"
152. **You Tube** – "McCotter on irans Khamenei: your referendum has been Held and You Have Failed Your Test"
153. **You Tub** – "Mass Hamas Wedding in Gaza With Girls 6-9 Years Old"

# Techniques of psychological operations in the field of media & news



Ahmad Ghadiri Abyaneh